

Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2023-2024

Cynnwys

Cyflwyniad gan Gadeirydd Cyngor Prifysgol Aberystwyth	3
Cyngor Prifysgol Aberystwyth	5
Cynllun Strategol Prifysgol Aberystwyth	10
Adolygiad yr Is-Ganghellor	12
Adolygiad Strategol	14
Datganiad Polisi Cyflog Blynnyddol a Chydnabyddiaeth Ariannol yr Uwch Reolwyr	30
Cyd-adroddiad ar y Flwyddyn Ariannol gan Gadeirydd y Pwyllgor Cyllid a'r Cyfarwyddwr Cyllid	31
Datganiad o'r Budd Cyhoeddus	40
Llywodraethu Corfforaethol a Rheolaeth Fewnol	42
Grŵp Gweithredol y Brifysgol	44
Adroddiadau Blynnyddol Pwyllgorau'r Cyngor	47
Datganiad o Gyfrifoldebau'r Cyngor o ran y Datganiadau Ariannol Cyfun	54
Ymgynghorwyr Proffesiynol	56
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol i Gyngor Prifysgol Aberystwyth	57
Datganiadau Ariannol a Nodiadau	61

Cyflwyniad gan Gadeirydd Cyngor Prifysgol Aberystwyth

Meri Huws
Cadeirydd y Cyngor

Y sector addysg uwch yw un o allforion pwysicaf y Deyrnas Gyfunol ac mae prifysgolion Cymru, fel ein prifysgol ni, yn chwarae rhan allweddol yn enw da'r sector hwnnw. Bu'r flwyddyn academiaidd 2023/24 unwaith eto'n llawn o lwyddiannau o ran profiad ein myfyrwyr, ein hymchwil a'n cyfraniad i Gymru a'r tu hwnt. Serch hynny, roedd hi'n amlwg iawn eleni fod y sector addysg uwch ehangach o dan bwysau sylweddol.

Bydd llawer o'n chwaer-brifysgolion yn cofnodi diffygion ariannol i'r flwyddyn academiaidd hon, fel ninnau, ac mae'r rhagolygon ar hyn o bryd yn awgrymu'n gryf y bydd ein sector yn dal i wynebu heriau dros y blynnyddoedd nesaf.

Mae sawl rheswm pam mae hyn yn digwydd. Mae'r gystadleuaeth am fyfyrwyr o fewn Prydain wedi bod yn arbennig o ffyrnig eleni, sy'n deillio o'r anawsterau newydd sy'n wynebu myfyrwyr rhyngwladol erbyn hyn wrth ddod i astudio yn y DU - boed hynny oherwydd rheolau mewnfudo newydd neu oherwydd eu problemau economaidd domestig eu hunain. O ganlyniad, mae prifysgolion sydd, yn y gorffennol, wedi denu lefelau uchel o fyfyrwyr rhyngwladol erbyn hyn yn ceisio llenwi unrhyw fylchau drwy edrych ar y farchnad ddomestig. Ac mae hynny wedi effeithio arnom ni, fel y mae ar brifysgolion eraill. Llwyddwyd i gynyddu nifer ein myfyrwyr, ond nid cymaint ag yr oeddem wedi'i obeithio.

Bydd penderfyniad Llywodraeth Cymru i gynyddu'r cap ar ffioedd dysgu domestig i £9,250 yn helpu i leihau'r pwysau ar brifysgolion ledled y wlad. Er hynny, mae'r diffyg cynnydd yn lefel y ffioedd dros y degawd diwethaf wedi gadael ei ôl yn amlwg iawn ar sefyllfa ariannol ein sector. Mae hynny, ynghyd â'r lefelau uchel parhaus o chwyddiant sy'n effeithio ar gostau rhedeg y brifysgol, wedi arwain at flwyddyn anodd i'r brifysgol hon ac i eraill. Bydd y sefyllfa i'r sector addysg uwch yn gwaethgu ymhellach cyn iddi wella.

Yr Is-Ganghellor, yr Athro Jon Timmis, yn derbyn Gwobr Pen-blwydd y Frenhines gan Ei Mawrhydi'r Frenhines.

Yr Athro Glyn Hewison yn trafod arbenigedd y Brifysgol ar TB â gitarydd Queen, Syr Brian May.

Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi'r camau rydym wedi'u cymryd yn ystod y flwyddyn i symud ymlaen fel sefydliad, a'n hymdrechion i fynd i'r afael â'r amgylchedd cyfnewidiol yn y sector addysg uwch, yn y tymor byr a'r tymor canolig fel ei gilydd. Mae'n amlwg bod sector y prifysgolion mewn cyfnod o newid mawr. Bu'n flwyddyn o gryn newid ym Mhrifysgol Aberystwyth. Cymerais yr awenau fel Cadeirydd y Cyngor ym mis Ionawr ac roedd hynny'n cyd-daro â'r Athro Jon Timmis yn ymuno â ni fel Is-Ganghellor. Hoffwn ddiolch i'm rhagflaenydd, y Dr Emyr Roberts, a'n cyn Is-Ganghellor, yr Athro Elizabeth Treasure CBE, am eu gwaith caled wrth y llyw ym Mhrifysgol Aberystwyth.

Mae'r Athro Timmis eisoes wedi dangos ei fod am adeiladu sefydliad addas i'r 2030au a'r tu hwnt, nid i'r pum mlynedd nesaf yn unig. Lansiodd ef y Rhaglen Drawsnewid o fewn misoedd o gymryd yr awenau ac mae hynny eisoes wedi newid sut rydym yn gwneud pethau, gyda mwy i ddod yn y blynyddoedd nesaf.

Gyda'r tîm sydd ganddo, rwy'n hyderus iawn bod Prifysgol Aberystwyth mewn sefyllfa wych i newid er gwell. Dim ond un agwedd ar hunaniaeth ein hacademyddion yw'r parodrwydd i roi cynnig ar rywbeth newydd, ac ni ddylem ni fel sefydliad fod yn wahanol. Prifysgol lwyddiannus ydym ni ac mae'n bwysig nad ydym yn anghofio hynny. Rydym wedi cael llwyddiant cyson yng nghyfraddau

bodlondeb ein myfyrwyr, ein hymchwil sy'n arwain y byd, ac o ran yr hyn a roddwn yn ôl i'r dref sydd yn gartref i ni, ac a roddwn yn ôl i Gymru a'r byd. Gwelir llawer o enghreifftiau o hyn yn yr Adroddiad Blynyddol.

Mae fy hyder yn ein ffyniant fel sefydliad yn y dyfodol hefyd yn deillio o'm ffydd yn ein staff a'u doniau. Trwy anawsterau a heriau y byddwn yn dod o hyd i'r egni i newid ac arloesi. Mae'n rhaid i ni newid oherwydd bod gennym gyfrifoldeb i gyfrannu i Gymru ac i'r byd ehangach. Mae'r sefyllfa fyd-eang yn fregus ac mae gennym ddyletswydd i greu gweithlu addysgedig a fydd yn chwarae rhan allweddol yn nyfodol Cymru a'r tu hwnt. Ysgogir ein penderfyniad i gofleidio newid hefyd gan yr hyn y gallwn ei roi yn ôl i'r gymdeithas ar ôl i'n myfyrwyr raddio. Mae'n gyfnod anodd i'r sector ond mae gen i ffydd gadarn y byddwn ni, trwy ganolbwyntio ar ein cryfderau a thrwy arloesi, yn dod allan ohono'n gryfach.

Dechreuodd myfyrwyr astudio am gymhwyster proffesiynol mewn iechyd a gofal cymdeithasol.

Cyngor Prifysgol Aberystwyth

Yn unol â Siarter Frenhinol Ategol Prifysgol Aberystwyth, fel y'i diwygiwyd yn 2018, Cyngor y Brifysgol yw "corff llywodraethol goruchaf y Brifysgol". Ef sy'n gyfrifol am "benderfynu ar gyfeiriad strategol y brifysgol ac am y modd y gweithredir materion ariannol a gweinyddol, a materion eraill y brifysgol, yn unol â'i hamcanion".

I'r flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024, a'r cyfnod dilynol tan i'r Adroddiad Blynyddol a'r Datganiadau Ariannol gael eu cymeradwyo'n ffurfiol gan y Cyngor, dyma, isod, oedd aelodau'r corff llywodraethu.

AELODAU ANNIBYNNOL

Y Cyngor sy'n gyfrifol am benodi'n ffurfiol y Cadeirydd, y Dirprwy Gadeirydd ac Aelodau Annibynnol eraill y corff llywodraethu.

Gofynnwyd i Bwyllgor Enwebiadau'r sefydliad arwain ar y prosesau penodi perthnasol gan y Cyngor ac ar wneud argymhellion addas ar gyfer penodiadau gan y corff llywodraethu.

Yn rhan o'r cyfrifoldeb hwnnw, mae'n ofynnol i'r Pwyllgor Enwebiadau sicrhau bod yr unigolion sy'n cael eu penodi yn addas o annibynnol (gweler isod).

Meri Huws | Cadeirydd y Cyngor

Cyfnod y penodiad: 01 Mai 2019 - 30 Ebrill 2026
(Cadeirydd 01 Ionawr 2024 - 30 Ebrill 2026)

Tan fis Ebrill 2019, Meri Huws oedd Comisiynydd y Gymraeg, swydd a fu ganddi ers Ebrill 2012. Hi oedd Cadeirydd Bwrdd yr Iaith Gymraeg o 2004 tan y diddymwyd y Bwrdd ym mis Mawrth 2012. A hithau wedi graddio o Brifysgol Aberystwyth yn y Gyfraith a Gwleidyddiaeth, mae hi hefyd wedi bod yn Ddirprwy Is-Ganghellor ym Mhrifysgol y Drindod Dewi Sant ac ym Mhrifysgol Bangor.

Bu'r Dr Emyr Roberts yn Gadeirydd y Cyngor o 1 Awst 2023 tan 31 Rhagfyr 2023.

Rhuanedd Richards | Dirprwy Gadeirydd y Cyngor

Cyfnod y penodiad: 1 Awst 2020 - 31 Gorffennaf 2024
(Dirprwy Gadeirydd 12 Mawrth 2024 - 31 Gorffennaf 2024)

Astudiodd Rhuanedd Richards ym Mhrifysgol Aberystwyth ac yn Ysgol Newyddiaduraeth Prifysgol Caerdydd. Dechreuodd ei gyrfa gyda BBC Cymru fel newyddiadurwraig cyn mynd ymlaen i gyflwyno ar rai o'u prif raglenni newyddion a gwleidyddol. Gadawodd y BBC yn 2007 a gweithiodd fel cynghorydd arbennig i Lywodraeth Cymru, Prif Weithredwr Plaid Cymru, ac ymgynghorydd polisi i Lywydd Senedd Cymru. Dychwelodd i'r BBC yn 2018 ac ar hyn o bryd mae'n Gyfarwyddwr BBC Cymru.

Mae Rhuanedd Richards wedi'i hailethol am ail dymor fel aelod o'r Cyngor o 1 Awst 2024.

Bu Meri Huws yn Ddirprwy Gadeirydd y Cyngor o 1 Awst 2023 tan 31 Rhagfyr 2023.

Kate Eden

Cyfnod y penodiad: 1 Awst 2020 - 31 Gorffennaf 2024

Cyfarwyddwr anweithredol yw Kate Eden, ac mae ganddi dros 15 mlynedd o brofiad ar lefel rheoli uwch, ym Mhrydain ac yn rhyngwladol. Cafodd ei geni a'i magu yn y gogledd, ac fe astudiodd y Gwyddorau Cymdeithasol a Gwleidyddol yng Ngholeg y Brenin, Caergrawnt. Yn y sector fferyllol yn bennaf y meithrinodd ei harbenigedd mewn materion cyhoeddus, polisi a chyfathrebu strategol. Mae hi hefyd wedi gweithio ar bolisi ynni a gwyddoniaeth.

Mae Kate Eden wedi'i haillethol am ail dymor fel aelod o'r Cyngor o 1 Awst 2024.

Mark Tweed

Cyfnod y penodiad: 1 Ionawr 2020 - 31 Rhagfyr 2026

Ar hyn o bryd mae Mark Tweed yn gweithio i Propel Finance, yn Brif Swyddog Ariannol, yn Gyfarwyddwr, ac yn Bennaeth ar Faterion Cyfreithiol y Grŵp. Cyn hynny, fe fu'n Ddirprwy Brif Swyddog Ariannol a Phennaeth Dros Dro ar faterion cyfreithiol i Opel Vauxhall Finance (OVF). Graddiodd mewn Cemeg Ddiwydiannol o Brifysgol Caerdydd ac mae hefyd yn aelod annibynnol o Fwrdd Cymdeithas Chwaraeon Cymru. Cyn dod yn aelod o Gyngor y Brifysgol, bu'n gwasanaethu fel aelod annibynnol ar y pwyllgor Adnoddau a Pherfformiad, a'r pwyllgor Buddsoddi.

Yr Athro Simon Green

Cyfnod y penodiad: 1 Medi 2021 - 31 Medi 2025

Dirprwy Is-Ganghellor (Ymchwil) ym Mhrifysgol Aston yw'r Athro Simon Green, ac yno mae'n gyfrifol am strategaeth y Brifysgol ar ymchwil sy'n creu effaith ac sy'n gydweithredol, rhagorol a chynaliadwy. Fe'i haddysgwyd ym mhrifysgolion Manceinion, Heidelberg a Birmingham. Yn 2011, fe'i hetholwyd yn Gymrawd i Academi'r Gwyddorau Cymdeithasol. Ynghyd â'i weithgareddau academiaidd, mae'r Athro Green yn chwarae rhan weithredol wrth feithrin cysylltiadau rhwng Prydain a'r Almaen.

Claire Vaughan

Cyfnod y penodiad: 1 Awst 2021 - 31 Gorffennaf 2026

Cyfarwyddwr Pobl a Diwylliant yn yr elusen cymorth cyntaf Ambiwylans Sant Ioan yw Claire. Ymunodd â'r elusen ym mis Ebrill 2022 ar ôl saith mlynedd fel Cyfarwyddwr Gweithredol y Gweithlu a Datblygu Sefydliadol yng Ngwasanaeth Ambiwylans Cymru. Mae ganddi dros 20 mlynedd o brofiad yn arwain a chyflwyno newid cynaliadwy i ddiwylliant a gwasanaethau yn y sectorau gwirfoddol, iechyd, addysg ac eraill ac mewn swyddi cenedlaethol. Mae hi wedi arwain llawer o'i thimau at lwyddiant ac at ennill gwobrau.

Arwel Thomas

Cyfnod y penodiad: 1 Awst 2023 - 31 Gorffennaf 2026

Ac yntau'n gyfrifydd cymwysedig, treuliodd Arwel ei yrfa gynnar yn gweithio i sefydliad Glo Prydain. Ar ôl iddo adael, ychydig cyn i'r corff hwnnw gael ei breifateiddio yn 1994, ymunodd â Chyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru fel archwilydd, gan ddod yn Uwch Reolwr Archwilio wedi hynny. Yn 2008, ymunodd Arwel â Llywodraeth Cymru fel Pennaeth Llywodraethu a Sicrwydd Risg. Ers ymddeol, mae wedi dal swyddi anweithredol yn Estyn, Cyngor Celfyddydau Cymru, a Chomisiynydd Plant Cymru.

Ellen ap Gwynn

Cyfnod y penodiad: 1 Awst 2023 - 31 Gorffennaf 2024

Ellen oedd y fenyw gyntaf i arwain Cyngor Sir Ceredigion, gan wasanaethu fel Arweinydd o 2012-2022. Bu'n Arweinydd Grŵp Plaid Cymru ar y Cyngor rhwng 2006-2022. Arweiniodd waith sefydlu Partneriaeth Tyfu Canolbarth Cymru ac yn rhinwedd ei swydd fel Cadeirydd y Bwrdd, hi oedd ymhlith llofnodwyr Bargaen Twf Canolbarth Cymru. A hithau'n llefarydd ar Gydraddoldeb a Heneiddio'n Dda, ac ar laith ac Addysg ar ran Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, cynrychiolodd y Gymdeithas hefyd ar Gyngor Partneriaeth Cymru â Llywodraeth Cymru.

Jane Usherwood

Cyfnod y penodiad: 1 Awst 2023 – 31 Mawrth 2028

Roedd gyrfa Jane ym maes Adnoddau Dynol yn rhychwantu'r sectorau preifat a chyhoeddus fel ei gilydd, ac fe ddringodd i fod yn Gyfarwyddwr Adnoddau Dynol yn un o brifysgolion ymchwil mwyaf Lloegr. Treuliodd dros 10 mlynedd fel Ysgrifennydd Cyffredinol i rwydwaith ryngwladol o brifysgolion ymchwil, gan hwyluso cydweithio a chydweithredu rhwng yr aelodau a meithrin cysylltiadau ag asiantaethau allanol. Mae'r amser a dreuliodd yn astudio a gweithio y tu allan i'r DU wedi'i hargyhoeddi o'r posibilïadau trawsnewidiol sy'n dod o brofiadau ryngwladol ac o rym ymagwedd ryngwladol, yma a thramor.

AELODAU ETHOLEDIG Y STAFF

Etholir dau aelod o blith Senedd y Brifysgol gan y Senedd, i fod yn aelodau academiaidd o'r Cyngor; y staff anacademaidd sy'n ethol yr aelod anacademaidd i'r Cyngor.

Yr Athro Louise Marshall | Aelod o Senedd y Brifysgol

Cyfnod y penodiad: 1 Awst 2020 - 31 Gorffennaf 2024

Mae Louise Marshall yn Ddarllenyydd yn Llenyddiaeth yr Adferiad a'r Ddeunawfed Ganrif ac yn Bennaeth ar yr Ysgol leithoedd a Llên. Mae ei diddordebau ymchwil yn cynnwys theatr, teuluoedd theatraidd, a sut mae hunaniaeth genedlaethol yn cael ei phortreadu.

Kylie Evans | Aelod y Staff Anacademaidd

Cyfnod y penodiad: 1 Chwefror 2022 – 31 Gorffennaf 2024

Ymunodd Kylie â'r Brifysgol yn 1994 ac mae wedi gweithio ar ddenu a derbyn myfyrwyr, a marchnata. Ei swydd bresennol yw Pennaeth Derbyniadau. Yn ddiweddar, mae hi wedi cofrestru ar gwrs PgCert mewn Gweinyddiaeth, Rheolaeth ac Arweinyddiaeth Addysg Uwch, a gynhelir gan Gymdeithas Gweinyddwyr y Prifysgolion a Phrifysgol Nottingham Trent, ac mae'n aelod o bwyllgor Fforwm Gweinyddol Prifysgol Aberystwyth.

Yr Athro Reyer Zwigelaar | Aelod o Senedd y Brifysgol

Cyfnod y penodiad: 1 Awst 2020 - 31 Gorffennaf 2024

Ganed Reyer Zwigelaar yn yr Iseldiroedd ac fe symudodd i Brydain i astudio am Ddoethuriaeth yn UCL yn 1993. Ers hynny, mae'n canolbwyntio ar ymchwil ac ar ddarpariaeth dysgu ôl-raddedigion. Mae ei ymchwil yn canolbwyntio ar fiometrigau a dadansoddi canser mewn delweddau meddygol, yn enwedig canser y fron a'r prostat. Ar y cychwyn roedd yn canolbwyntio ar uwchraddedigion ymchwil, ond yn rhinwedd ei swydd fel Pennaeth Ysgol y Graddedigion mae hefyd yn gyfrifol am yr uwchraddedigion a ddysgir drwy gyrsiau.

AELODAU O BLITH Y MYFYRWYR

Penodir dau aelod gan Undeb Myfyrwyr Prifysgol Aberystwyth i gynrychioli'r myfyrwyr ar y Cyngor.

Elain Gwynedd | Llywydd UMCA

Cyfnod y penodiad: 1 Gorffennaf 2024 - 30 Mehefin 2025

Elain yw llais diwylliant Cymru a myfyrwyr Cymraeg yn Aberystwyth. Mae ei swydd yn canolbwyntio ar hybu diwylliant Cymru, a rhoi'r cyfle i fyfyrwyr Aber ddysgu Cymraeg, a siarad a byw yn Gymraeg. Cyn hyn, roedd Elain yn fyfyrwraig israddedig yn astudio'r Gymraeg ym Mhrifysgol Aberystwyth.

Bayanda Vundamina | Llywydd Undeb Myfyrwyr Prifysgol Aberystwyth

Cyfnod y penodiad: 1 Gorffennaf 2024 - 30 Mehefin 2025

Bayanda yw Llywydd Undeb y Myfyrwyr, yn darparu llais ar rhan y myfyrwyr ac yn gweithio ar bolisiau sy'n bwysig i gorff a chymuned y myfyrwyr. Cyn hyn, roedd Bayanda yn fyfyrwr israddedig yn astudio Biocemeg ym Mhrifysgol Aberystwyth.

Aelodau Cyngor y Brifysgol

Mae'r Is-Ganghellor yn gwasanaethu ar y Cyngor mewn rhinwedd *ex-officio*. Roedd yr Athro Elizabeth Treasure yn Is-Ganghellor tan 31 Rhagfyr 2023 ac olynwyd hi gan yr Athro Jon Timmis o 1 Ionawr 2024. Roedd y Dirprwy Is-Ganghellor, yr Athro Tim Woods, hefyd yn gwasanaethu ar y Cyngor mewn rhinwedd *ex-officio*, wedi'i enwebu gan yr Is-Ganghellor. Gweler Grŵp Gweithredol y Brifysgol ar dudalen 44-46.

PRESENOLDEB

Yn ystod y cyfnod 1 Awst 2023 - 31 Gorffennaf 2024, cyfarfu'r Cyngor saith gwaith. Dyma ffigurau presenoldeb aelodau'r Cyngor yn ystod y cyfnod hwnnw:

Aelod	Presenoldeb
Meri Huws, Cadeirydd y Cyngor (o 1 Ionawr 2024)	6/7
Dr Emyr Roberts, Cadeirydd (tan 31 Rhagfyr 2023)	2/2
Rhuanedd Richards, Dirprwy Gadeirydd y Cyngor	6/7
Ellen ap Gwynn	6/7
Kate Eden	7/7
Yr Athro Simon Green	7/7
Arwel Thomas	7/7
Mark Tweed	7/7
Claire Vaughan	7/7
Jane Usherwood	7/7
Yr Athro Elizabeth Treasure CBE, Is-Ganghellor (tan 31 Rhagfyr 2023)	2/2
Yr Athro Jon Timmis, Is-Ganghellor (o 1 Ionawr 2024)	5/5
Yr Athro Tim Woods, Dirprwy Is-Ganghellor	6/7
Yr Athro Louise Marshall	7/7
Yr Athro Reyer Zwiggelaar	7/7
Kylie Evans	7/7
Bayanda Vundamina	7/7
Elain Gwynedd	5/7

ANNIBYNIAETH AELODAU'R CYNGOR

Disgwylir i bob aelod o'r Cyngor gynnig cyfraniad creadigol i'r corff llywodraethol trwy ddarparu goruchwyliaeth annibynnol, arweiniad strategol, ac adborth adeiladol i'r rheolwyr gweithredol.

Rhaid i aelodau'r Cyngor beidio â gadael iddynt hwy eu hunain gael eu 'cipio' na mynd dan ddylanwad gormodol buddiannau pobl eraill sy'n gysylltiedig â'r Brifysgol, megis staff, myfyrwyr, cyn-fyfyrwyr, neu undebau llafur. Mae angen i aelodau Cyngor allu herio'n effeithiol ac yn adeiladol, ac ni allant wneud hynny os oes ganddynt fuddiant mewn mater sy'n cael ei drafod.

Mae'r Cyngor yn cynnwys ymhlith ei aelodau rai sydd yn aelodau o staff y Brifysgol neu'n gynrychiolwyr y myfyrwyr, ac mae'r egwyddorion uchod yr un mor berthnasol i'w cyfraniadau hwythau i'r corff llywodraethol. Serch hynny, mae'n rhaid i'r rhan fwyaf o aelodau'r Cyngor fod yn Aelodau Annibynnol. Mae'r aelodau hynny'n cael eu penodi i'r corff llywodraethol ond heb fod yn fyfyrwyr cofrestredig, swyddogion sabothol Undeb y Myfyrwyr, nac yn aelodau o staff y Brifysgol.

Wrth ystyried ceisiadau ac wrth gyfweld â darpar Aelodau Annibynnol newydd i'w penodi i'r Cyngor, mae'r Pwyllgor Enwebiadau'n chwilio am dystiolaeth bod yr unigolion dan sylw:

- yn dangos anhunanoldeb, uniondeb, gwrthrychedd, atebolrwydd, didwylledd, gonestrwydd ac arweinyddiaeth;
- yn gallu herio'n effeithiol ac yn adeiladol;
- yn gallu 'sefyll ar wahân' i ddylanwadau amhriodol ac yn rhydd rhag cael eu 'dal' gan ddylanwad y rheolwyr;
- yn rhydd rhag unrhyw fandad neu gyfyngiadau a fyddai'n eu hatal rhag cymryd y camau cywir; a
- heb fod yn berthyn i unrhyw weithwyr yn y Brifysgol, a heb gyswllt ag unrhyw sefydliad sy'n cael budd ariannol gan y Brifysgol.

GWRTHDARO BUDDIANNAU

Gofynnir i holl aelodau'r Cyngor ddatgan yn ffurfiol unrhyw fuddiannau a fo ganddynt pan fyddant yn derbyn eu penodiad. Gofynnir hefyd i'r holl aelodau adolygu eu datganiadau bob blwyddyn.

Mae'r holl ddatganiadau o fuddiant gan aelodau'r Cyngor ar gael i'r cyhoedd eu harchwilio. Mae crynodeb o Gofrestr Buddiannau'r unigolion hynny yn cael ei gyhoeddi ar wefan Llywodraethu'r Brifysgol.

Mae'n ofyniad i'r Aelodau Annibynnol sy'n gwasanaethu ar y Cyngor ofyn am gymeradwyaeth ysgrifenedig Cadeirydd y Cyngor cyn ymgymryd ag unrhyw weithgarwch neu waith datblygu busnes allanol newydd a allai fod yn berthnasol, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, i waith y Brifysgol.

Cynllun Strategol ac Amcanion Prifysgol Aberystwyth

Cenhadaeth Prifysgol Aberystwyth yw darparu addysg ac ymchwil sy'n ysbrydoli mewn amgylchedd cefnogol, creadigol, dwyieithog, ac eithriadol yng Nghymru. Ein gweledigaeth yw y byddwn ni, drwy adeiladu ar ein harbenigedd a'n cryfderau hanesyddol, yn cyfrannu at y gymdeithas yng Nghymru a'r byd ehangach trwy gymhwyso ein gwybodaeth i heriau lleol a byd-eang. Gan weithio o fewn ein cymuned groesawgar, byddwn yn defnyddio ein harbenigedd i feithrin meddwl beirniadol, ymholi annibynnol, a galluoedd sy'n paratoi ein myfyrwyr am fywyd llwyddiannus.

Cynllun Strategol ac Amcanion Prifysgol Aberystwyth

Mae'r fersiwn lawn o Gynllun Strategol a Chenhadaeth Prifysgol Aberystwyth i'w chael ar-lein yma.

EIN GWERTHOEDD

- **Trawsnewidiol:** Rydym yn ymdrechu i ddatgloi potensial unigolion drwy ddatblygu cryfderau personol parhaol a fydd yn eu galluogi i lwyddo yn y dyfodol. Mae ein staff a'n myfyrwyr yn ysbarduno newidiadau cadarnhaol trwy fynd i'r afael â heriau lleol a byd-eang. Rydym yn annog dyfeisgarwch trwy syniadau a gweithrediadau newydd, mewn cyd-destun mentegar.
- **Creadigol ac Arloesol:** Rydym yn annog meddwl rhydd, beirniadol a llawn dychymyg drwy elwa ar ein diwylliant penodol Cymreig, a'n hanes, ein hamgylchedd a'n hadnoddau eithriadol. Rydym yn meithrin dyfeisgarwch y staff a'r myfyrwyr wrth ddatrys problemau ac addasu a thrwy fod yn hyblyg.
- **Cynhwysol:** Rydym yn hyrwyddo natur agored a haelioni ysbryd ac yn coleddu'r ymdeimlad cryf o gymuned sydd i'w deimlo ledled y brifysgol, tref Aberystwyth a'n byd ehangach. Gwrandawn ar safbwyntiau gonest ein gilydd, ac ymateb iddynt, gyda pharch. Ymfalchiwn yng nghyfoeth yr amrywiaeth o ddiwylliannau, safbwyntiau a chefnidiroedd sydd i'w cael ymhlith ein staff a'n myfyrwyr.
- **Uchelgeisiol:** Rydym yn ymdrechu i wella ymhellach yr enw da sydd gennym ar draws y byd am ddarganfyddiadau, ansawdd yr addysg ac am arloesi. Rydym wedi ymrwymo i ragoriaeth mewn ymchwil, dysgu, a meithrin cysylltiadau. Dathlwn lwyddiannau a chyfraniadau ein staff, ein myfyrwyr a'n cyn-fyfyrwyr.
- **Cydweithredol:** Rydym yn meithrin a chynnal cysylltiadau allanol, gan gyfrannu at y ddadl gyhoeddus, at hybu'r Gymraeg a diwylliant Cymru, ac i'r economi'n lleol ac yn ehangach. Rydym yn gweithio gyda'n myfyrwyr i sicrhau bod profiad y myfyriwr a'r amgylchedd dysgu yn cael eu gwella drwy'r amser. Rydym yn cyfleu gwaith a gwerth y brifysgol i'r byd ehangach.

EIN HAMCANION CRAIDD

- **Addysg a phrofiad y myfyrwyr:** Byddwn yn galluogi ein myfyrwyr i wireddu eu potensial eu hun fel dysgwyr annibynnol mewn cymuned ddwyieithog gefnogol, gynhwysol a chreadigol. Wrth raddio, bydd ein myfyrwyr yn feddylwyr beirniadol annibynnol a chanddynt sgiliau penodol a throsglwyddadwy.
- **Ymchwil ac Arloesi sy'n creu Effaith:** Byddwn yn cefnogi a datblygu ymchwilwyr er mwyn ymgymryd ag ymchwil sy'n creu effaith ac sydd o ansawdd sy'n arwain y byd, gan adeiladu ar sylfaen ein cryfderau hanesyddol er mwyn mynd i'r afael â heriau cyfoes sy'n wynebu Cymru a'r byd yn yr 21ain ganrif.
- **Cyfraniad i'r Gymdeithas:** Ers y cychwyn, rydym bob amser yn gwneud cyfraniad allweddol i Gymru a'r tu hwnt, gan ddod â manteision i'n cymunedau a'r gymdeithas yn gyffredinol trwy effaith ein hymchwil, ein haddysg, a llwyddiannau ein staff, ein myfyrwyr a'n cyn-fyfyrwyr.
- **Meithrin Cysylltiadau Rhyngwladol:** Mae Aberystwyth yn brifysgol flaenllaw yng Nghymru ac mae ganddi enw rhagorol ledled y byd. Byddwn yn gyrchfan boblogaidd yn rhyngwladol i'r rhai sydd yn awyddus i astudio yma ac anogwn ein myfyrwyr i dreulio amser yn astudio dramor.
- **Ein Pobl:** Ein pobl yw ein hadnodd pennaf ac mae gweithlu medrus, iach a theyrngrar yn hanfodol er mwyn cyflawni ein strategaeth. Rydym yn gwerthfawrogi ein hacademyddion, ein gweinyddwyr a'r holl staff sy'n cyfrannu at lwyddiant y Brifysgol hon. Rydym wedi ymrwymo i feithrin boddhad, cymhelliant ac ysbryd y staff, ac i greu gweithle sy'n cynnig cefnogaeth ac ysbrydoliaeth.
- **Llywodraethu:** Mae llywodraethu effeithiol, effeithlon ac atebol yn nodwedd o'r Brifysgol. Llywodraethir mewn ffordd foesegol a hyblyg sy'n galluogi, gan sicrhau ar yr un pryd fod yr holl ddyletswyddau cyfreithiol a statudol yn cael eu cyflawni.

Adolygiad yr Is-Ganghellor

Roedd yn anrhydedd i mi gael fy mhenodi'n Is-Ganghellor Prifysgol Aberystwyth ar ddiwedd 2023. Ar ben y ffaith fy mod i'n dod adref i'r sefydliad lle y bûm yn astudio fel myfyriwr israddedig, a lle y ces i fy PhD, dyma fi'n ailymuno â Phrifysgol sydd ag enw da iawn am ei dysgu rhagorol a'i hymchwil arloesol.

Roedd 2024 yn flwyddyn a welodd sawl uchafbwynt, ond hefyd a ddatgelodd fod y sector dan bwysau. Mae sefydliadau addysg uwch y DU yn chwarae rhan allweddol yn addysg ein cenedlaeth nesaf o ddinasyddion ac o ran cynhyrchu ymchwil arloesol a fydd yn newid ein bywydau er gwell. Mae sector y prifysgolion yng Nghymru yn chwarae rhan hollbwysig yn hynny. Ond mae prifysgolion ar draws y Deyrnas Unedig yn wynebu heriau o sawl cyfeiriad. Wedi'u taro gan flynyddoedd o chwyddiant uchel, nid yw ffioedd dysgu wedi cadw eu gwerth yn erbyn y costau cynyddol er, erbyn hyn, mae'r datganiad wedi'i wneud bod y ffioedd yn mynd i gynyddu o'r flwyddyn academaidd 24/25. Ochr yn ochr â hynny, mae'r sefyllfa'n mynd yn fwyfwy heriol o ran denu myfyrwyr o dramor. Wrth wynebu'r heriau hynny, nid yw Prifysgol Aberystwyth yn wahanol o gwbl i'w chyd-sefydliadau. Mae myfyrwyr rhyngwladol yn mynd yn llai awyddus i astudio yn y Deyrnas Unedig am amryw resymau. Mae hyn yn golygu bod gan brifysgolion leoedd gwag i'w llenwi ac mae hynny'n arwain at frwydr fwy cystadleuol byth am fyfyrwyr o'r tu mewn i Brydain. Mae ein sylfaen o fyfyrwyr wedi tyfu flwyddyn ar ôl blwyddyn ond ni wnaethom lwyddo i ddenu cynifer o fyfyrwyr ag yr oeddem wedi cynllunio amdanynt yn ein cyllideb. Mae hyn, ynghyd â chostau gweithredu sy'n gyson uchel, wedi arwain at ddatganiad o ddiffyg ariannol gan y Brifysgol ar gyfer

y flwyddyn ariannol. Mae'n rhesymol dweud ei bod hi'n debygol y bydd llawer o sefydliadau eraill mewn sefyllfa debyg. Er hynny, nid yw'r heriau sy'n ein hwynebu yn newid ein cyfrifoldebau fel sefydliadau addysg uwch. Un o'r pethau sy'n fy ngyrru i yw'r angen i sicrhau bod myfyrwyr yn mwynhau eu hamser yma; eu bod yn dysgu, yn tyfu ac yn camu tuag at benodau nesaf eu bywydau yn barod i wneud gwahaniaeth. Mae fy nghydweithwyr yn rhannu'r un weledigaeth ac nid yw'n syndod felly fod hynny'n amlwg yn ein ffigurau boddhad myfyrwyr. Ni sydd ar y brig eto, y brifysgol orau yng Nghymru am foddhad myfyrwyr, yn ôl Arolwg Cenedlaethol o Fyfyrwyr 2024, a hynny am y nawfed flwyddyn yn olynol, gan sgorio chwe phwynt canran yn uwch na'r cyfartaledd i'r sector yng Nghymru. Ni fyddai hyn yn bosib heb waith caled ein staff a'u hymroddiad i roi i'n myfyrwyr yr addysg a'r profiad gorau posib. Rwy'n eithriadol o ddiolchgar iddynt. Wrth gwrs, nid darparu addysg yw unig gyfrifoldeb prifysgol, ac rydym yn falch o'r gefnogaeth a gynigwn i'r myfyrwyr sydd ei hangen, p'un a yw hynny'n ar ffurf cyngor ariannol neu gymorth â'u bywyd personol. Mae'n bwysig bod ein gwaith yn gyfoes o ran gofynion ein cymdeithas a'r economi sy'n gyson gyfnewidiol. Mae arloesi wrth galon ein gwaith ac, er mor gryf y bo'r dysgu a ddarparwn ar hyn o bryd, rydym yn chwilio'n gyson am ffyrdd o'i gyfoethogi ymhellach. Er enghraifft, rydym bellach yn cynnig cymhwyster proffesiynol ar gyfer gweithwyr cymorth iechyd a gofal cymdeithasol, sy'n agor y drws i genhedlaeth newydd o

Adolygiad yr Is-Ganghellor

weithwyr proffesiynol a fydd yn mynd ymlaen i wneud cyfraniad allweddol i'n gwasanaeth iechyd.

Mae ein Hysgol Gwyddor Milfeddygol yn ehangu trwy agor gradd nyrsio milfeddygol ac yn adeiladu ffug-filfeddygfa i gynnig profiad ymarferol i fyfyrwyr. Bydd yn meithrin graddedigion a fydd yn barod i ateb y galw am weithwyr milfeddygol proffesiynol sydd wedi cael addysg ardderchog ac sy'n medru'r Gymraeg, yng ngorllewin Cymru a'r tu hwnt.

Ym mis Chwefror 2024, cefais y fraint o dderbyn Gwobr Pen-blwydd y Frenhines gan Ei Mawrhydi'r Frenhines Camilla, ar ran y Brifysgol, i gydnabod ein gwaith arloesol ym mharasitoleg sydd wedi gwella'r diagnosis a'r driniaeth ar gyfer clefydau trofannol sy'n effeithio ar filiynau o bobl ac anifeiliaid. Y wobwr bwysig hon yw'r anrhydedd uchaf a roddir i sefydliadau addysg bellach ac uwch ym Mhrydain, yn dathlu dyfeisgarwch a rhagoriaeth.

A'r dyfeisgarwch hwnnw a'r rhagoriaeth honno sy'n rhoi sylfaen i'n hethos ymchwil yn y Brifysgol. Ein cyfrifoldeb ni fel sefydliad yw cynnal ymchwil sy'n creu effaith o ansawdd sy'n arwain y byd.

Nid yw'n syndod bod y gystadleuaeth am incwm ar gyfer ymchwil yn gryf, ond roedd hi'n hynod galonogol gweld bod y Deyrnas Unedig wedi yn dod yn wlad gysylltiedig â rhaglen 'Horizon

Europe' eleni. Mae cydweithredu ar ei orau pan fo'n wirioneddol ryngwladol. Fel Prifysgol, mae ein gwaith ymchwil yn ymdrechu i fynd i'r afael â'r heriau cyfoes sy'n wynebu Cymru; ac, fel Prifysgol, rydym yn ymdrechu i helpu i ddatrys problemau'r byd.

Mae'n bwysig bod y Brifysgol yn rhoi rhywbeth yn ôl i'n tref, boed hynny drwy ymdrechion gan ein staff i godi arian at achosion da lleol, cyfraniadau i'r bywyd cyhoeddus, y Ganolfan Gelfyddydau sy'n darparu rhaglen amrywiol o gelfyddydau, dosbarthiadau a phrosiectau i blant ac oedolion, neu drwy helpu i hybu sgiliau yn y rhanbarth.

Adfer yr Hen Goleg yw ein prosiect cyhoeddus mwyaf uchelgeisiol hyd yn hyn. Dechreuwyd ar y gwaith ar sylfeini'r atriwm newydd ym mis Ebrill, a bydd hwnnw'n borth i'r ganolfan bwysig honno ar gyfer dysgu, treftadaeth, addysgu a menter.

Darganfuwyd olion o'n gorffennol wrth i adeiladwyr ddatgelu pren wedi'i ologi ac waliau wedi'u duo gan y tân mawr a achosodd gymaint o ddifrod i'r adeilad yn 1885.

Ni fuasai'n bosib adfer yr Hen Goleg heb haelioni Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol, Llywodraeth Cymru a Chronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop, Llywodraeth y DU, Cronfa'r Cymunedau Arfordirol, Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol, ymddiriedolaethau

elusennol, a'r unigolion caredig niferus sy'n cefnogi dyfodol Aberystwyth. Rwy'n ddiolchgar i bob un ohonynt gan eu bod yn helpu i greu gem ddisglair i Gymru.

Mewn ymateb i'r heriau sy'n ein hwynebu fel sefydliad ac sy'n cael eu rhannu gan y sector addysg uwch yn ehangach, ar ddechrau 2024 gwnaethom lansio Rhaglen Drawsnewid a fyddai'n arwain at ffyrdd newydd o weithio er mwyn dod yn fwy effeithlon, gwneud arbedion, darparu profiad rhagorol i'r myfyrwyr, ymgymryd ag ymchwil sy'n arwain y byd ac, ar yr un pryd, chwilio am gyfleoedd newydd i gynhyrchu incwm. Bydd y rhaglen hon yn canolbwyntio ar sicrhau bod pob agwedd ar ein gwaith yn gynaliadwy yn ariannol ac yn gosod y sylfeini ar gyfer sefydliad sy'n gryfach o lawer, yn wytnach ac sydd ag ymdeimlad newydd o obaith ar gyfer y dyfodol. Dechreuasom hefyd weithio ar Strategaeth newydd a fydd yn ein harwain i'r 2030au.

Rydym wedi dod â syniadau newydd i'r Brifysgol ar lefel uwch, gyda phenodiadau'r Athro Angela Hatton a Simon Crick i'r Weithrediaeth, newidiadau mewn portffolios, ac aelodaeth lawn o'r Weithrediaeth i'r Dr Gwawr Taylor a Steve Thomas. Hoffwn ddiolch i Aelodau'r Weithrediaeth a adawodd yn ystod y flwyddyn am eu gwaith caled, yn ogystal â diolch i'r cyn Is-Ganghellor Elizabeth

Treasure CBE.

Beth bynnag fo'r newidiadau a fydd yn digwydd dros y blynnyddoedd nesaf, mae'n bwysig bod Prifysgol Aberystwyth yn dal yn driw i'w hunaniaeth Gymreig a'i chryfderau lu. Mae'r 12 mis diwethaf wedi rhoi enghreifftiau niferus o ansawdd uchel ein haddysgu a'n hymchwil, o'n cyfraniad i Gymru, y DU ac yn rhyngwladol, ein balchder yn y Gymraeg a diwylliant Cymru, ein sefydliad amrywiol, y gefnogaeth i staff, a'n hymrwymiad fel sefydliad sy'n helpu yn y frwydr yn erbyn newid yn yr hinsawdd.

Credaf mai newid bywydau er gwell yw ein pwrpas. Gallwn newid bywydau ein myfyrwyr, ein cymuned, pobl Cymru a'r byd ehangach trwy'r gwaith a wnawn. Mae dysgu, ymchwil a'n gwaith cymdeithasol yn ganolog i hunaniaeth a llwyddiant Prifysgol Aberystwyth. Mae llwyddiannau'r 12 mis diwethaf yn dangos bod gennym yr awydd a'r gallu i ddiwallu anghenion y Gymru gyfoes, y Deyrnas Unedig a'r byd ehangach.

Yr Athro Jon Timmis
Is-Ganghellor

1 Addysg a phrofiad y myfyrwyr

Roedd y flwyddyn academiaidd 2024/25 yn flwyddyn academiaidd arall lle daeth y staff at ei gilydd i sicrhau bod myfyrwyr Prifysgol Aberystwyth yn datgloi eu potensial ac yn datblygu fel dysgwyr annibynnol.

Rhan hanfodol o hynny yw ein henw da am y lefelau uchel o foddhad ein myfyrwyr. Gan adeiladu ar sylfaen ein llwyddiant blaenorol yn y blynyddoedd diwethaf, rydym yn dal i ragori wrth ddarparu profiad cynhwysfawr i'n myfyrwyr. Cawsom ein cydnabod fel y brifysgol orau yng Nghymru am foddhad y myfyrwyr, a hynny am y nawfed flwyddyn yn olynol, yn ôl Arolwg Cenedlaethol o Fyfyrwyr (ACF) 2024.

Ar sail y sefydliadau a gafodd eu cynnwys yn rhifyn diweddaraf The Times/ Sunday Times Good University Guide, roeddem ni yn y pump uchaf ar gyfer 'Trefnu a Rheoli' ac 'Adnoddau Dysgu', ac yn y deg uchaf am 'Gyfleoedd Dysgu' a 'Chymorth Academaidd'. Gyda 86% o fyfyrwyr yn datgan boddhad â'u cyrsiau, roeddem ni'n chwe phwynt canran yn uwch na chyfartaledd y sector yng Nghymru.

Roedd hyn yn adeiladu ar ein perfformiad cryf mewn meysydd eraill yn ystod y flwyddyn academaidd. Ym mis Medi 2023 fe'n henwyd yn Brifysgol y Flwyddyn yng Nghymru yng Nghlanllawiau Prifysgolion Da y Times a'r Sunday Times, a hynny am yr ail dro mewn pedair blynedd.

Mae ein staff yn haeddu cryn glod am y llwyddiannau hyn ond ni fyddwn yn gorffwys ar ein rhwyfau, ac fe ymdrechwn i sicrhau bod lefelau boddhad ein myfyrwyr yn cael eu cynnal. Fe wnaethom gyflwyno'r 'Arolwg ar Brofiad Myfyrwyr' (ABM) newydd yn ystod y flwyddyn academaidd hon; enghraifft wych o sut mae'r Brifysgol yn ymgorffori ymagwedd arloesol wrth fynd ati i ddeall a chyfoethogi ein gwaith dysgu.

Mae'n cynnwys cyfres o gwestiynau sydd wedi'u llunio er mwyn sicrhau dealltwriaeth fwy cynhwysfawr a chynnal o brofiad y myfyrwyr. Mae'r

cwestiynau hyn wedi'u teilwra i ymdrin â'r tueddiadau a'r materion cyfoes mewn addysg uwch, gan sicrhau bod yr arolwg yn dal i fod yn berthnasol ac yn cynnig dealltwriaeth ddefnyddiol. Trwy ofyn cwestiynau mwy penodol, mae'r Brifysgol yn gallu casglu adborth manwl ar y meysydd penodol sydd bwysicaf i'r myfyrwyr.

Dyma un enghraifft yn unig o sut rydym yn ymdrechu i ymateb i'r farchnad hynod gystadleuol sydd ohoni o ran denu myfyrwyr. Am y tro cyntaf ers pum mlynedd, fe gwympodd y nifer o bobl 18 oed o Brydain a dderbyniwyd i brifysgolion, ac roedd llai o geisiadau hefyd. Wrth i'r farchnad am fyfyrwyr rhyngwladol grebachu, mae prifysgolion sydd wedi denu niferoedd uchel o fyfyrwyr rhyngwladol yn draddodiadol erbyn hyn yn troi at y farchnad ddomestig i geisio llenwi eu lleoedd gwag. Mae hyn yn cael effaith ganlyniadol ar brifysgolion eraill fel ni sy'n tueddu'n fwy tuag at ddenu myfyrwyr o wledydd Prydain. Daeth hyn i'r amlwg yn ein niferoedd ni, wrth i ni ddenu llawer llai o fyfyrwyr na'r hyn y cynlluniwyd amdano yn ein cyllideb, ac mae hyn wedi effeithio ar ein perfformiad ariannol. Wrth symud ymlaen, bydd y Brifysgol yn adolygu ei strategaeth denu myfyrwyr yn rhan o'i Rhaglen Drawsnewid ehangach, er mwyn adlewyrchu'r dirwedd hynod

gyfnewidiol a chystadleuol sydd ohoni.

Rydym yn ymateb i newidiadau yn y farchnad am fyfyrwyr ac i'r galw am gyrsiau drwy adolygu ac adnewyddu ein darpariaeth academaidd drwy'r amser. Ym mis Medi, gwnaethom ehangu ein rhaglen addysg nyrsio trwy gyflwyno cymhwyster proffesiynol ar gyfer gweithwyr cymorth iechyd a gofal cymdeithasol. Nod y cymhwyster newydd hwn yw rhoi'r sgiliau a'r wybodaeth angenrheidiol i weithwyr cynorthwyol fel y byddant yn gallu rhagori yn eu swyddi, ac i ateb y galw cynyddol am weithwyr proffesiynol cymwys ym meysydd gofal iechyd.

Mae cynlluniau hefyd ar y gweill i ddatblygu Ysgol Filfeddygol Aberystwyth ymhellach, diolch i rodd hael o ystâd y diweddar Gordon Burrows. Bydd y cyllid hwn yn cael ei ddefnyddio i greu ffug-filfeddygfa ar gampws Penglais y Brifysgol. Bydd y cyfleuster newydd yn rhoi profiad ymarferol i fyfyrwyr, gan gynnwys y myfyrwyr nyrsio milfeddygol newydd a ddechreuodd ym mis Medi 2024, mewn lleoliad clinigol realistig, i wella eu sgiliau ymarferol a'u paratoi ar gyfer eu gyrfaedd.

Rydym hefyd yn ceisio dod ag adrannau ynghyd lle roeddem yn teimlo y gallai ysbryd gydweithredol helpu i gyfoethogi'r profiad academaidd. Ym mis Hydref 2023, sefydlwyd yr Ysgol leithoedd a Llên gan Gyfadran

y Celfyddydau a'r Gwyddorau Cymdeithasol, gan ddod ag adrannau'r Gymraeg ac Astudiaethau Celtaidd, Saesneg ac Ysgrifennu Creadigol, ac leithoedd Modern ynghyd. Mae'r ad-drefnu hwn wedi arwain at leihau'r tasgau gweinyddol i'r staff dysgu, gan olygu y gallant neilltuo mwy o amser i'w gwaith dysgu ac ymchwil.

Yn ogystal â'r adborth mwy ffurfiol a roddir gan ein myfyrwyr, mae'r Brifysgol yn cynnal cyfres o wobrau i gydnabod dulliau arloesol o ddysgu. Dyfarnwyd Gwobr Cwrs Eithriadol i Adran y Gyfraith a Throsedddeg am ei modiwl 'Dispute Resolution in Contract and Tort', sy'n amlygu ymrwymiad yr adran i ddarparu addysg gyfreithiol ymarferol o ansawdd uchel sy'n paratoi myfyrwyr at heriau'r byd go iawn.

Cafodd yr Ysgol Addysg Ganmoliaeth Uchel am ei modiwl 'Making Sense of the Curriculum'. Mae'r gymeradwyaeth hon yn adlewyrchu dull arloesol yr ysgol o gynllunio'r cwricwlwm a'i hymroddiad i helpu myfyrwyr i ddeall ac ymdrin â fframweithiau addysg cymhleth.

Adran Hanes a Hanes Cymru enillodd y wobr uchel ei bri, Adran y Flwyddyn, yng Ngwobrau Dysgu, Addysgu a Phrofiad y Myfyrwyr a drefnwyd gan Undeb Aberystwyth, sef Undeb Myfyrwyr Aberystwyth. Mae'r wobr honno'n dathlu rhagoriaeth yr adran wrth ddysgu ac ennyn diddordeb

y myfyrwyr, ac yn cydnabod ei chyfraniadau sylweddol i ddatblygiad academiaidd a phersonol ein myfyrwyr.

Mae cefnogi iechyd a lles myfyrwyr, a sicrhau eu bod yn ddiogel, wrth graidd gwerthoedd y Brifysgol. Mae ein gwasanaethau Cymorth i Fyfyrwyr yn cynnig ystod amrywiol o gymorth, boed hynny'n ymwneud â gofynion hygyrchedd, anghenion lles, cyngor ariannol, cymorth â fisâu neu gyngor ar yrfaoedd.

Yn ystod y flwyddyn academiaidd cafodd ein tîm o Swyddogion Cyswllt Trais Rhywiol gydnabyddiaeth gan Lime Culture a Llwybrau Newydd, wrth iddynt ennill gwobrau yn eu digwyddiadau gwobrwy blynyddol ar gyfer Arloesi mewn Ymarfer a Gwasanaethau i Oroeswyr Trais Rhywiol.

Er mwyn gwella ymhellach ein harbenigedd yn y sector hwn a chefnogi ein rhaglen i fod yn Brifysgol sy'n Ystyriol o Drawma, aethom i bartneriaeth â Hyb ACE Cymru. Gyda'n gilydd, trefnasom gynadleddau cenedlaethol Hyb ACE Cymru a Straen Trawmatig Cymru, yn ogystal â hwyluso trafodaethau cymunedol niferus oedd yn cynnwys myfyrwyr, staff ac arweinwyr uwch.

Mae cynorthwyo myfyrwyr i gael gyrfaedd llwyddiannus yn dod yn fwyfwy hanfodol yn y farchnad swyddi sydd ohoni. Lansiodd ein Gwasanaeth

Gyrfaedd strategaeth newydd sy'n cynnwys pum nod blaenoriaethol, i sicrhau bod pob myfyriwr, beth bynnag fo'i gefndir neu'r pwnc mae'n ei astudio, yn meithrin sgiliau i'r gweithle a chael cyfleoedd dysgu sy'n integredig â byd gwaith.

Cydnabuwyd ein he-Hwb Cyflogadwyedd arloesol yng Nghynhadledd Genedlaethol AGCAS 2024, lle y enillwyd gwobr am ei gyfraniad eithriadol wrth helpu myfyrwyr o grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol i chwilio am waith addas i raddedigion.

Mae'r e-Hwb yn darparu llwyfan ar-lein cynhwysfawr lle gall myfyrwyr gael gafael ar ystod o adnoddau, gan gynnwys manylion swyddi gwag, cyngor gyrfaol, ac offer datblygu sgiliau. Mae'r rhaglen hon yn canolbwyntio'n benodol ar helpu myfyrwyr o gefndiroedd amrywiol i oresgyn y rhwystrau a wynebant wrth chwilio am gyflogaeth, gan sicrhau bod ganddynt y gefnogaeth a'r cyfleoedd sydd eu hangen i lwyddo yn y farchnad swyddi.

O ran y seilwaith ar gyfer y myfyrwyr, rydym wedi uwchraddio'r rhwydwaith di-wifr ar Gampws Penglais ac adnewyddu'r mannau astudio yn Llyfrgell Hugh Owen i greu mannau astudio mwy cyfforddus ac ymarferol.

Gan roi ymagwedd arloesol wrth wraidd ein gwaith, rydym wedi cyflwyno

sawl rhaglen newydd i wella profiad y myfyrwyr. Lansiodd safle mewnnewydd newydd, y Porth Myfyrwyr, i ddarparu un man canolog ar gyfer yr holl adnoddau i fyfyrwyr. Mae'r wefan hon yn golygu ei bod yn hawdd dod o hyd i wybodaeth bwysig, megis calendrau academiaidd, gwasanaethau cymorth, a newyddion y campws, gan sicrhau bod gan y myfyrwyr yr holl adnoddau sydd eu hangen ar flaenau eu bysedd.

Mae'r cyflawniadau hyn yn dangos - er bod y marchnadoedd am fyfyrwyr domestig a rhyngwladol yn newid - na fydd ein hymroddiad a'n balchder, o ran safon uchel yr addysg a'r profiad a ddarparwn i'r myfyrwyr, yn newid o gwbl.

2 Ymchwil ac arloesi sy'n creu effaith

Rydym yn ymfalchïo yn ein henw da am ymchwil arloesol sydd o safon fyd-eang ar draws ystod o ddisgyblaethau, ac yn ystod y 12 mis diwethaf rydym wedi ateb cwestiynau allweddol sy'n wynebu Cymru a'r byd ehangach.

Efallai nad oes enghraifft well o gydnabyddiaeth ar y lefel uchaf a gawsom am bwysigrwydd ein gwaith nag ennill Gwobr Pen-blwydd y Frenhines ym mis Chwefror 2024. Rhoddwyd y wobr i gydnabod ein gwaith arloesol ar barasitoleg sydd wedi gwella'r diagnosis a'r driniaeth at glefydau trofannol sy'n effeithio ar filiynau o bobl a da byw ledled y byd. Y wobr hon yw'r anrhydedd uchaf a roddir i sefydliadau addysg bellach ac uwch ym Mhrydain.

Hefyd o fewn maes iechyd anifeiliaid cawsom ein canmol gan Lywodraeth y DU am y prosiect Rhwydwaith Hyrwyddwyr Presgripsiynu Milfeddygol, sy'n mynd i'r afael ag ymrwethd gwrthficrobaidd mewn anifeiliaid a'r amgylchedd. Rhoes Llywodraeth y DU hefyd sêl bendith i bedwar math newydd o geirch a fagwyd yn y Brifysgol a fydd nawr ar restr gyfeirio gymeradwy ar gyfer y diwydiant ffermio.

Ymwelodd academyddion â Svalbard yn yr Arctig i ymchwilio i fywyd nos microbau.

Mae sicrhau cyllid ymchwil yn faes arall sydd yn her sylweddol i'r sector addysg uwch. Mae ymchwil yn hanfodol i egni a chynnydd ein sefydliad, ac ymfalchiwn yn ein hymchwilyr sydd wedi cyflawni cyfradd lwyddiant, ar gyfartaledd, o 33% ar draws ein portffolio o ymchwil a gyllidir, sy'n dangos ansawdd ein gwaith. Serch hynny, mae sicrhau cyllid oddi wrth y Llywodraeth, a ddarperir yn lle cyllid a arferai ddod o'r UE, yn her sylweddol o hyd eleni. Er y llwyddwyd i adennill rhywfaint o dir drwy ennill cyllid UKRI mewn ceisiadau cystadleuol, gostwng a wnaeth ein hincwm ymchwil.

Roeddem hefyd yn falch o weld y Deyrnas Unedig yn dod yn wlad gysylltiedig â rhaglen Horizon Europe ym mis Ionawr 2024, sy'n golygu y gallwn gael cyllid a gweithio gyda chyd-wledydd cysylltiedig ar ymchwil a fydd yn effeithio'n uniongyrchol ar Gymru a'r tu hwnt. Mae'r rhaglen wedi darparu €6.9 miliwn o gyllid ar gyfer partneriaeth ryngwladol rhyngom ni ac ymchwilyr o amrywiaeth o sefydliadau yn Ewrop, Affrica, yr Unol Daleithiau, ac Awstralia i ddatblygu brechlyn at glefydau parasitig.

Gwyddom ei bod yn hanfodol bod ein hymchwil yn edrych ar yr heriau a wynebwn ar ein stepen drws yn ogystal â'r rhai y tu hwnt i ffiniau Cymru. Rydym yn arwain Cymru Wledig LPI Rural Wales, sef partneriaeth ymchwil werth £5 miliwn a ariennir gan UKRI i helpu i fynd i'r afael â'r heriau sy'n wynebu cefn gwlad Cymru. Mae'r cydweithio hwn yn cysylltu ymchwilyr, cymunedau

a llunwyr polisi â'i gilydd, er mwyn canolbwyntio ar feithrin economi adfywiol wrth rymuso cymunedau a diwylliannau, gan gynnwys adfywio'r Gymraeg.

Bydd buddsoddiad mawr mewn ymchwil i drawsnewid defnydd tir, sy'n cynnwys academyddion o Athrofa'r Gwyddorau Biolegol, Amgylcheddol a Gwledig (IBERS), yn helpu i ymdrin â nwyon tŷ gwydr sy'n deillio o'r defnydd a wneir o'r tir ac o amaethyddiaeth. Derbyniodd prosiect Defnydd Tir ar gyfer Sero Net (LUNZ) £6.25 miliwn o gyllid gan UKRI.

Gwelwyd gwaith arloesol hefyd ym maes gofal iechyd. Gyda £1 miliwn o gyllid wedi'i sicrhau oddi wrth Hybu Meddyginiaeth Fanwl-Gywir, sef un o raglenni Innovate UK, ac oddi wrth Swyddfa'r Gwyddorau Bywyd, bydd gwaith cydweithredol rhwng academyddion o Gymru, partneriaid masnachol yn y DU, a sawl ysybyt yng Nghymru yn datblygu prawf wrin llif unffordd newydd i gael diagnosis cynnar o ganser yr ysgyfaint.

Cawsom hefyd hwb ariannol gwerth £500,000 oddi wrth Gronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol ar gyfer ein prosiect Cyswllt Cyfreithiol Cyn-filwyr sy'n cynnig cymorth cyfreithiol, cyngor, cyfeirio ac atgyfeiriadau arbenigol ar gyfer cyn-aelodau o'r lluoedd arfog a'u teuluoedd.

Ymhlith y gwaith ymchwil arall o sylwedd roedd prosiect bioleg peirianeg gwerth £14 miliwn i ddatblygu bwydydd microbaidd cynaliadwy. Bydd ymchwilyr o IBERS

yn manteisio ar y cyfleusterau ymchwil a datblygu arbenigol sydd ar ein campws arloesi, AberArloesi, yn canolbwyntio ar fwydydd wedi'u heplesu.

Enillodd y Brifysgol hefyd gcontract gwerth £10.7 miliwn i ddatblygu dyfais newydd i'w gosod ar y cerbyd crwydro ExoMars. Byddwn yn arwain y prosiect i ddatblygu sbectromedr isgoch, o'r enw Enfys, a fydd yn disodli a diweddarau'r offeryn hŷn a adeiladwyd gan y Rwsiaid fel y bydd modd i'r cyrch gwyddonol i'r blaned Mawrth, sydd wedi'i ohirio, ddychwelyd i'r pad lansio.

Er bod llwyddiant sylweddol wedi'i gael wrth sicrhau cyllid ymchwil newydd, mae ein hymchwilyr hefyd wedi gwneud darganfyddiadau cyffrous yn eu prosiectau ymchwil cyfredol. Mae'r rhain yn cynnwys: darganfod yr adeiladwaith pren hynaf yn y byd, sydd ar y ffin rhwng Zambia a Thanzania ac a godwyd gan un o ragflaenwyr y ddynolryw fodern, bron i hanner miliwn o flynyddoedd yn ôl; datrys dirgelwch y twyni tywod 'seren' cudd drwy gynnal waith yn Anialwch y Sahara; a'r 'fflachiadau' rhybudd cynnar sy'n digwydd cyn i'r hinsawdd gyrraedd y man 'di-droi'n-ôl'.

Rydym hefyd wedi cyfrannu at astudiaeth a dorrodd dir newydd a gyhoeddwyd yn Science, a roes ddealltwriaeth newydd am yr effaith helaeth y mae mwyngloddio am fetelau wedi'i chael drwy halogi afonydd a gorlifdiroedd ledled y byd. Amcangyfrifir bod crynodiadau o wastraff gwenwynig a allai fod yn beryglus yn effeithio ar 23 miliwn o bobl.

Ymhlith ein cyflawniadau a'n llwyddiannau nodedig eraill y mae penodiad Dr Rhian Hayward MBE, Prif Swyddog Gweithredol

Darganfuwyd yr adeiladwaith pren hynaf yn y byd gan ymchwilwyr ar y ffin rhwng Zambia a Thanzania

AberArloesi, i fwrdd yr Asiantaeth Safonau Bwyd ac yn Gadeirydd Pwyllgor Cyngori ar Fwyd Cymru. Mae Dr Hannah Dee, a gydnabyddir yn eang fel un o'r menywod mwyaf dylanwadol mewn TG, sydd yn Uwch Ddarlithydd mewn Cyfrifiadureg ym Mhrifysgol Aberystwyth, wedi cael MBE am wasanaethau i 'Dechnoleg ac i Fenywod yn y Sector Technoleg Gwybodaeth'. Gwnaeth yr Athro Hammel, Cyfarwyddwr y Ganolfan Astudio Symudedd Pobl ym Mhrifysgol Aberystwyth, draddodi darlith ar ddarganfyddiadau am y cynllun Kindertransport yn senedd genedlaethol

Gweriniaeth Ffederal yr Almaen. Yn ystod y flwyddyn, roedd ein digwyddiadau cyfnewid gwybodaeth wedi rhoi llwyfan i arddangos rhagoriaeth ein gwaith ymchwil, gan feithrin cysylltiadau â gwahanol randdeiliaid a chynulleidfaoedd. Gwnaethom gynnal a chymryd rhan mewn sawl digwyddiad, gan gynnwys cyflwyniad a roddwyd gan Syr Brian May. Fe'i trefnwyd gan ein Canolfan Ragoriaeth Sêr Cymru ar gyfer Twbercwlosis Gwartheg, ac yno fe rannodd gitarydd y band Queen ei brofiad ef o ddileu twbercwlosis buchol

o'r fferm laeth y mae'n ei noddi. Ym mis Hydref 2023, bu gwyddonwyr o Brifysgol Aberystwyth yn trafod eu hymchwil a'u gwaith arloesi â Gweinidogion Llywodraeth y DU yn Llundain, ac ym mis Mai 2024, cymerodd ein Hysgol Gwyddor Milfeddygol, IBERS, a'r Adran Gwyddorau Bywyd ran yn nigwyddiad blynyddol Glaswellt a Thail Cynaliadwy a gynhelir gan Gymdeithas Amaethyddol Frenhinol Cymru ar ein fferm yn Nhrawsgoed. Gyda phanel o siaradwyr a oedd yn cynnwys yr AS dros Breseli Ceredigion Ben Lake, Llywydd NFU Cymru, a Llywydd Undeb Amaethwyr Cymru, cynhaliwyd cyfres o ddadleuon ar ddyfodol amaethyddiaeth a'r Gymru wledig; denodd y digwyddiad gynulleidfa amrywiol o ffermwyr, defnyddwyr cynnyrch amaeth, llunwyr polisi, a'r cyfryngau.

Ar ben y llwyddiannau mawr a gafodd ein staff ymchwil yn 2023/24, enillodd ein myfyrwyr gydnabyddiaeth sylweddol hefyd. Gwnaeth ein myfyrwyr a'n graddedigion arobryn serenennu yn seremoni wobrwyo uchel ei bri Cymdeithas Deledu Frenhinol Cymru Wales ym mis Ebrill 2024, ac ym mis Tachwedd 2023 enillodd tîm o fyfyrwyr a graddedigion wobwr her ymchwil fawr Fforwm Bwyd y Byd, a gefnogir gan y Cenhedloedd Unedig, am eu hymchwil i sut i fynd i'r afael â fflw'r adar.

Mae Prifysgol Aberystwyth yn falch o amrywioldeb ei hymchwilwyr a thros y flwyddyn academiaidd hon, buom

yn dathlu'r menywod sy'n cysegru eu bywydau gwaith i ymchwil ac arloesi yma. Fe wnaeth Joy Welch, a raddiodd o Aberystwyth, ac a fu'n rhan o dorri cod Enigma yn ystod yr Ail Ryfel Byd, roddi dros £3 miliwn, a fydd yn cefnogi gweithgareddau ymchwil yn y Brifysgol.

Wrth enwi un o adeiladau pwysicaf y Brifysgol, gwnaethom goffáu'r Athro Gwendolen Rees, arloeswraig ym maes parasitoleg, a'r Gymraes gyntaf i gael ei hethol yn Gymrawd i'r Gymdeithas Frenhinol. Gwnaethom hefyd lansio llyfr dwyieithog yn adrodd hanes y ddeiseb heddwch a lofnodwyd gan 390,296 o fenywod Cymru yn 1923 ac a gyflwynwyd i Arlywydd yr Unol Daleithiau ar y pryd mewn ymgais i sicrhau na fyddai rhyfel byd arall.

Dathlasom Ddiwrnod Rhyngwladol y Menywod gyda'r Gwobrau Amlygu cyntaf. Wedi'u hysbrydoli gan fenywod arloesol yn ein hanes, megis Iris de Freitas, y fenyw gyntaf i ymarfer y gyfraith yn y Caribî, mae'r gwobrau'n dathlu cyfraniadau menywod a staff anneauidd wrth greu a chynnal amgylchedd ymchwil ffyniannus yn y Brifysgol.

Mae hyn wedi cynnig cipolwg ar y gwaith ymchwil hanfodol a wnaethom drwy gydol y flwyddyn. Mae ein hymchwil yn gwneud gwahaniaeth gwirioneddol yn y byd a byddwn yn parhau i gynnig amgylchedd bywiog i gynhyrchu gwaith arloesol ynddo.

3 Cyfraniad i'r gymdeithas

Rhan greiddiol o hunaniaeth Prifysgol Aberystwyth yw ei hymdeimlad o berthyn i'w bro. Rydym yn rhan annatod o'n tref, ein sir a'n rhanbarth, ac rydym yn cynnal cysylltiadau agos, sy'n fuddiol i'r naill ochr a'r llall, â rhanddeiliaid a phartneriaid allweddol yn lleol, ledled Cymru a'r tu hwnt.

Fel sefydliad addysg uwch gwyddom pa mor bwysig yw hi ein bod yn rhoi yn ôl i'r lleoliad sydd yn gartref i ni, boed hynny drwy ymchwil, sgiliau hanfodol neu drwy gyflawniadau ein myfyrwyr a'n cyn-fyfyrwyr.

Mae cyflawniadau ymchwil y Brifysgol yn cael sylw ehangach mewn mannau eraill yn yr Adolygiad Strategol hwn ond mae sawl prosiect sy'n rhoi enghraifft o ddyletswydd y Brifysgol i wneud gwaith er budd pawb. Yn ogystal â chynabod ein gwaith arloesol yn y maes dan sylw, mae Gwobr Pen-blwydd y Frenhines a roddwyd am ein hymchwili i barasitoleg hefyd yn tanlinellu ein hymrwymiad i gael effaith gadarnhaol ar y gymdeithas. Nod ein hymchwili yn y maes hwn yn y pen draw yw helpu i achub bywydau ledled y byd.

Yn nes adref, mae partneriaeth rhaglen technoleg gofali â Chyngor Sir Powys, werth £2 millwn, yn enghraifft o'n dull rhagweithiol o gael effaith gymdeithasol. Rheolir y prosiect uchelgeisiol hwn gan y Sefydliad Iechyd, a'r nod yw datblygu ffyrdd arloesol o ddatrys problemau gofali sy'n gallu ymateb i anghenion cyfnewidiol ein cymdeithas.

Trwy fanteisio ar technoleg uwch ac ymchwili, ein nod yw gwella ansawdd y gofali a'r cymorth a ddarperir i unigolion, yn enwedig mewn cymunedau nad ydynt yn cael eu gwasanaethu'n ddigonol ar hyn o bryd.

Chwaraeodd ymchwilwyr ran hanfodol hefyd wrth helpu i daflu goleuni ar effaith economaidd-gymdeithasol pandemig COVID-19 er mwyn cael dealltwriaeth ddyfnach o'r heriau sy'n wynebu'r gymuned leol. Darganfu'r ymchwilwyr fod 92% o fusnesau wedi wynebu problemau oherwydd bod llai o gwsmeriaid, llai o refeniw, a phroblemau â'u cadwyni cyflenwi.

Fel y dywedwyd eisoes, mae diwylliant Cymru a'r Gymraeg yn gonglfeini o fywyd beunyddiol ein rhan ni o Gymru, ac mae

ein gwaith ein hunain yn adlewyrchu ac yn cefnogi'r agweddau hyn. Mae enghreifftiau o ymchwili sy'n berthnasol i'r Gymraeg a diwylliant Cymru yn cynnwys gwaith ar ddisgyblion addysg Gymraeg o aelwydydd di-Gymraeg a barn eu rhieni yn ystod pandemig COVID-19, gan ddadansoddi hefyd sut roedd disgyblion yn pontio o addysg gynradd i addysg uwchradd.

Tynnwyd sylw at y ffaith bod datblygiad sgiliau Cymraeg disgyblion wedi dod i stop yn ystod COVID-19, gan nodi pam mor bwysig yw cyfathrebu dwyieithog effeithiol rhwng yr ysgolion a'r rhieni, yn ogystal â phwysleisio pwysigrwydd darparu mwy o gyfleoedd allgyrsiol fel y gellir defnyddio'r Gymraeg y tu allan i'r ysgol. Dyma enghraifft o ymchwili a wnaed yn Aberystwyth sy'n dylanwadu ar lunwyr polisi ar y lefel uchaf.

Mae darpariaeth addysgol y Brifysgol yn paratoi gweithwyr proffesiynol medrus ar gyfer gyrfaoedd llwyddiannus – bydd llawer ohonynt yn mynd ymlaen i wneud cyfraniadau hanfodol i'n cymdeithas a'n cymunedau. Mae darpariaeth ein gradd nyrsio drwy ein Canolfan Addysg Gofali Iechyd, werth £1.7 miliwn, yn ei hail flwyddyn erbyn hyn. Byddwn hefyd yn croesawu'r garfan gyntaf o ddarpar nyrsys milfeddygol i'n Hysgol Gwyddor Milfeddygol, sy'n bwrw ymlaen â'n hymdrechion i greu darpariaeth i ymdrin â diffygion a amlygwyd gan y gymuned ffermio a llawer agwedd arall ar gymdeithas Cymru.

Mae'n bwysig i unrhyw sefydliad roi cartref cyhoeddus i feddyliau a syniadau. Cynaliasom gyfres o ddarlithoedd cyhoeddus yn ystod y flwyddyn academaidd, gan gynnwys darlithoedd gan Olygydd Materion Hinsawdd y BBC, Justin Rowlett, y cyn-Brif Weinidog Carwyn

Jones yn trafod dyfodol cyfansoddiadol Cymru, trafodaeth ar ddileu twbercwlosis gyda gitarydd y band Queen, Syr Brian May, a gosodwaith celf am heriau newid hinsawdd yn Namibia. Mae academyddion Prifysgol Aberystwyth yn gweithio gyda chymunedau lleol yn Namibia ar brosiect sy'n edrych ar ddefnyddio tiroedd prysglwyn ar gyfer bwyd anifeiliaid a deunyddiau eraill.

Mae Prifysgol Aberystwyth yn falch o gyfoethogi'r gymuned gyfan yn ein rhanbarth – yn chwarae rhan enfawr yn y bywyd diwylliannol ac yn darparu cyfleoedd chwaraeon. Mae Canolfan Gelfyddydau Aberystwyth yn gartref i berfformiadau, cyngherddau, celf a sinema drwy gydol y flwyddyn, ac mae'n gyrchfan amlwg o bwysigrwydd cenedlaethol am ddarpariaeth yn y celfyddydau. Rydym yn parhau i gefnogi Clwb Pêl-droed y Dref a Chlwb Rygbi Aberystwyth, ac mae'r ddau yn chwarae rhan wrth helpu myfyrwyr i ddod yn rhan o fywyd y dref. Mae pob un o'n myfyrwyr yn cael mynd i'w gemau yn rhad ac am ddim.

Mae gwaith yn mynd rhagddo ar adfer adeilad eiconig yr Hen Goleg i fod yn ganolfan ddiwylliannol a chreadigol o bwys i Gymru; bydd yn gartref i raglenni addysgol, gwaith i gynnal cyswllt â'r gymuned, a chyfleoedd ymchwili, a hynny er budd y Brifysgol a'r gymuned ehangach.

Mae'r prosiect eisoes wedi cael cydnabyddiaeth am ei ragoriaeth, gan ennill gwobr am 'y Defnydd Gorau o Dreftadaeth wrth Greu Lleoedd,' a dynnodd sylw at sut y mae'n llwyddo i gydblythu cadwraeth hanesyddol ag ymarferoldeb modern, a sicrhau bod cyfoeth treftadaeth yr adeilad yn cael ei gynnal wrth ei addasu at anghenion cyfoes.

Nid mater hollol ddidrafferth mo'r gwaith adfer. O ystyried oedran a natur unigryw'r adeilad, mae heriau'n codi sy'n golygu bod rhaid addasu'r prosiect yn ôl yr hyn a geir ar y safle ac mae disgwyl i hynny barhau. Gall hyn effeithio ar yr amserlennu, ac mae hynny wedi'i gydnabod drwy gydol oes y prosiect hyd yn hyn, ac wrth i ni roi'r cynlluniau ar waith. Rydym yn ddiolchgar i bawb sydd wedi cyfrannu at y prosiect uchelgeisiol hwn, gan gynnwys y rhai sydd wedi cynyddu eu rhoddion er mwyn lleihau effaith y chwyddiant uchel ar ein costau.

Hefyd yn y dref ac yn y rhanbarth, mae'r Brifysgol yn aelod o Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ceredigion, gan gynnal trafodaethau rheolaidd â phartneriaid yn yr ardal ac yn cydweithio ar brosiectau sydd o fudd i bob cyfrannwr, fforwm sgiliau rhanbarthol, a fforwm twristiaeth y Canolfarth. Rydym yn falch o gael gweithio gyda bwrdd Prosiect Aber i helpu i wella'r dref i bawb, yn ogystal â gweithio gyda Menter Aberystwyth i gyfrannu at y gymuned fentergar fywiog.

Mae sefyllfa ariannol ehangach y sector addysg uwch yn gosod her i ni yn y blynyddoedd a ddaw. Mae'n bosib y bydd heriau cyllidebol yn golygu na allwn wneud cymaint o gyfraniad i gynlluniau a phrosiectau cydweithredol. Er hynny, fe ddaliwn ati i chwilio am ffyrdd o chwarae ran gynaliadwy mewn gwaith cydweithredol yn y dref, y rhanbarth, yn genedlaethol, ac yn rhyngwladol yn unol â'n cyfeiriad strategol.

4 Meithrin cysylltiadau rhwngwladol

Gyda'n hamgylchedd cyfeillgar a bywiog, ynghyd â'r lleoliad unigryw i fyw a dysgu ynddo, mae Prifysgol Aberystwyth yn denu myfyrwyr o bedwar ban y byd. Mae corff amrywiol a rhwngwladol o fyfyrwyr yn fuddiol i'r myfyrwyr eu hunain, i'r Brifysgol, yr ardal leol a'r rhanbarth ehangach.

Mae'r sector cyfan o dan bwysau o ran denu myfyrwyr rhyngwladol. Yn y blynyddoedd diwethaf, wrth i'r heriau ariannol gynyddu'n gyffredinol, mae'r farchnad am fyfyrwyr rhyngwladol wedi mynd yn fwyfwy cystadleuol. Ac eithrio blynyddoedd y pandemig, hyd at 2023 cafwyd twf cyson yn niferoedd y myfyrwyr rhyngwladol a ddaeth i'r DU. Ond oherwydd nifer o ffactorau, gan gynnwys newidiadau i'r polisi mewnfudo a ffactorau economaidd penodol mewn marchnadoedd allweddol, fe ddaeth y twf hwnnw i ben yn y flwyddyn academiaidd bresennol, gan arwain at gystadleuaeth fwy brwd ar draws y sector a hynny dros lai o fyfyrwyr. Er i ni gofrestru'r nifer uchaf erioed o fyfyrwyr rhyngwladol yn talu ffioedd llawn, ni chyflawnwyd y twf yr oedd Prifysgol Aberystwyth, fel llawer o'n chystadleuwyr, wedi anelu ato ar gyfer y flwyddyn honno.

Er mwyn sicrhau canlyniadau cadarn yn y dyfodol, mae'r Brifysgol wedi cyflwyno strategaeth newydd ar gyfer denu myfyrwyr, gan dargedu marchnadoedd sy'n llai o flaenoriaeth i brifysgolion eraill y DU, ond hynny heb dynnu'n ôl o'r marchnadoedd traddodiadol fel India, Nigeria a Malaysia.

Mae tua 35% o'n myfyrwyr rhyngwladol bellach yn dod o'r Unol Daleithiau ac mae'r Rheolwr Cysylltiadau Noddwyr Rhyngwladol newydd yn helpu myfyrwyr i gael cymorth ac arweiniad ar wneud ceisiadau am fenthyciadau'r Unol

Daleithiau yn ogystal â darparu cymorth ynghylch arianwyr eraill.

Ymwelodd ein His-Ganghellor blaenorol â'r Unol Daleithiau yn 2023, gan ddatblygu ymhellach y cysylltiadau a ffurfiwyd gyntaf ar ddechrau 2020, a chan helpu i gynyddu'r niferoedd a ddenir o'r wlad honno. Aeth hi hefyd i Japan, Corea a Malaysia ar ymweliadau codi arian â chyn-fyfyrwyr.

Mae ein proffil rhyngwladol yn gogwyddo tuag at ddenu israddedigion yn hytrach na myfyrwyr gradd Meistr. Mae hyn wedi rhoi rhywfaint o sefydlogrwydd gan fod yr ymgeiswyr yn dod fel arfer am dair blynedd yn hytrach nag un, ac mae'n digwydd i raddau helaeth oherwydd ein bod yn cyfuno ein cynigion academiaidd â llety i fyfyrwyr rhyngwladol. Yn ogystal â'r myfyrwyr amser-llawn sy'n graddio, mae nifer y myfyrwyr sy'n talu ffioedd ar gynlluniau astudio dramor sy'n dewis dod i Aberystwyth yn parhau i dyfu. Yn 2023/2024 gwnaethom groesawu 148 o fyfyrwyr ar gynlluniau cyfnewid semester neu flwyddyn o'r Unol Daleithiau, Awstralia, Asia, Wcráin ac Ewrop.

Yn ogystal â'r rhaglenni un semester a blwyddyn gyfan, creodd y Brifysgol raglenni byr ar gyfer carfannau o fyfyrwyr o Brifysgol Otterbein yn Ohio (Sŵleg / Ceffylau / Cadwraeth), o Brifysgol Bowling Green yn Ohio (Gwyddor Ymarfer Corff) a, thrwy'r Gymdeithas Astudio Dramor ar gyfer

Gwleidyddiaeth, o Goleg Talaith Florida yn Jacksonville a Choleg Cymunedol Hillsborough Tampa. Roedd y rhaglenni hyn yn cyfuno sesiynau academiaidd byrion ag ymweliadau diwylliannol a theithiau yn cyfuno profiadau yn y brifysgol a'r dref i ddangos yr hyn sydd gan Aberystwyth a Chymru i'w gynnig.

Mae staff yn parhau â'u cefnogaeth i fenter 'Astudio yng Nghymru' Llywodraeth Cymru sy'n golygu bod y Brifysgol yn gallu meithrin cysylltiadau â sawl partner rhyngwladol newydd yn ogystal â'r rhai presennol. Hefyd yn rhoi hwb i'n proffil rhyngwladol oedd y ceisiadau llwyddiannus am gyllid o'r cynllun Taith (rhaglen gyfnewid dysgu rhyngwladol Llywodraeth Cymru) a'r cynllun Turing (rhaglen Llywodraeth y DU i ariannu profiadau a hyfforddiant rhyngwladol ar draws y byd). Roedd y cais llwyddiannus am gyllid Taith yn galluogi israddedigion i gofrestru ar fodiwl ar Sŵleg Drofannol yn y Gwyddorau Bywyd a mynd ar gwrs maes ym Mheriwr.

Yn ogystal, mae'r Gronfa Cyfleoedd Ewropeaidd, werth £500,000, bellach yn ei thrydedd flwyddyn ac mae'n helpu i dalu i bobl ifainc gael astudio dramor, boed hynny i fynd i gynadleddau proffesiynol, ymuno ag ysgolion haf mewn prifysgolion partneriaethol, neu fanteisio ar gyfle arall o'r fath. Rydym yn dal i fod yn ddiolchgar am haelioni caredig y cyn-fyfyriwr William Parker am y gronfa honno.

Am yr ail flwyddyn, rydym wedi cynnal cystadleuaeth 'Her Werdd Cyfleoedd Byd-eang' sy'n herio myfyrwyr i ddefnyddio trafnidiaeth gynaliadwy i gyrraedd eu lleoliadau addysgol byr yn Ewrop, ac yn cefnogi Addewid Cynaliadwyedd Cyfleoedd Byd-eang y Brifysgol.

Llwyddodd dau fyfyriwr israddedig o Brifysgol Aberystwyth i gael lleoliadau gwaith am 12 wythnos yn yr haf yn Toronto a Vancouver ar ôl ennill Interniaethau Ymchwil uchel eu bri gyda Mitacs Globalink.

Wrth i'r diddordeb yn Asia gynyddu ymhlith ein myfyrwyr sydd ar raglen blwyddyn integredig a rhaglen semester dewisol dramor y Brifysgol, ymwelodd cynghorwyr o'r adran Cyfleoedd Byd-eang â phartneriaid cyfnewid a dilyniant yn Hong Kong, Tsieina a Gwlad Thai.

O ran y myfyrwyr sy'n mynd dramor a'r rhai a ddaw atom ni fel ei gilydd, byddwn yn parhau i ysbrydoli myfyrwyr i ddysgu gyda ni a darparu cyfleoedd dysgu eithriadol iddynt.

Trwy ein partneriaethau a'n rhaglenni rhyngwladol, rydym wedi ymrwymo i gefnogi ac ehangu gorwelion myfyrwyr fel eu bod yn gallu cyrraedd eu llawn botensial.

5 Y Gymraeg a diwylliant Cymru

Mae cyfoeth y Gymraeg a diwylliant Cymru wrth wraidd hunaniaeth Prifysgol Aberystwyth. Ymfalchiwn yn fawr yn ein gwaith i'w hybu o fewn ffiniau Cymru a'r tu hwnt.

Cydnabuwyd rhagoriaeth addysgu, dysgu ac ymchwil - yn y Gymraeg a'r Saesneg - yn Aberystwyth unwaith eto yn 'The Times and Sunday Times Good University Guide' wrth i ni ddod i'r brig fel Prifysgol y Flwyddyn yng Nghymru ar gyfer 2024. Ffynnodd ein gweithgarwch ymchwil gyda staff yn yr Adran Daearyddiaeth a Gwyddorau Daearyddol yn allweddol i ennill cyllid UKRI ar gyfer Partneriaeth Polisi ac Arloesi ar gyfer y Gymru Wledig. Bydd y cyllid hwn yn hwyluso rhaglen dair-blynedd yn y Brifysgol a fydd yn cynnal prosiectau ymchwil yn y gymuned yn canolbwyntio ar geisio ateb rhai o heriau allweddol sy'n wynebu'r rhanbarth o ran materion sy'n effeithio ar gefn gwlad.

Mae'n ysbrydoliaeth cael gweld y cyfraniad sy'n cael ei wneud i'r bywyd cyhoeddus yng Nghymru gan arbenigwyr dwy o'n hadrannau uchaf eu bri. Rydym yn falch iawn o nodi bod Dr Anwen Elias, o'r Adran Gwleidyddiaeth Ryngwladol, yn aelod o'r Comisiwn Annibynnol ar Ddyfodol Cyfansoddiadol Cymru, a ymgwymerodd â gwaith uchel ei broffil yn ystod y flwyddyn academiaidd. Darparodd yr Athro Emyr Lewis, o Adran y Gyfraith a Throsedddeg, ei arbenigedd yntau i waith ac ymchwil y Comisiwn, ac wedyn fe gynhaliodd Canolfan Gwleidyddiaeth a Chymdeithas Cymru ddigwyddiad trafod ag arweinydd Plaid Cymru, Rhun ap Iorwerth, yng Nghaerdydd.

Roedd y Brifysgol wrth ei bodd yn dilyn trywydd y cysylltiad arloesol ag Eisteddfod Genedlaethol Tregaron drwy wneud cyfraniadau pellach i weithgarwch diwylliannol Eisteddfod Boduan yn Awst 2023. Mae amrywiaeth a rhagoriaeth y gweithgareddau diwylliannol Cymraeg a feithrinir ym Mhrifysgol Aberystwyth wedi arwain at gyfraniadau ar draws y celfyddydau a'r diwydiannau creadigol, gyda darlith yn dathlu canmlwyddiant darlledu yng Nghymru gan yr Athro Jamie Medhurst, ymdriniaeth yr Athro Andrew Evans o gyfraniad J. O. Williams i ffiseg deunyddiau, a gyflwynwyd yn y Sfferen ym Mhentref Gwyddoniaeth a Thechnoleg yr Eisteddfod Genedlaethol, ac ymrysonau cynganeddol Eurig Salisbury â'i gyd-feirdd yn ei bodlediad Clera.

Cynhaliodd Canolfan Gwleidyddiaeth a Chymdeithas Cymru gynhadledd hefyd gan ddod ag arbenigwyr ac ymarferwyr sy'n gysylltiedig â dros 12 o ieithoedd rhanbarthol a lleiafrifol i Aberystwyth ym mis Gorffennaf 2024, gan roi llwyfan i'n hymchwil a chyfle i feithrin cysylltiadau â phobl eraill sy'n ymwneud â hybu ieithoedd o'r fath ledled Ewrop, ac i ddysgu ganddynt.

Parhaodd yr Athro Anwen Jones a Dr Hywel Griffiths â'u gwaith yn golygu'r cyfnodolyn trawsddisgyblaethol Cymraeg arloesol 'Gwerddon'.

Yng Ngŵyl y Gelli, yn sgil digwyddiad a gynhaliwyd yn yr Eisteddfod Genedlaethol yn gynharach yn y flwyddyn, lansiodd yr Athro Mererid Hopwood a Dr Jenny Mathers eu hanes dwyieithog am y ddeiseb heddwch a lofnodwyd gan 390,296 o fenywod Cymru ar ddechrau'r ugeinfed ganrif.

Gwnaethom barhau i ddenu ysgoloriaethau PhD arloesol o'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol gydag un grant am brosiect Ffiseg yn archwilio genedigaethau sêr mawr fel y'u gwelir drwy delesgop ALMA ac un arall mewn Daearyddiaeth Ddynol ar ddehongli a chynrychioli ieithoedd lleiafrifol.

Enillwyd y wobr Defi Fet gyntaf, a dyfernir gan y Coleg Cymraeg a'r Brifysgol, ac a ariannwyd gan deulu'r milfeddyg adnabyddus o Landysul, gan fyfyrwraig filfeddygol Gymraeg ei hiaith o Landwrog, Elen Haf Henderson. Roedd dwy fyfyrwraig arall, Ffion King a Kate Barker, ymhlith enillwyr ein gwobrau iaith Gymraeg a gwobrau i ddysgwyr. Dathlodd UMCA ei hanner canmlwyddiant gyda chyfres o sesiynau gan gyn-lywyddion a theithiau o gwmpas Pantycelyn, ac eleni hefyd y lansiodd Undeb Myfyrwyr y Brifysgol ac UMCA eu henw newydd, Undeb Aber.

Mae Dysgu Cymraeg yn parhau i helpu staff a myfyrwyr i ddysgu Cymraeg, gyda 56 aelod o'r staff wedi'u cofrestru ar y cynllun Cymraeg yn y Gweithle a 50

arall ar gyrsiau Cymraeg yn y gymuned. Cynhaliwyd arolwg y Brifysgol ar y defnydd o'r Gymraeg ym mis Tachwedd 2023, ac fe ddangosodd hwnnw fwy o ddefnydd ar y Gymraeg gan y staff, sy'n dangos sut yr ydym yn parhau â'n cefnogaeth ar gyfer cyfleoedd ffurfiol ac anffurfiol i'r staff gael defnyddio eu Cymraeg yn y gweithle.

6 Ein Pobl

Mae gweithlu medrus, iach ac ymroddedig yn hanfodol er mwyn i ni allu cyflawni ein strategaeth. Ein pobl yw ein hased pennaf, ac rydym yn gwerthfawrogi ein hacademyddion, ein gweinyddwyr a'r holl staff sy'n cyfrannu at lwyddiant y Brifysgol hon. Gydag ymrwymiad i feithrin boddhad, cymhelliant ac ysbryd y staff, rydym yn creu gweithle sy'n cynnig cefnogaeth ac ysbrydoliaeth.

Mae pob aelod o staff y Brifysgol, waeth beth yw eu cyflog, yn mynd trwy'r Cynllun Cyfraniad Effeithiol, sef trefn adolygu perfformiad, ac mae hynny yn ei dro yn cael ei ddefnyddio i fwydo i gynlluniau datblygu gyrfa ac anghenion hyfforddi. Yn ogystal, rydym yn cynnig cyfleoedd i rwydweithio a chael hyfforddiant i gefnogi'r staff a datblygiad gyrfaol.

Yn unol â'r amcanion craidd hyn, caiff y staff gefnogaeth drwy hyfforddiant, gan ddarparu llwybr cadarn ar gyfer datblygiad gyrfaol, ochr yn ochr â'r cyfarfodydd staff rheolaidd. Mae hyfforddiant yn helpu i fagu hyder ac yn creu cyfleoedd am ffyrdd newydd o weithio yn y Brifysgol.

Dros y flwyddyn ddiwethaf rydym wedi cadw ein hachrediad Cyflog Byw Gwirioneddol ac rydym yn dal i ddarparu cymorth ychwanegol i'r staff ar y graddfeydd cyflog isaf, gan gynnig hyfforddiant ariannol a phrydau bwyd rhatach. Fel rhan o strategaeth amgylcheddol y Brifysgol, gall y staff fanteisio ar gynllun Beicio i'r Gwaith a chynllun Aberthu Cyflog i brynu cerbydau trydan.

Gwnaed ymdrechion sylweddol i ddatblygu diwylliant ymchwil sefydliadol cadarnhaol, fel grwpiau gwrandao a chyfleoedd i rannu syniadau arloesol a'r ymarfer gorau. Bwrir ymlaen â datblygu hyn dros y flwyddyn nesaf ac mae'n flaenoriaeth allweddol wrth baratoi'r Brifysgol at gylch nesaf y Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil (FfRhY).

Rydym yn cymryd camau cadarnhaol tuag at adeiladu gweithlu llwyddiannus a chydweithredol trwy chwlu ffiniau a chreu mecanweithiau ar gyfer gweithio ar draws adrannau, gan rannu adnoddau, hyfforddiant, llinellau cyfathrebu syml ac annog rhwydweithio dibynadwy.

Wrth i ni barhau i ddatblygu ac annog ffyrdd modern a chymysg o weithio, rydym wedi manteisio ar ddatblygiadau arloesol sydd wedi dod i'r amlwg yn ystod y blynyddoedd diwethaf, megis oriau gwaith hyblyg, gostyngiad dros dro mewn oriau, ac estyn yr hawl i brynu gwyliau blynyddol. Mae gennym hefyd raglen cymorth i weithwyr, Care First, sydd ar gael i'r holl staff os oes angen cymorth arnynt gydag unrhyw faterion ymarferol neu emosiynol.

Yng nghanol marchnad gystadleuol iawn, mae Prifysgol Aberystwyth yn parhau i fod yn lle deniadol i fyw a gweithio ynddo. Yn ystod y flwyddyn academaidd rydym wedi penodi Is-Ganghellor a Chyfarwyddwr Cyllid a Chynllunio newydd, ac fe gymerodd ein Cyfarwyddwr Ymchwil, Arloesi ac Effaith yr awenau yn y Brifysgol hefyd ar ddechrau'r flwyddyn academaidd.

Deallwn y bydd Rhaglen Drawsnewid y Brifysgol, a fydd yn sicrhau bod pob agwedd ar ein gwaith yn gynaliadwy yn ariannol, ac yn gryfach ac yn wytnach, yn effeithio ar y staff dros y blynyddoedd nesaf ac rydym yn sicrhau bod cyfathrebu a chymorth yn flaenoriaeth yn ein meddyliau er mwyn lleddfu unrhyw bryderon a fo ganddynt.

Trwy feicro-wefan bwrpasol, yn ogystal â chyfarfodydd a gynhelir yn y cnawd ac ar-lein, rhoddir gwybod i'r staff am newidiadau, tra bydd cyfres o weithdai Fframwaith Strategol yn cynnig cyfle i staff ddweud eu dweud am ddyfodol y sefydliad. Rydym hefyd wedi cynnal cynllun diswyddo gwirfoddol, a oedd ar agor i bawb.

Cryfhau a wnaeth ein perthynas â'n cydweithwyr yn yr undebau y flwyddyn academaidd hon, a hynny yng nghanol cefndir o weithredu diwydiannol ledled y sector. Cynhaliodd cynrychiolwyr yr undebau gyfarfodydd rheolaidd ag aelodau o'n tîm Gweithredol, a chyfarfodydd wythnosol ag uwch reolwyr. Mae'r berthynas lwyddiannus hon yn deillio o barch y naill garfan tuag at y llall, ac o broffesiynoldeb ac ymrwymiad y ddwy ochr fel ei gilydd.

7 Cydraddoldeb, Amrywioldeb a Chynhwysiant

Mae Prifysgol Aberystwyth yn falch o'r rhan y mae'n ei chwarae wrth greu diwylliant cynhwysol, ar ôl gweithio'n galed i osod sylfeini cadarn i'n staff a'n myfyrwyr yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Yn ystod y flwyddyn academiaidd ddiwethaf, mae'r Brifysgol wedi adeiladu ar y gwaith hwn, yn amrywio o ddatblygu cynlluniau gweithredu, rhoi hyfforddiant a chyfleusterau newydd ar waith, i noddi a chymryd rhan mewn digwyddiadau allweddol i godi ymwybyddiaeth.

Rhan annatod o'n gwaith fu diweddarau ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2024-2028 ac fe wnaethom hefyd sefydlu Grŵp Goruchwyllo Strategol Cydraddoldeb, Amrywioldeb a Chynhwysiant (EDI) newydd a fydd yn monitro ac yn asesu effaith ein gweithgareddau EDI. Rydym hefyd wedi ffurfio Grŵp Gweithredu ar Hil a'r gweithgorau cysylltiedig dan arweiniad myfyrwyr a staff a fydd yn arwain ar hunanasesu ac ar ein cais am Safon Efydd Siarter Cydraddoldeb Hil ym mis Tachwedd 2024.

Mae ein data ar gyfer y flwyddyn ddiwethaf yn dangos amrywioldeb ein staff o ran rhywedd ac ethnigrwydd, yn ogystal â'r gyfran o'r staff sydd wedi datgan amhariad, cyflwr iechyd neu wahaniaeth dysgu.

Yn 2023, 53.8% o'n staff oedd yn fenywod a 46.2% yn ddynion, gyda'r mwyafrif o staff benywaidd yn gweithio'n rhan-amser a'r mwyafrif o staff gwrywaidd yn gweithio'n llawn amser. Roedd y staff a nododd eu bod yn Ethnig-Leiafrifol yn cyfrif am 6% o gyfanswm y gweithlu, sydd yn is na'r cyfartaledd i'r sector yn y DU a Chymru.

Canran y staff oedd wedi datgan amhariad, cyflwr iechyd neu wahaniaeth dysgu yn 2023 oedd 9.6% sy'n uwch na chyfartaledd y sector o'i chymharu â ffigur meincnodi AU Ymlaen i wledydd Prydain, sef 6.8%, ac i Gymru, 7.9%.

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, cyflwynwyd nifer o fentrau hyfforddi a digwyddiadau i godi ymwybyddiaeth i hybu amgylchedd o gynhwysiant a gwrth-hiliaeth yn y Brifysgol. Mae'r rhain yn cynnwys gweithdai atal hunanladdiad Papyrus, ymwybyddiaeth ddiwylliannol a hyfforddiant ymyrraeth gwylidydd, modiwlau e-ddysgu ar faterion cydraddoldeb, amrywioldeb a chynhwysiant (EDI), yn ogystal â'r Arddangosiad Croestoriadedd EDI sy'n rhoi cyfle i'r staff ddeall 'croestoriadedd' a sut i'w gymhwyso i'w ffyrdd o weithio.

Ymhlith y prosiectau newydd roedd y gwaith i symud ymlaen â phroses hunanasesu er mwyn dod yn brifysgol sy'n ystyriol o drawma ac o brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod (ACE), yn ogystal ag ymestyn yr ymgyrch 'Helo Periods', sy'n cynnig cynnyrch misglwyf am ddim i staff a myfyrwyr. Roedd elfennau newydd eraill yn cynnwys adolygu'r ddarpariaeth o ran ffydd ac ysbrydolrwydd, a chreu manau penodol ar gyfer bwydo ar y fron a thynnu llaeth o'r fron. Yn ystod y flwyddyn buom yn llwyddiannus hefyd yn adnewyddu ein statws Cyflogwr Hyderus o ran Anabledd ac adnewyddu Safon Efydd ym Mynegai Cydraddoldeb Gweithle Stonewall.

Rydym wedi cydweithio ag Undeb Aber, sef undeb ein myfyrwyr, i ddathlu amrywioldeb ein cymuned ac wedi

cynnal digwyddiadau a gweithgareddau yn ystod Mis Hanes Pobl Ddu, Mis Hanes LHDT, Diwrnod Rhyngwladol y Menywod, Diwrnod Iechyd Meddwl y Brifysgol, Wythnos Niwroamrywiaeth, Diwali a Ramadan.

Rydym wedi dangos ymhellach ymrwymiad y Brifysgol i amrywioldeb ymhlith y gymuned ehangach drwy noddi digwyddiadau fel digwyddiadau celfyddydol LHDTC+ Aberration a chymryd rhan yn 'Blachder ar y Prom'.

A ninnau wedi ennill cydnabyddiaeth am ein cynnydd mewn gwahanol agweddau ar gydraddoldeb, amrywioldeb a chynhwysiant, megis Safon Efydd Athena Swan, Safon Aur ym Mynegai Cydraddoldeb Gweithle Stonewall (gan godi i safle 45 ar y Rhestr o Gyflogwyr Cynhwysol yn y DU), a statws Cyflogwr Hyderus o ran Anabledd, byddwn yn dal ati i hybu newid diwylliannol pellach yn y Brifysgol a'i chymuned ehangach.

Datganiad Polisi Cyflog Blynyddol a Chydnabyddiaeth Ariannol Uwch Reolwyr

Mae pob aelod o staff y Brifysgol, waeth beth yw eu cyflog, yn mynd trwy'r Cynllun Cyfraniad Effeithiol, sef trefn adolygu perfformiad, ac mae hynny yn ei dro yn cael ei ddefnyddio i fwydo i gynlluniau datblygu gyrfa ac anghenion hyfforddi. Ar ben hyn, rydym yn cynnig amrywiaeth o rwydweithiau a chynlluniau datblygu arweinyddiaeth a mentora i gefnogi datblygiad a chynnydd gyrfaol.

Mae gan y Brifysgol gynllun cysylltiedig â pherfformiad, sef Gwobr Cyfraniad Unigol (ICA) ar gyfer Graddau 1-9 a Gwobr Cyfraniad Unigol (Cynyddran Symud Ymlaen) ar gyfer Gradd 10. Fe'i cyflwynwyd ym mis Hydref 2021.

Y pwynt cyflog uchaf yw Pwynt 9 ar Raddfa Gradd 10, sy'n cyfateb i £110,844 (ar 31 Gorffennaf 2024). Mae 13 o swyddi uwch sydd â phecyn taliadau dros £100,000, yn seiliedig ar y cyflog sylfaenol yn ogystal ag unrhyw lwfans am gyfrifoldeb ychwanegol, ar 31 Gorffennaf 2024. Pennir y cyflogau hyn wedi ystyried data meincnodi perthnasol o'r tu mewn a'r tu allan i'r sector Addysg Uwch.

Y pwynt tâl isaf yw Pwynt 3 ar y Golofn Dâl Unigol, sy'n cyfateb i £22,776 (ar 31 Gorffennaf 2024). Dyna'r Cyflog Byw Gwirioneddol ar hyn o bryd (dechreuodd y Brifysgol dalu'r Cyflog Byw Gwirioneddol ym mis Ebrill 2018 a chafodd ei hachredu'n gyflogwr y Cyflog Byw Gwirioneddol ym mis Hydref 2018).

Mae'r Brifysgol yn cydnabod ei bod yn gweithredu mewn amgylchiadau cystadleuol ac mae'n awyddus i ddenu a chadw'r staff gorau posib. Serch hynny, wrth wneud unrhyw benderfyniadau sy'n ymwneud â thâl y staff uwch, mae'n ofynnol i'r Pwyllgor Taliadau ystyried i ba raddau y gellir fforddio unrhyw benderfyniadau o'r fath, gan gyfeirio at y data meincnodi i brifysgolion tebyg.

Mae canlyniadau'r arfarniadau hyn o'r staff uwch drwy Gynllun Cyfraniad Effeithiol y sefydliad wedyn yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Taliadau ac maent yn rhan o unrhyw argymhellion i'r Pwyllgor Taliadau sy'n ymwneud ag unrhyw newidiadau i gyflogau'r uwch staff dan sylw. Mae pob aelod o'r staff uwch yn y Brifysgol yn derbyn yn awtomatig unrhyw ddyfarniadau tâl 'costau byw' sy'n cael eu darparu gan y Brifysgol i'w staff ar y golofn dâl sengl y cytunwyd arni'n genedlaethol.

Mae'r Corff Llywodraethol wedi cymeradwyo Fframwaith Cydnabyddiaeth Staff Uwch i'r Brifysgol, sy'n pennu ymagwedd y sefydliad tuag at dâl ei staff uwch. Fel y nodwyd yn y Fframwaith Cydnabyddiaeth Staff Uwch, mae'r Cyngor wedi dirprwyo awdurdod i'r Pwyllgor i gytuno ar faterion sy'n gysylltiedig â thaliadau'r Is-Ganghellor; y Dirprwy Is-Ganghellorion; a'r Cyfarwyddwr Cyllid a Chynllunio.

Cyd-adroddiad ar y flwyddyn ariannol gan Gadeirydd y Pwyllgor Cyllid a'r Cyfarwyddwr Cyllid

Mae'r Brifysgol wedi wynebu heriau tebyg i'n cystadleuwyr yn ystod blwyddyn academiaidd 2023/24.

Mae'r (£8.1) miliwn o ddiffyg gweithredol a gafwyd yn ystod y flwyddyn yn adlewyrchu'r ffaith bod costau wedi codi'n gynt nag incwm dros y cyfnod. Ffioedd dysgu'r myfyrwyr yw ein prif ffynhonnell incwm, ac mae'r ffioedd a delir gan israddedigion perthnasol o wledydd Prydain wedi'u cynyddu unwaith mewn degawd. Ar yr un pryd, cynyddodd ein costau yn unol â chwyddiant ar draws yr economi ehangach.

Mae'r gystadleuaeth am fyfyrwyr hefyd yn ddwys, wrth i bob prifysgol geisio cynyddu niferoedd ac elwa o ddarbudion maint. Cynyddu wnaeth nifer ein myfyrwyr dros y cyfnod adrodd, ond roedd y cynnydd hwnnw yn is na'r ffigur a ddefnyddiwyd wrth lunio ein cyllideb ac o ganlyniad bu'n rhaid i'r Brifysgol leihau ei chostau rhedeg. Er i ni lwyddo i gyflawni dros £7 miliwn o arbedion, nid oedd hyn yn ddigon i wneud iawn am y diffyg incwm yn ein cyllideb.

Gyda'r diffygion gweithredol yn y blyneddau diweddar, a dim arwydd o unrhyw newidiadau pellach i drefn ariannu'r sector y tu hwnt i'r cynnydd yng nghap ffioedd dysgu myfyrwyr cymwys o'r flwyddyn academiaidd 2024/25, mae'n amlwg bod angen i ni ailgynllunio ein model gweithredu, gwella effeithlonrwydd ac arallgyfeirio ein ffrydiau incwm. Bydd lansio ein Rhaglen Drawsnewid, ynghyd â'n gwaith ar strategaeth newydd ar gyfer y 2030au, yn llywio sut rydym yn gwneud hynny.

Ar gyfer 2024/25 rydym wedi diwygio ein proses gynllunio a chyllidebu, ac rydym yn falch o ddweud bod ein recriwtio yn digwydd yn unol â'r cynlluniau hynny, er bod arbedion pellach i'w gwneud o hyd.

Mae'r perfformiad ariannol hwn wedi arwain at £2.4 miliwn o ostyngiad yn yr arian parod a ddelir yn y flwyddyn ac at ddefnyddio mwy ar yr adnodd credyd cylchdroi. Mae cynyddu hylifedd arian parod ymhlith y targedau allweddol i'r tymor canolig er mwyn ymdrin â phwysau rheoli arian parod o ddydd i ddydd a hefyd er mwyn cynhyrchu'r cronfeydd sydd eu hangen i fuddsoddi yn y seilwaith digidol a'r ystadau sy'n hanfodol er mwyn cefnogi Rhaglen Drawsnewid y Brifysgol.

Roedd gwariant cyfalaf y flwyddyn hon yn canolbwyntio ar waith ailddatblygu'r Hen Goleg, sydd wedi mynd rhagddo'n dda, ac wedi defnyddio arian o sawl cyllidwr allanol. Gwnaed buddsoddiadau cyfalaf eraill, wedi'u targedu i gefnogi ein gweithgareddau craidd, bodloni rheoliadau statudol a galluogi newid.

Wrth edrych tua'r dyfodol, bydd angen buddsoddiad cyfalaf sylweddol i gefnogi'r Rhaglen Drawsnewid a sicrhau newid. Mae sicrhau gwell canlyniadau masnachu yn hanfodol i gynhyrchu arian parod a rhoi hyder i'n rhanddeiliaid. Drwy ganolbwyntio ar gyflawni arbedion a datblygu ein strategaeth ar gyfer y 2030au byddwn yn galluogi hynny.

Cwmpas y datganiadau ariannol

Mae'r datganiadau ariannol i'r flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024 yn ymgorffori canlyniadau'r Brifysgol, Arloesi Aberystwyth, Aber Trading Cyf ac Aber Business Consultancy Cyf, sydd i gyd yn is-gwmnïau. Mae'r tabl isod yn dangos crynodeb o ganlyniadau'r Grŵp. Mae cyfanswm yr incwm cynhwysfawr am y flwyddyn yn cynnwys sawl cofnod nad ydynt yn arian parod. Roedd y Brifysgol yn cofnodi £38.4 miliwn o enillion o ryddhau darpariaeth Cynllun Pensiwn y Prifysgolion (USS) yn 2023/24 (2022/23: £4.3 miliwn o enillion). Mae'r Brifysgol hefyd wedi cofnodi £5.2 miliwn o golledion cyfrifo yn 2023-24, (2022-23 £5.3 miliwn o enillion) ar ôl prisiad o asedau a rhwymedigaethau'r gronfa bensiynau (prisiad actiwaraid) a gynhaliwyd gan ein cyngorwyr annibynnol, Mercers. Rhoddir rhagor o fanylion am gynlluniau pensiwn y Brifysgol o dudalen 92 ymlaen.

Mae cysoniad crynhoi rhwng y Datganiadau Ariannol a'r Cyfrifon Rheoli (y sefyllfa weithredu waelodol) wedi'i ddangos isod er cyflawnder. Mae'r safonau Cyfrifon yn mynnu bod y Brifysgol yn cynnwys nifer o addasiadau cyfrifo nad ydynt yn arian parod yn y Datganiad o Incwm Cynhwysfawr. Y sefyllfa weithredol waelodol yw (£8.1) miliwn o ddiffyg yn y grŵp pan hepgorir yr eitemau hyn ac mae'r rhain wedi'u gosod yn y tabl isod.

	2023-24 (£m)	2022-23 (£m)
Cyfanswm incwm cynhwysfawr	26.2	9.1
Elw ar ôl gwerthu asedau sefydlog	(0.4)	(0.1)
Enillion o ailbrisio	-	(1.9)
Colled/(enillion) o fuddsoddiadau	(3.2)	1.0
Gwaddolion newydd	(0.4)	(3.7)
Symudiadau yn y pensiwn USS yn ystod y flwyddyn	(38.4)	(4.3)
Costau pensiwn	2.4	2.7
Enillion eraill a gofnodir	2.0	-
Symudiadau ym mhensiynau CPAPA a'r ALL yn ystod y flwyddyn	3.7	(5.3)
Sefyllfa weithredol waelodol	(8.1)	(2.5)

Mae'r tabl isod yn rhoi crynodeb o ganlyniadau'r grŵp i'r flwyddyn.

Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn y Datganiadau Ariannol.

	2023-24 (£m)	2022-23 (£m)
Incwm	126.3	132.7
Gwariant	(99.9)	(129.9)
Gwarged / (diffyg) cyn enillion a cholledion eraill	26.4	2.8
Elw ar ôl gwerthu asedau sefydlog	0.4	0.1
(Colledion) / enillion o fuddsoddiadau	3.2	(1.0)
Gwarged ar ôl ailbrisio	-	1.9
Gwarged / (diffyg) cyn treth	29.9	3.8
Gwarged / (diffyg) ar ôl treth	29.9	3.8
(Colledion) / enillion actiwaraid ar y cynlluniau pensiwn	(3.7)	5.3
Cyfanswm incwm cynhwysfawr	26.2	9.1

Mesuriadau iechyd ariannol

Mae'r Brifysgol yn mesur ei pherfformiad ariannol yn ôl nifer o fetrigau 'iechyd' ariannol. Nod y rhain yw helpu i gynnal cymariaethau ar draws y sector a byddant yn cael eu hadolygu pan fydd y Brifysgol yn llunio ei strategaeth ariannol newydd yn 2025.

	2023-24	2022-23	Targed
Proffidioldeb - Canlyniad a gedwir, fel % o'r incwm	(6.40%)	(1.80%)	5.00%
Hylifedd - Diwrnodau hylifedd net	21 diwrnod	30 diwrnod	120 diwrnod
Cymhareb gyfredol	0.7	0.8	1.3
Gerio - Benthyciadau allanol fel % o'r incwm	54.60%	48.50%	50.00%
Effeithlonrwydd - Costau staffio fel % o'r incwm	60.00%	54.90%	58.00%

Mae perfformiad y Brifysgol yn ôl y targedau yn adlewyrchu'r amgylchedd heriol y buom yn gweithredu ynddo yn ystod y flwyddyn. Cynyddodd y costau a gostyngodd incwm o'u cymharu â'r flwyddyn gynt, ac ar ôl defnyddio arian parod fe gafwyd gostyngiad pellach yn yr hylifedd net. Bydd y strategaeth ariannol newydd yn ysbarduno gwelliannau'r perfformiad ac mae'r Rhaglen Drawsnewid bellach ar waith. Ar y dyddiad llofnodi, rydym wedi sefydlu tuedd tuag at wella'r sefyllfa o ran dyddiau hylifedd net.

Proffidioldeb

Arweiniodd y gostyngiadau mewn incwm a'r cynnydd mewn costau at ddiffyg gweithredol ar gyfer y flwyddyn academiaidd. Rhoddwyd cynlluniau arbedion ar waith i liniaru'r ffactorau hyn a llwyddwyd i arbed symiau sylweddol, ond nid oeddent yn ddigon i gyrraedd targed y gyllideb.

Mae'r ffactorau hyn yn adlewyrchu'r amgylchedd ariannol heriol y mae sector y Prifysgolion yn gweithredu ynddo ac fe gyfrannodd at y cais a wnaed gan y Brifysgol am gael hepgor cyfamod bancio sy'n gysylltiedig â'i hadnodd credyd cylchdroi yn y 4ydd chwarter, cais a fu'n llwyddiannus. Roeddem yn gallu cael hyn oherwydd y cynnydd da a wnaed ar leihau costau yn ystod blwyddyn academiaidd 2024/25 a'r sefyllfa well sydd ohoni erbyn hyn o ran hylifedd arian parod.

Hylifedd

Mae'r gostyngiad mewn hylifedd yn deillio o'r diffyg o fasnachu yn y flwyddyn. Roedd hyn yn golygu bod £2.4 miliwn yn llai o arian parod yn cael ei ddal yn ystod y flwyddyn. Er mwyn mynd i'r afael â hyn, mae gan y Brifysgol gyllideb bositif o ran arian parod yn 2024/25 ac mae wedi rhyddhau £6 miliwn mewn arian parod o'i chronfeydd gwaddol i gefnogi ei Rhaglen Drawsnewid a darparu gwytnwch ychwanegol. Dylid nodi hefyd bod metrig y dyddiau hylifedd net yn seiliedig ar arian parod yn y banc ac sy'n cael ei ddal fel buddsoddiadau yn unig, ac nid yw'n cyfrif am unrhyw gronfeydd o'r adnodd credyd cylchdroi sydd heb eu tynnu ac sydd ar gael yn rhwydd ac yn cynorthwyo â'r hylifedd. Pe baem wedi tynnu gwerth llawn yr adnodd credyd cylchdroi, 29 diwrnod fyddai cyfanswm ein diwrnodau hylifedd net (ac eithrio'r arian parod o'r cronfeydd gwaddol). Er mwyn gwella hylifedd yn y tymor canolig, bydd angen i'r Brifysgol gynhyrchu gwargedion masnachu rheolaidd a sylweddol a bydd hynny'n dod o ganlyniad i'n strategaeth ariannol newydd.

Cymhareb gyfredol

Ym mis Gorffennaf 2024, 0.7 oedd y gymhareb gyfredol, sy'n ostyngiad o'i chymharu â'r 0.8 a gofnodwyd ym mis Gorffennaf 2023. Mae'r asedau cyfredol wedi gostwng £2.4 miliwn ac mae'r rhwymedigaethau cyfredol wedi cynyddu £5.7 miliwn dros y cyfnod adrodd, sy'n golygu bod y metrig yn mynd yn wannach. Dylai gwella'r sefyllfa o ran hylifedd olygu bod gwelliant yn y metrig hwn yn y tymor canolig.

Gerio

Mae'r gerio yn dal i fod yn uwch na'r targedau uchelgeisiol. Fel y gymhareb costau staff, mae'r dirywiad o ran gerio yn adlewyrchu llai o incwm yn ystod y flwyddyn, ac mae benthycia allanol hefyd wedi cynyddu yn ystod 2023-24, yn bennaf oherwydd y £2m ychwanegol a ddefnyddiwyd o'r adnodd credyd cylchdroi yn ystod y flwyddyn a bod cyllid Salix ychwanegol gwerth £2.9 miliwn wedi'i dderbyn. Mae cyllid Salix yn darparu benthycia ansicredig hirdymor, gan ddarparu buddion arbed costau a charbon. Dylai gwella'r sefyllfa o ran hylifedd olygu bod gwelliant yn y metrig hwn yn y tymor canolig drwy leihau'r benthycia gweithredol a wneir o'r adnodd credyd cylchdroi. Bydd y metrig hwn hefyd yn gwella o gynyddu'r incwm a gynhyrchir ac o ad-dalu cyllid y benthyciad Salix yn gynyddrannol.

Effeithlonrwydd

Mae'r cynnydd mewn costau staff fel canran y costau yn cael ei yrru gan ostyngiadau mewn incwm (gweler yr adran incwm) a chostau staff yn cynyddu trwy godiadau cyflog. Er bod nifer y staff wedi gostwng ychydig, nid oedd hyn wedi digwydd i'r raddfa a fyddai ei hangen i ddod â'r gymhareb yn ôl o fewn y targed. Bydd y Rhaglen Drawsnewid yn newid ein dulliau gweithredu i fod yn fwy effeithlon a chynhyrchiol fel bod costau staff yn lleihau fel cyfran o'n hincwm.

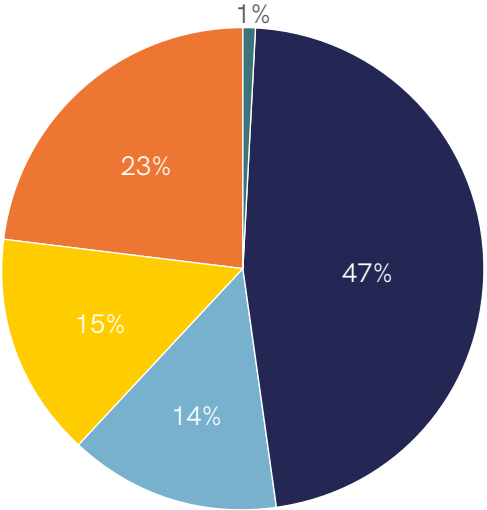
Incwm

Ffioedd dysgu yw ffynhonnell incwm fwyaf y Brifysgol. Arhosodd ffioedd israddedigion o wledydd Prydain yn sefydlog ar £9,000 ar gyfer y flwyddyn academiaidd hon felly mae twf yn y maes hwn yn y dyfodol wedi'i seilio ar y cynnydd yn y ffioedd dysgu a gyflwynwyd ar gyfer y flwyddyn academiaidd 2024/25 ac ar ddenu mwy o fyfyrwyr. Gall myfyrwyr rhyngwladol gynhyrchu enillion uwch, ond gostyngodd eu niferoedd yn y flwyddyn hon. At ei gilydd, cynyddu wnaeth nifer y myfyrwyr gan arwain at gynnydd bychan yng nghyfanswm yr incwm o ffioedd dysgu cyffredinol, er bod y cynnydd hwnnw heb gyrraedd ein targed.

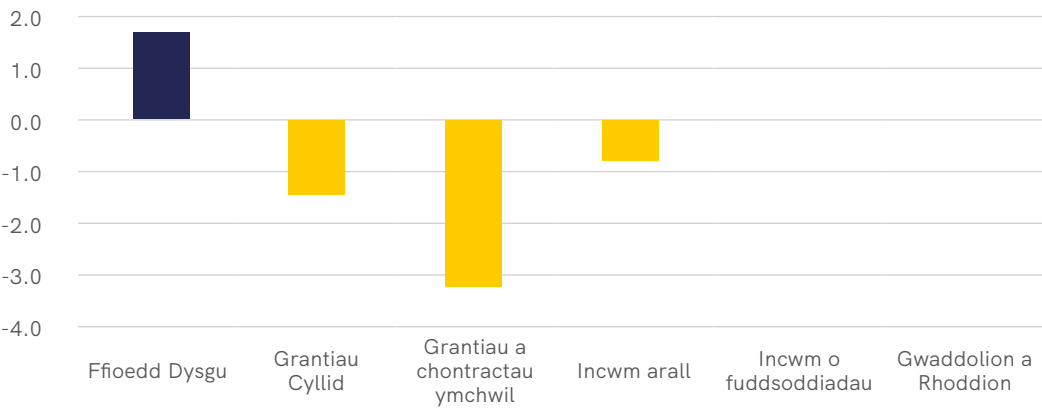
Gostyngodd y cyllid ymchwil a'r grantiau cyllido eraill o'u cymharu â'r llynedd, er bod y gweithgarwch ymchwil gwirioneddol yn debyg i'r flwyddyn flaenorol ac roedd data 2022/23 yn cynnwys addasiad cyfrifyddu technegol. Gwnaeth yr incwm o ffynonellau eraill leihau, yn adlewyrchu amodau masnachu anodd i ffermydd wrth i brisiau llaeth ostwng.

Ffynonellau o Incwm (2023-24)

- Ffioedd Dysgu
- Grantiau Cyllido
- Grantiau a chontractau ymchwil
- Incwm arall
- Incwm buddsoddi a Gwaddolion a Rhoddion

Newid yn yr Incwm £Miliwn (2023-24 Cym. â 2022-23)

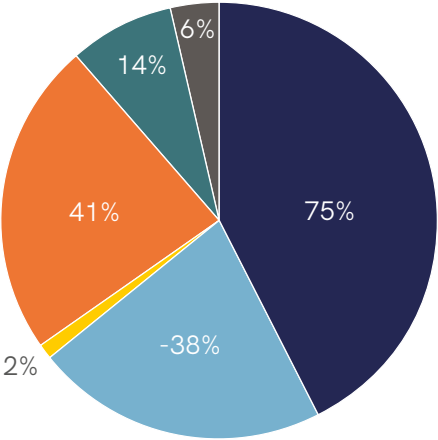

Gwariant

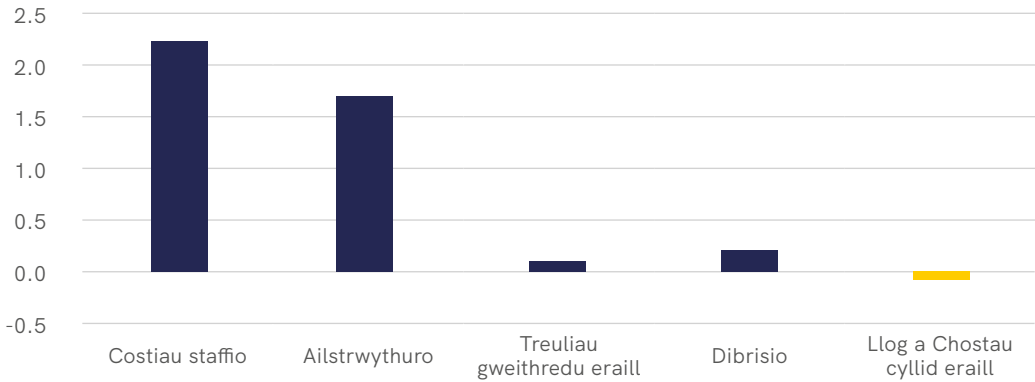
Cynyddodd costau staff oherwydd effaith codiadau cyflog a symudiadau cynyddrannol, er gwaethaf y gostyngiad bach yn nifer y staff yn ystod y flwyddyn. Mae'r costau ailstrwythuro yn adlewyrchu'r cynllun Diswyddo Gwirfoddol a gynhelir yn ystod y flwyddyn i gyfrannu at yr ymdrech i wneud arbedion. Mae'r mymryn bach o gynnydd a gafwyd mewn costau eraill yn adlewyrchu effaith y camau rheoli llym ar gostau a'r cynlluniau i leihau gwariant er mwyn ymdrin â'r diffyg ariannol.

Cyfrannau Gwario (2023/24)

- Costau staff
- Cynnydd ym mhensiwn yr USS
- Ailstrwythuro
- Costau gweithredu eraill
- Dibrisio

Newid yn y Gwariant £Miliwn (2023-24 Cym. â 2022-23)

Y Fantolen

Er bod y Brifysgol yn cofnodi (£8.1) miliwn o ddiffyg gweithredol, mae asedau net cyfun y Brifysgol wedi cynyddu £26.2 miliwn o'r rhai a gofnodwyd yn 2022-23, a'r mwyaf arwyddocaol o'r rhain oedd rhyddhau darpariaeth pensiwn yr USS. Mae balansau'r arian parod wedi gostwng £2.7 miliwn yn ystod y flwyddyn a'r adnodd credyd cylchdroi a ddefnyddiwyd erbyn diwedd y flwyddyn oedd £12 miliwn (£10 miliwn yn 2022/23), sy'n dangos yr heriau a gafwyd ynghylch hylifedd. Mae'r gwaith sy'n parhau ar brosiect yr Hen Goleg wedi gweld cynnydd yn yr asedau sefydlog a'r grantiau cyfalaf gohiriedig. Mae portffolio buddsoddiadau'r Brifysgol wedi cofnodi £3.2 miliwn o enillion yn 2023-24 (£1 miliwn o golled yn 2022-23).

	2023-24	2022-23	
Asedau sefydlog (£ miliwn)	253.6	250.3	↑
Buddsoddiadau (£ miliwn)	36.6	33.3	↑
Banc ac arian parod (£ miliwn)	5.5	8.2	↓
Rhwymedigaethau hirdymor (£ miliwn)	141.7	133.7	↓
Rhwymedigaethau pensiwn (£ miliwn)	13.9	49.9	↓

Buddsoddiadau Cyfalaf

Mae'r pwysau ar weithredu ar hyn o bryd, a'r arian parod sydd ar gael oherwydd hynny, wedi effeithio ar allu'r Brifysgol i gyflawni'r gyllideb a gymeradwywyd, er bod cynnydd wedi'i wneud o ran prosiectau sydd â chyllid penodol ar wahân. Prosiect yr Hen Goleg yw'r rhan helaethaf o gyllideb gyfalaf 2023-24. Daeth £11.5 miliwn o'r gwariant o ffynonellau allanol, a £2.1 miliwn o gyllid gan y Brifysgol. Mae cyfanswm y costau cyfalaf a ragwelir i'r prosiect wedi cynyddu i £51 miliwn, ac mae disgwyl i'r gwaith adeiladu gael ei gwblhau yn ystod 2026. Mae'r prosiect yn cael ei gyllido gan gyllid allanol, rhaglenni codi arian a buddsoddiadau gan y Brifysgol. Mae'r Brifysgol hefyd wedi ymrwymo i fuddsoddiadau yn yr ystâd, y seilwaith digidol a phrosiectau a fydd yn gwella effeithlonrwydd ynni, gan ddod i £7.5 miliwn i gyd, y daeth £4.9 miliwn o'r ffigur hwnnw o ffynonellau allanol. Cytunodd y Brifysgol ar strategaeth gwaredu asedau ym mis Tachwedd 2023. O'r asedau a nodwyd, cafodd pedwar eu gwerthu dros 2023-24 a rhyddhaodd £1.9 miliwn o enillion arian parod, gan ddarparu hylifedd i gefnogi'r Rhaglen Drawsnewid.

Buddsoddiadau

Dros gyfnod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024, gwnaeth buddsoddiadau'r Gronfa Gwaddolion gyflwyno tua 11.9% o enillion (tua 1.2% 2022-23), sy'n cyd-fynd yn union â'r meincnod polisi, a ddangosodd 11.9% hefyd (2.6% 2022-23).

Y rhannau o'r portffolio a berfformiodd orau oedd Ecwiti Byd-eang (17.8% o adenillion) ac Ecwiti'r DU (15.2% o adenillion). Llai o chwyddiant byd-eang, diwedd codiadau cyfraddau gan fanciau canolog, optimistiaeth o amgylch deallusrwydd artifisial a mwy o hyder ymhlith buddsoddwyr oedd rhai o'r prif elfennau a ysgogodd berfformiad yr ecwiti. Eiddo oedd y rhan o'r portffolio a berfformiodd waethaf (3.4% o golled). Effeithiodd cyfraddau llog uchel ar y sector eiddo yn sylweddol trwy'r costau benthyca uwch ar gyfer datblygwyr a phrynwyr, a oedd yn pwysu'n drwm ar fuddsoddiadau eiddo.

Arian parod ac adneuron byrdymor

Mae llif arian gweithredol hyd at fis Gorffennaf 2024 yn sylweddol is na'r gyllideb (tua £7 miliwn). Rhagwelwyd gostyngiad, o ystyried nad yw nifer y myfyrwyr yn cyrraedd ein targedau a'r heriau a ddisgrifir mewn mannau eraill yn yr adroddiad hwn. Roedd y llif arian parod cyfalaf net ar gyfer 2023-24 yn sylweddol well na'r hyn a gafwyd yn y gyllideb. Ar y cyfan roedd hyn yn ymwneud â symiau derbyniadwy ar gyfer prosiect yr Hen Goleg a oedd wedi'u gohirio ac a wireddwyd, a'r gwariant llai yn fras ar y rhaglen o'i gymharu â'r hyn oedd yn y gyllideb. Dylid pwysleisio mai gwahaniaeth amseru yn unig sy'n gyfrifol am y gostyngiad net yn y llif arian parod yn ymwneud â phrosiect yr Hen Goleg yn 2023-24, ac fe fydd yn ei amlygu ei hun fel ymrwymiad cyfalaf dros y blynnyddoedd nesaf. Cafodd y rhaglen cyfalaf disgrisiynol ei rhesymoli hefyd yn unol â'r arian oedd ar gael.

Ar y cyfan, mae'r balans arian parod ar ddiwedd blwyddyn ychydig yn is na ffigur y gyllideb, ond roedd y cronfeydd a ddefnyddiwyd o'r adnodd credyd cylchdroi yn uwch na'r disgwyl. Yn rhannol, gwnaed hynny er mwyn ymdrin â sefyllfa arian parod agoriadol waeth na'r hyn a ddisgwyliwyd yn y gyllideb ac â gwahaniaethau amseru hysbys, a'r angen i gydymffurfio â'n dyletswyddau cyfamodol o hyd. Er hynny, mae'n adlewyrchu hefyd pwysau ar y gweithgarwch craidd a'r ffaith bod llai o arian parod wedi'i gynhyrchu o'r incwm ffoedd dysgu, a bod costau'n uwch.

Crynhodd y Brifysgol ei hadnodd credyd cylchdroi, gwerth £15 miliwn, yn un cynnyrch unigol a estynnir am dair blynedd, gyda'r opsiwn i adnewyddu am 12 mis arall, ar 18 Ionawr 2024. Mae natur busnes y grŵp yn golygu bod cryn amrywio yn gallu digwydd, nad oes modd ei ragweld, yn amseriad mewnlifiadau arian parod. Mae'r Cyngor wedi paratoi gwybodaeth ragamcanol ar y llif arian parod i asesu'r gallu i weithredu fel busnes parhaus o leiaf dros y cyfnod 12 mis ar ôl dyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol hyn. Ar sail y wybodaeth hon am y llif arian parod a'r trafodaethau â bancwyr y grŵp, mae'r Cyngor o'r farn y bydd y grŵp yn parhau i weithredu o fewn yr adnodd y cytunwyd arno, gan nodi nad oes ffin ariannol fawr rhwng yr adnodd a'r gofynion ar adegau penodol yn ystod y cyfnod. Mae'r Brifysgol yn cynnal monitro trylwyr ar ei balansau a'i hymrwymiaadau arian parod drwy adroddiadau a rhagolygon misol a chwarterol. Yn y modd hwn mae risgiau'n cael eu hamlygu a'u rheoli.

Prif faterion risg ac ansicrwydd

Mae prosesau rheoli risg y Brifysgol yn cydnabod nifer o feysydd risg, gan gynnwys: risgiau strategol corfforaethol, sef nodi'r risgiau mwyaf arwyddocaol o ran cyflawni amcanion y Brifysgol; y risgiau gweithredol, a allai effeithio ar waith y sefydliad o ddydd i ddydd; a'r risgiau cysylltiedig â'r prosiectau datblygu mawr, sy'n nodi'r risgiau sy'n effeithio ar raglen buddsoddi cyfalaf y Brifysgol. Cofnodir pob cofrestr risg mewn adnodd ar-lein er mwyn hwyluso gwaith y rheolwr wrth oruchwylio a nodi'r risgiau cysylltiedig. Mae risgiau corfforaethol yn cael eu diweddarau'n rheolaidd ac yn cael eu hadolygu gan y Corff Llywodraethu. Mae'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn cael adroddiad manwl ar reoli risg ym mhob un o'i gyfarfodydd. Cofnodir cofrestrau risg ar gyfer pob adran academiaidd a'r gwasanaethau proffesiynol yn yr un adnodd ar-lein ac maent yn cael eu monitro ar lefel y Cyfadranau. Yn ystod y flwyddyn academiaidd 2023/24, mae'r Brifysgol wedi dal i fonitro targedau sgoriau risg er mwyn canolbwyntio ar gofnodion risg lle y gall fod angen gwaith lliniaru pellach, ac mae wedi ymgymryd â gwaith manwl i sicrhau ffocws mwy penodol i'r gofrestr risg gorfforaethol ac i asesu i ba raddau mae'r Brifysgol yn barod i dderbyn risg. Cynhaliwyd gweithdai gyda rheolwyr risg ar hanfodion asesu risg ac ar feysydd risg penodol i annog trafodaethau ehangach am reoli risg ar draws y Brifysgol.

Mae denu myfyrwyr yn fater allweddol o hyd, yn enwedig yn rhyngwladol, lle mae newidiadau i amodau fisa’r DU a digwyddiadau byd-eang wedi peri mwy o ansicrwydd ynghylch niferoedd o fyfyrwyr ac incwm o ffioedd. Mae mwy o sylw yn cael ei roi i’r bygythiad i seiberddiogelwch ac mae materion sy’n ymwneud â lles meddyliol a phrofiad y myfyrwyr yn destun cryn weithgaredd a sylw. Risg sy’n dod i’r amlwg i ni eleni hefyd yw effaith newidiadau’r Rhaglen Drawsnewid wrth iddi fynd yn ei blaen a’r potensial i fethu â manteisio i’r eithaf ar y cyfleoedd y mae’r prosiect gwerthfawr hwn yn eu cynnig. Mae’r prif risgiau i’r Brifysgol, a sut maent yn cael eu lliniaru, i’w gweld yn y tabl isod:

Maes y Risg	Disgrifiad o'r Risg	Lliniaru
Denu myfyrwyr	Mae’r Brifysgol yn methu â denu a chadw digon o fyfyrwyr (israddedigion ac ôl-raddedigion).	Mae’r Brifysgol yn cynllunio ar gyfer y galw ac mae ganddi strategaethau ar waith i ddenu myfyrwyr, gan ganolbwyntio ar ardaloedd allweddol yng Nghymru a gweddill Prydain, gan ddatblygu rhwydweithiau rhyngwladol yn ogystal â chysylltiadau cryfion ag ysgolion a rhaglenni i estyn allan ac ehangu mynediad. Mae’r Brifysgol yn adolygu ei phortffolio’n rheolaidd i sicrhau ei bod yn dal i ddiwallu gofynion myfyrwyr a chyflogwyr.
Cyllid ymchwil	Mae’r Brifysgol yn methu â chyrraedd ei huchelgais o ran cyllid ymchwil ac arloesi.	Mae’r Brifysgol yn darparu pecyn cynhwysfawr o gymorth a chynghor i ymchwilwyr drwy ei swyddfa Ymchwil, Busnes ac Arloesi yn ogystal â gweithdai a chynghor ar arloesi a chyfnwyd gwybodaeth. Rhoddir gwybod am gyllid ymchwil ac arloesi i’r Weithrediaeth a’r Cyngor bob chwarter.
Cynaliadwyedd ariannol	Mae’r Brifysgol yn methu â chyrraedd ei thargedau ariannol.	Mae’r Brifysgol yn cynllunio’n ddoeth ac mae wedi ymgorffori dadansoddiadau sensitifrwydd manwl o’r tybiaethau incwm yn ei rhagolygon ariannol, ynghyd â chymau rheoli effeithiol ar ei chostau.
Cymorth i staff	Nid yw gweithlu’r Brifysgol yn gallu cyflawni ei gofynion gweithredol.	Mae’r Brifysgol yn buddsoddi mewn hyfforddiant parhaus i staff mewn ystod o sgiliau wedi’u targedu at anghenion strategol y Brifysgol. Mae rhwydweithiau staffio yn galluogi’r staff i rannu sgiliau a phrofiad.
Seiberddiogelwch	Mae’r Brifysgol yn methu ag atal ymgais i amharu ar ein seibrddiogelwch.	Mae gan y Brifysgol drefniadau seiberddiogelwch achrededig, gan gynnwys rheolaethau technegol canolog, polisïau, gweithdrefnau a hyfforddiant gorfodol i’r staff. Mae’r cyfan yn cael eu diweddarau a’u hadolygu’n rheolaidd.
Rheoli Newid	Mae’r Brifysgol yn methu â rheoli newid sy’n digwydd drwy’r Rhaglen Drawsnewid.	Mae ffrydiau gwaith ar gyfer pob elfen o’r Rhaglen Drawsnewid gydag aelod o’r Weithrediaeth yn arwain pob un, ynghyd â chymorth gweinyddol i bob ffrwd, ac mae adroddiadau cynnydd yn cael eu cyflwyno’n rheolaidd i’r Weithrediaeth ehangach. Mae amserlenni a dogfennaeth glir wedi’u datblygu i sicrhau bod cynnydd yn cael ei fonitro’n dda.

Cynaliadwyedd, cyfleoedd ariannol yn y dyfodol ac ystyriaethau o'r sail busnes parhaus

Yn unol â'r disgrifiad a roddir yn adran Adolygiad Strategol yr adroddiad hwn, mae'r Brifysgol yn ymdrechu i ddarparu addysg ac ymchwil ragorol mewn amgylchedd heriol. Gan nad yw ffioedd dysgu wedi cynyddu gyda chwyddiant, a chan nad yw ymchwil wedi'i hariannu am y gost lawn wrth i chwyddiant godi, mae'r Brifysgol wedi dechrau gwneud newidiadau sylweddol i'w model gweithredu a'i sylfaen costau, ac wrth arallgyfeirio ffrydiau incwm ymhellach er mwyn parhau i fod yn gynaliadwy yn ariannol.

Bydd y Rhaglen Drawsnewid yn arwain yr ymateb i'r heriau hyn ar draws y pedair ffrwd waith, sef Ein Pobl, yr Ystâd Gorfforol a Digidol, Gweithrediadau a Gweithgareddau Effeithlon, a Buddsoddi i Dyfu. Mae pob ffrwd waith yn cael ei harwain gan aelod o'r Weithrediaeth a'i chefnogi gan arweinwyr a staff ar draws y sefydliad.

Mae'r Brifysgol wedi cynhyrchu strategaeth ariannol dros dro i'r tymor canolig i fynd i'r afael â'r heriau y mae'n eu hwynebu ar hyn o bryd. Mae hyn yn canolbwyntio ar leihau costau, dod yn fwy effeithlon a chynhyrchiol, ochr yn ochr ag arallgyfeirio ei ffrydiau incwm. Mae hyn yn newid cyfeiriad, i ffwrdd o'r strategaethau twf blaenorol, i gydnabod y lefelau hyder cyfnewidiol o ran amodau'r farchnad, gan gynnwys y rhagolygon economaidd heriol. Pan fydd cyfleoedd yn codi, byddwn yn eu hasesu'n drylwyr i sicrhau eu bod yn cyd-fynd â'n cynlluniau ehangach ac yn cynnig digon o adenillion.

Mae'r Rhaglen Drawsnewid yn cynnwys cynlluniau i arallgyfeirio incwm gyda chynnydd sylweddol yn ein harlwy dysgu ar-lein a'n partneriaethau addysg rhyngwladol. Byddwn yn adolygu ein portffolio dysgu i sicrhau ei fod yn cyd-fynd ag amodau'r farchnad yn y modd gorau posib, a gallwn ystyried addasiadau ymhellach i'r cymarebau staff a myfyrwyr er mwyn gwneud y gorau o ran effeithlonrwydd a phrofiad y myfyrwyr. Byddwn hefyd yn adolygu ein gweithgareddau masnachol eraill i sicrhau eu bod yn cyd-fynd â'n strategaeth newydd ac yn rhoi sylfaen gadarn i'n rôl yn ein rhanbarth a'n sector.

Mae ein cyllideb a osodwyd am £3 miliwn o ddiffyg ar gyfer 2024/25 yn golygu arbedion sylweddol, a hynny ochr yn ochr â chadw ein cyfran o'r farchnad am fyfyrwyr. Llwyddasom i ddenu myfyrwyr o fewn i 1% o'n targed, ac rydym yn gwneud cynnydd da ar wneud arbedion, gyda £12.9 miliwn o'r targed, sef £14.3 miliwn, wedi'i nodi, ac ar osod sail i'n sefyllfa hylifedd trwy ddefnyddio cronfeydd gwaddol.

Yn unol â'r manylion uchod, mae'r cyfarwyddwyr wedi paratoi'r datganiadau hyn ar sail busnes parhaus.

Simon Crick

Cyfarwyddwr Cyllid a Chynllunio

Kate Eden

Cadeirydd y Pwyllgor Adnoddau a Pherfformiad

Yr Amgylchedd

Wrth i'r angen i ddiogelu'r blaned fynd yn fwyfwy dybryd, mae Prifysgol Aberystwyth yn dal yn ymroddedig i weithio tuag at ei huchelgais o gyrraedd sefyllfa o allyriadau sero net erbyn 2030.

Roedd cyfanswm yr allyriadau net diweddaraf yn cyfateb i 9,347 tonn o garbon deuocsid, sydd 43% yn is na'r flwyddyn sylfaen, 2019/2020. Y ffynonellau mwyaf o allyriadau eleni oedd trydan (34%), nwy/gwresogi (32%), allyriadau da byw a gwrtaith (11%), cymudo gan staff (8%) a theithiau busnes (7%). Ar hyn o bryd mae atafaelu carbon (sef storio carbon yn ein tir) yn gwrthbwyso 20% o gyfanswm ein hallyriadau.

Yn 2023, gwnaethom gyhoeddi ein strategaeth 'Tuag at Garbon Sero Net 2030', sy'n amlinellu ein targedau a'n blaenoriaethau am y camau i'w cymryd tuag at ddatgarboneiddio. Mae'r strategaeth yn cwmpasu'r holl allyriadau y mae gan y Brifysgol reolaeth drostynt, megis yr ynni a ddefnyddir mewn adeiladau, rheoli gwastraff, defnyddio dŵr, teithio cysylltiedig â busnes, a gweithgareddau amaethyddol.

Rydym wedi gwario dros £10 miliwn ar fesurau datgarboneiddio ac effeithlonrwydd ynni yn ystod y pedair blynedd diwethaf. Yn ystod y flwyddyn academaidd hon, cwblhawyd gwerth £3.6 miliwn o waith effeithlonrwydd ynni ar draws ein hystâd.

Roedd y gwaith hwnnw'n cynnwys gosod goleuadau ynni effeithlon a system paneli solar sylweddol ar ben to ar Gampws Gogerddan.

Gyda mwy na 4,500 o baneli wedi'u gosod, eleni am y tro cyntaf rydym wedi cael blwyddyn gron o gynhyrchu trydan o'n gorsaf paneli solar 2.5MW, sy'n darparu bron i 25% o ofynion trydan blyneddol Campws Penglais. Bydd hyn yn golygu bod ein hallyriadau carbon dros 500 tonn yn llai bob blwyddyn o hyn allan.

Yn ogystal â'n cynllun solar, rydym wedi bod yn datblygu achos busnes ar gyfer cynllun ynni adnewyddadwy arall ar raddfa fawr yn ogystal â datblygu strategaeth i ddatgarboneiddio ein gwresogi.

O ran cerbydau'r Brifysgol a theithiau busnes, rydym wrthi'n newid ein fflyd o gerbydau i rai trydan, gyda 13% ohonynt bellach yn drydanol. Rydym hefyd wedi diweddarau ein polisi teithio er mwyn cynnwys gofynion cynaliadwyedd newydd, gan sicrhau y rhoddir ystyriaeth i'r hierarchaeth deithio. Gwaherddir hedfan o fewn Prydain Fawr bellach ac eithrio mewn amgylchiadau eithriadol ac mae'r holl allyriannau carbon sy'n gysylltiedig â theithio busnes yn cael eu monitro trwy gwmni rheoli teithio y Brifysgol.

Mae gwaith yn mynd yn ei flaen ar ein rhaglen creu coetiroedd. Yn 2023 cwblhawyd cam cyntaf y gwaith plannu coed ar dir o ansawdd isel na fu llawer o ddefnydd arno, gyda 20,000 o goed wedi'u plannu. Mae safleoedd ychwanegol wedi'u clustnodi a'n nod yw plannu 120,000 o goed erbyn dechrau 2025. Ar ôl iddynt aeddfedu, bydd y coed yn golygu rhyw 150 tonn yn llai o allyriadau net i ni bob blwyddyn.

Eleni fe wnaethom hefyd gomisiynu arolwg bioamrywiaeth o'n hystâd, a fydd yn nodi cynefinoedd a rhywogaethau allweddol sydd i'w cael ar draws ein hystâd. Bydd canlyniadau'r arolwg yn rhoi gwaelodlin ecolegol i ni y gallwn edrych arni ar gyfer prosiectau gwella bioamrywiaeth yn y dyfodol. Gan gyd-fynd ag ymgyrch 'No Mow May', rydym yn gadael i'r holl laswelltir ar y campws dyfu i hybu bioamrywiaeth pryfed peillio.

Gan wneud cyfraniad i'r gymdeithas yn ogystal â rhoi hwb i'n gwaith creu coetiroedd, mae staff a myfyrwyr wedi gwirfoddoli i blannu 400 o goed llydanddail brodorol ger caeau chwarae Fferm Penglais. Plannwyd perllan treftadaeth hefyd gyda chymorth disgyblion ysgolion lleol i nodi Gŵyl Teilo Sant, gan ddathlu nawddsant coed ffrwythau Cymru.

Cynhaliwyd 'Mis Cynaliadwyedd' gan ein Gwasanaethau Croeso ym mis Mawrth gan gynnwys wythnos ddiblastig, pan labelwyd pob eitem o blastig untro a chynigiwyd cwpanau cadw am ddim. Gwnaethom hefyd gynnal wythnos brynu foesegol i helpu i danio diddordeb myfyrwyr a staff, gan ddarparu gwybodaeth am gynaliadwyedd, e.e. y system 'goleuadau traffig' i ddangos a yw gwahanol fwydydd yn cynnwys olew palmwydd.

Wrth i ni gryfhau ein hymrwymiad i gynaliadwyedd, daeth aelodau o Weithrediaeth y Brifysgol yn hyddysg mewn materion carbon drwy raglen 'llythrennedd' carbon. Wrth i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau ar lefel uchel gael gwell dealltwriaeth am allyriadau carbon, rhagwelir y bydd cynaliadwyedd yn cael ei ystyried ym mhob datblygiad yn y dyfodol.

Bydd angen i ni sicrhau digon o wariant cyfalaf i gyd-fynd ag uchelgais ein cynlluniau dros y blyneddoddes nesaf. Mae angen mwy o gefnogaeth allanol ar sefydliadau, gan gynnwys Prifysgol Aberystwyth, er mwyn iddynt allu cyflawni prosiectau datgarboneiddio gwres ar raddfa fawr yn benodol. Serch hynny, mae angen i ni barhau i gyflawni prosiectau'n gyflym ac ar raddfa fawr er mwyn gallu gwireddu ein huchelgais.

Datganiad o'r Budd Cyhoeddus

Mae Prifysgol Aberystwyth yn elusen gofrestredig (Rhif 1145141) yn unol â thelerau Deddf Elusennau 2011. Wrth bennu ac adolygu nodau ac amcanion y Brifysgol, mae Cyngor y Brifysgol yn rhoi ystyriaeth briodol i ganllawiau cyffredinol y Comisiwn Elusennau ar y budd cyhoeddus a'r canllawiau ategol i elusennau a sefydlwyd at ddibenion addysgiadol.

Ers 1872 mae'r Brifysgol yn hybu rhagoriaeth mewn ymchwil a dysgu o dan ei harwyddair, 'Nid byd, byd heb wybodaeth'. Anelwn at helpu'r myfyrwyr i allu datblygu eu hawch am ymholi academaidd, dysg a datblygu personol sy'n para gydol oes ac sy'n trawsnewid bywydau. Rydym yn gwerthfawrogi arloesedd a rhagoriaeth mewn ymchwil ym mhob maes a disgyblaeth, ac rydym yn annog gwaith ar draws y disgyblaethau er mwyn ymdrin â heriau byd-eang. Anelwn at chwalu'r meini tramgwydd sy'n rhwystro pobl rhag gallu manteisio ar addysg ac rydym yn cydweithio'n agos â'r gymuned er mwyn sicrhau bod y drysau i'n darpariaeth yn cael eu hagor yn lletach.

DYSGU

Rhan ganolog o'n cenhadaeth yw cynhyrchu graddedigion hyddysg, medrus a chyflogadwy sy'n gallu ymateb yn effeithiol ac yn hyblyg i heriau a chyfleoedd mewn gwahanol gyd-destunau proffesiynol. Rydym yn gwneud hynny drwy ddarparu dysgu rhagorol ar draws ein hadrannau academaidd, trwy ymgorffori cyflogadwyedd, sgiliau trosglwyddadwy a materion dinasyddiaeth fyd-eang yn ein cwricwlwm, a thrwy weithio gyda'n gilydd i ddarparu cyfleoedd am leoliadau gwaith proffesiynol a theithio dramor.

Rydym yn cefnogi amrywiaeth o brosiectau ar gyfer dysgu yn y gymuned, sy'n cynnwys darpariaeth eang o gyrsiau dysgu gydol-oes mewn ieithoedd, yn y gwyddorau, y celfyddydau a'r dyniaethau, ar gampws y Brifysgol ac mewn lleoliadau cymunedol ar draws Cymru.

Cydnabyddwn ein dyletswydd arbennig i annog pobl i fanteisio ar ddarpariaeth gyfrwng Cymraeg ac i hybu'r Gymraeg, ac rydym yn chwarae rhan weithredol wrth annog myfyrwyr Cymraeg i ddilyn eu hastudiaethau drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r Ysgol Filfeddygaeth gyntaf yng Nghymru wedi ymsefydlu erbyn hyn ac rydym yn cyfrannu at hyfforddiant nyrsys y dyfodol ar ôl i ni lwyddo i ddatblygu Canolfan Addysg Gofal Iechyd ar y campws.

Daw hyn i gyd ar sylfaen y ganmoliaeth barhaus y mae'r Brifysgol yn ei chael am Fodddhad ei Myfyrwyr yn nhablau cynghrair y DU, a'r Arolwg Cenedlaethol o Fyfyrwyr.

YMCHWIL

Mae gan Brifysgol Aberystwyth hanes hir, a gydnabyddir yn fyd-eang, o wneud gwaith ymchwil sy'n effeithio ar y byd rydym yn byw ynddo, yn mynd i'r afael â'r heriau sy'n ein hwynebu, gan gynnwys newid yn yr hinsawdd a'r amgylchedd, bwydydd ar gyfer y dyfodol, iechyd anifeiliaid a phobl, economeg, deallusrwydd artiffisial, a hunaniaethau diwylliannol. Mae ein campws arloesi a menter, AberArloesi yn ganolfan ar gyfer gwaith ymchwil cydweithredol. Mae'r gwaith a wnawn i feithrin cyswllt y gymuned, ac sy'n defnyddio gwaith ymchwil, yn cynnwys rhaglenni iechyd a lles, gweithdai roboteg, a darlithoedd cyhoeddus.

EHANGU MYNEDIAD

Mae ein dull ni o agor y drysau i addysg uwch yn lletach yn dechrau'n gynnar; rydym yn gweithio gydag ysgolion a chymunedau ledled Ceredigion, Cymru a Lloegr i godi uchelgais ac annog grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol mewn addysg uwch i fanteisio arni, ac annog myfyrwyr o grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol yn Aberystwyth i'w gwneud hi'n brif ddewis iddynt. Mae hyn yn cyd-fynd â'n hymrwymiad ehangach i gydraddoldeb, amrywioldeb a chynhwysiant.

Bob blwyddyn mae'r Brifysgol yn cynnal Wythnos Wyddoniaeth ar gyfer disgyblion o bob rhan o'r Canolbarth; yno mae israddedigion, uwchraddedigion ac academyddion yn helpu i dano eu diddordeb yn y gwyddorau a thechnoleg. Mae hyn yn ategu'r gwaith y mae ein tîm estyn-allan yn ei wneud mewn ysgolion a cholegau ledled y wlad.

Yn ogystal â chynghor a gweithgareddau i godi dyheadau ymhlith rhai grwpiau, mae'r Brifysgol yn darparu cefnogaeth sy'n amrywio o fwrsariau, ysgoloriaethau a gwobrau ar gyfer israddedigion ac ôl-raddedigion, i gymorth ariannol uniongyrchol sy'n helpu ymgeiswyr a darpar ymgeiswyr, a'r rhai sy'n eu cefnogi, i allu ymweld â'r Brifysgol a chael profiad ohoni drostynt eu hunain. Ynghyd â'r cymorth

hwnnw i ddarpar ymgeiswyr, rydym yn parhau i gynnig cymorth bugeiliol a phreswyl, wedi'i deilwra'n unswydd, i fyfyrwyr sydd wedi bod mewn gofal yn y gorffennol.

ESTYN YN RHYNGWLADOL

Cymuned ryngwladol ffyniannus ydym, yn croesawu staff a myfyrwyr o dros 90 o wledydd o bob cwr o'r byd. Cydweithiwn mewn partneriaethau â sefydliadau, busnesau a chyrff addysgol eraill ledled y byd. Mae ein hymchwil yn berthnasol yn fyd-eang, ac rydym yn neilltuo mwy o adnoddau'r i'r nifer cynyddol o fyfyrwyr sy'n dod o dramor i astudio gyda ni. Canolbwyntiwn yn fwy hefyd ar sicrhau eu bod yn cael eu cefnogi a'u bod yn cael profiad llwyddiannus yn y Brifysgol. Yn y pen draw, rydym yn creu graddedigion a fydd yn llysgenhadon, yn hybu Prifysgol Aberystwyth a Chymru ledled y byd.

CYNALIADWYEDD

Rydym yn parhau i wneud cynnydd ar ein strategaeth 'Tuag at Garbon Sero Net 2030', a gyhoeddwyd yn 2023. Mae hyn yn nodi ein camau blaenoriaethol a fydd yn helpu i ddatgarboneiddio ein gweithrediadau a gweithio tuag at ein uchelgais i fod yn sefydliad Sero Net erbyn 2030.

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf rydym wedi cwblhau gwaith ychwanegol ar effeithlonrwydd ynni ar draws ein hystâd, gwerth £3.6 miliwn, gan gynnwys gosod goleuadau ynni effeithlon a system paneli solar sylweddol ar do ar Gampws Gogerddan. Mae hyn yn golygu bod cyfanswm ein gwariant ar gamau datgarboneiddio ac effeithlonrwydd ynni yn dod i fwy na £10 miliwn yn y pedair blynedd diwethaf. Eleni am y tro cyntaf rydym wedi cael blwyddyn gron o gynhyrchu trydan o'n gorsaf paneli solar 2.5MW. Mae mwy na 4,500 o baneli wedi darparu bron i 25% o anghenion trydan blyneddol campws Penglais, sy'n golygu mwy na 500 tonnall yn llai o allyriannau carbon y flwyddyn.

Bu cyfres o weithgareddau hefyd yn rhaglen y Brifysgol i greu coetiroedd. Mae coed yn cael eu plannu ar dir addas ar draws ein campysau a'n nod yw plannu 120,000 o goed erbyn dechrau 2025. Ar ôl iddynt aeddfedu, bydd y coed yn golygu rhyw 150 tonnall yn llai o allyriadau net i ni bob blwyddyn.

Yn gyffredinol, rydym yn blaenoriaethu ein cyfrifoldeb i ddiogelu'r amgylchedd rhag effeithiau ein gweithredu a'n gwaith. Mae Datganiad Polisi'r Brifysgol ar Gynaliadwyedd yn rhoi braslun o'i hymrwymiad i gynnal ei gweithgareddau mewn modd sy'n gyfrifol o ran yr amgylchedd.

CYSWLLT Â'R GYMUNED

Mae gennym gyswllt cryf â'n cymuned leol yn ein tref a'n rhanbarth. Mae sawl agwedd ar y cysylltiadau hyn – o gynnig cyrsiau addysgol sy'n diwallu anghenion ein hardal, i gynnal ymchwil academaidd sy'n helpu i lywio polisi cyhoeddus a datblygiadau mewn gwasanaethau cyhoeddus allweddol.

Mae'r Brifysgol, ynghyd â'n myfyrwyr a'n staff, yn cefnogi elusennau lleol, yn ogystal â mentrau sy'n canolbwyntio ar adfywio, ar falchder dinesig ac ar helpu economi Ceredigion i ffynnu. Rydym yn cydweithio ar draws y sector cyhoeddus a'r tu hwnt er budd ein bro a'i phobl.

Rydym yn cyfoethogi'r bywyd diwylliannol yn y rhanbarth - mae rhaglenni ffyniannus ein Canolfan i'r Celfyddydau yn cynnwys theatr, cerddoriaeth, sinema, arddangosfeydd yn yr orielau, gwyliau ffilm a llenyddiaeth, dosbarthiadau dawn, prosiectau'r haf i blant ysgol a dosbarthiadau nos a gweithdai i oedolion. Darparwn adnoddau a dosbarthiadau chwaraeon o safon uchel i'r gymuned leol gan gynnwys clybiau yn ystod y gwyliau, a gweithgareddau i hybu iechyd a lles i bobl dros eu 50 oed.

Trwy ein gweithgareddau academaidd rydym yn darparu cyflogaeth hanfodol yn Aberystwyth a'r ardaloedd cyfagos - gan gynnal ein lle wrth galon Ceredigion a'r Canolbarth yn ehangach.

Llywodraethu Corfforaethol a Rheolaeth Fewnol

Yn unol â Siarter Frenhinol Ategol Prifysgol Aberystwyth, fel y'i diwygiwyd yn 2018, Cyngor y Brifysgol yw “corff llywodraethol goruchaf y Brifysgol” ac mae’n gyfrifol am “benderfynu ar gyfeiriad strategol y Brifysgol, am y modd y gweithredir materion ariannol a gweinyddol, ac am faterion eraill y Brifysgol, yn unol â’i hamcanion”.

Yn unol â dogfennau llywodraethol y Brifysgol, mae’r Cyngor yn cynnwys: Aelodau Annibynnol (rhai ohonynt yn gwasanaethu ex-officio); aelodau staff ex-officio; ac aelodau a etholir gan y Senedd, y staff anacademaidd a’r myfyrwyr. Ni fydd cyfanswm aelodaeth y Cyngor â’r hawl i bleidleisio yn fwy na 18 aelod. Caiff y Cyngor hefyd gyfethol aelodau ychwanegol os dymuna wneud hynny, ar yr amod bod cyfanswm nifer yr aelodau yn cyd-fynd â’r Statud, er nad yw hynny’n digwydd ar hyn o bryd.

Aelodau annibynnol anweithredol yw’r rhan fwyaf o aelodau’r Cyngor, nad ydynt yn aelodau o’r staff nac yn fyfyrwyr yn y Brifysgol. Ar ben hynny, mae swyddogaeth Cadeirydd y Cyngor - sydd ar gael i Aelod Annibynnol yn unig - wedi’i gwahanu oddi ar swyddogaeth Prif Weithredwr y Brifysgol, sef yr Is-Ganghellor.

Mae Prifysgol Aberystwyth wedi ymrwymo i hybu cydraddoldeb ac amrywioldeb, ac mae’n ymdrechu i fod yn gynhwysol ac i werthfawrogi natur amrywiol ei staff, ei myfyrwyr a’i chymuned. Hysbysebir pob swydd wag am Aelodau Annibynnol y Cyngor yn allanol, ac mae croeso enwedig i ddatganiadau o ddiddordeb gan bobl o grwpiau a dangynrychiolir. Pan fynegir diddordeb yn un o’r swyddi hyn fe’u hystyriar gan Bwyllgor Enwebiadau a’u pwyso a’u mesur yn ôl aelodaeth bresennol y Cyngor i sicrhau bod gan ei aelodau ystod o sgiliau sy’n bodloni gofynion y Brifysgol.

Mae’r Brifysgol yn anelu at ymgymryd â’i gwaith mewn modd moesegol yn unol â’r saith egwyddor a osodwyd yn Adroddiad Pwyllgor Nolan ar Safonau mewn Bywyd Cyhoeddus: anhunanoldeb, uniondeb, gwrthrychedd, atebolrwydd, bod

yn agored, gonestrwydd ac arweinyddiaeth. Mae’r Brifysgol hefyd wedi ymrwymo i arddel yr arfer gorau ym mhob agwedd ar lywodraethu corfforaethol, gan roi ar waith yr egwyddorion craidd a’r saith prif elfen lywodraethu gysylltiedig fel y’u gosodwyd yng Nghod Llywodraethu Addysg Uwch (Medi 2020) Pwyllgor Cadeiryddion y Prifysgolion yn ogystal â’r egwyddorion perthnasol a roddir yng Nghod Llywodraethu Corfforaethol y DU a gyhoeddwyd gan y Cyngor Adrodd Ariannol.

Comisiynwyd adolygiad o effeithiolrwydd y llywodraethu gan y Cyngor yn ystod gwanwyn 2024. Fe’i cynhaliwyd gan ‘Good Governance Improvement’, ac fe gyflwynwyd yr adroddiad terfynol i’r Cyngor ym mis Hydref 2024. Mae’r Cyngor yn anelu at wella llywodraethu a pherfformiad y sefydliad yn barhaus. Roedd yr adolygiad ar y llywodraethu yn cynnwys ystyriaethau megis llywodraethu a goruchwyliaeth academaidd, llywodraethu is-gwmnïau, a sicrhau bod y strwythur llywodraethu yn addas i’r diben. Roedd yr adolygiad yn ystyried adolygiad annibynnol Gillian Camm ar Lywodraethu yng Nghymru (‘A Review of Governance in the Universities of Wales’) fel meincnod, ac roedd yr argymhellion yn adlewyrchu unrhyw waith a oedd yn mynd rhagddo mewn cysylltiad ag Adolygiad Camm. Mae adroddiadau ar weithredu cynnydd yn cael eu cyflwyno i’r Pwyllgor Llywodraethu a Diwylliant ddwywaith y flwyddyn.

Disgrifir prif gyfrifoldebau’r Cyngor yn Ystatudau ac Ordinhadau’r Brifysgol. Yn unol â’r arfer traddodiadol ac â’r Cod Rheoli Ariannol y cytunwyd arno â Chyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru, mae’r Cyngor yn cadw’r hawl, ymhlith eraill, i gymeradwyo datblygiadau a gwariant ar raddfa fawr, yn ogystal ag arddel y cyfrifoldeb dros sefydlu unrhyw is-gwmnïau a thros eu gweithredoedd.

Cyfarfu’r Cyngor saith gwaith yn ystod y flwyddyn academaidd 2023-24. Mae llawer o’r gwaith manwl yn cael ei ystyried a’i archwilio ar y cychwyn gan sawl is-bwyllgor. Mae prif is-bwyllgorau llywodraethu’r Brifysgol yn cynnwys: Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd; Pwyllgor Llywodraethu a Diwylliant; Pwyllgor Taliadau; Pwyllgor Adnoddau a Pherfformiad; a Phwyllgor Buddsoddiadau. Mae’r Pwyllgor Diswyddo a’r Pwyllgor Enwebu yn cael eu cynnull yn ôl yr angen.

Mae pob un o’r is-bwyllgorau hyn yn cyflwyno eu hadroddiadau i’r Cyngor, ac mae pob un wedi’i sefydlu’n ffurfiol â’i gylch gorchwyl ei hun a chyfran o’i aelodau yn dod o blith Aelodaeth Annibynnol y Cyngor. Mae gwybodaeth fanwl am aelodaeth a chyfrifoldebau’r is-bwyllgorau hyn i’w chael ar ein gwefan.

Sefydlwyd y Pwyllgor Taliadau i ystyried a phennu materion sy'n ymwneud â thalu Staff Uwch yn y Brifysgol, o fewn fframwaith cyffredinol a gymeradwywyd gan y Cyngor. Wrth gytuno i unrhyw newidiadau i'r tâl a roddir i'r Is-Ganghellor, y Dirprwy Is-Gangellorion ac aelodau eraill a ddiffinnir o'r Staff Uwch, mae'r Pwyllgor Taliadau yn ystyried i ba raddau y gellir fforddio unrhyw benderfyniadau o'r fath. Mae'r Pwyllgor Taliadau yn rhoi adroddiadau i'r Cyngor ar ei holl benderfyniadau.

Yn y pen draw, Cyngor y Brifysgol sy'n gyfrifol am drefniadau rheoli mewnol y Brifysgol ac am arolygu effeithiolrwydd y trefniadau hynny. Bwriad trefniadaeth o'r fath yw rheoli'r risg o fethu â chyflawni amcanion busnes yn hytrach na chael gwared a'r risg honno, a bydd yn cynnig sicrwydd rhesymol yn unig – nid sicrwydd absoliwt – yn erbyn camddatgan neu golled sylweddol.

Fel y cofnodwyd yn Adroddiad Blynyddol 22/23, gosodwyd cyllideb waged ar gyfer y flwyddyn hon. Serch hynny, diffyg a gofnodwyd yn y cyfrifon terfynol. Ar ôl i adolygiad allanol ac annibynnol gael ei gynnal ar y prosesau ariannol, mae'r Brifysgol wedi rhoi gwelliannau ar waith yn ei systemau adrodd mewnol. Ystyriodd Cyngor y Brifysgol ei bortffolio o sgiliau hefyd ac, er mwyn sicrhau bod ganddo'r gallu priodol o ran goruchwyliaeth a chraffu, ymgwymerodd ag ymarfer recriwtio gan ganolbwyntio'n benodol ar aelodau sydd â sgiliau ym meysydd cyllid a chyfrifeg.

Mae'r Cyngor yn ymgymryd â phroses barhaus ar gyfer canfod, cloriannu a rheoli risgiau arwyddocaol i'r Brifysgol; ac roedd y broses honno ar waith ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024, a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol a'r datganiadau ariannol. Mae wedi ei hadolygu gan y corff llywodraethol yn rheolaidd; ac mae'n cydymffurfio â'r canllawiau rheoli mewnol i Gyfarwyddwyr yng Nghod Llywodraethu Corfforaethol y DU, fel y'i diwygiwyd gan Grŵp Cyfarwyddwyr Cyllid Prifysgolion Prydain.

Y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd sy'n gyfrifol am y cyfarfod â'r Archwilwyr Allanol i drafod canfyddiadau'r archwiliadau, ac am gwrrd â'r Archwilwyr Mewnol i ystyried adroddiadau manwl ar archwiliadau mewnol ac argymhellion i wella trefniadau rheoli mewnol y Brifysgol, ynghyd ag ymateb y rheolwyr a'u cynlluniau gweithredu. Mae'r is-bwyllgor hwn hefyd yn monitro sut y glynir wrth y gofynion

rheoliadol, ac yn arolygu datganiadau ariannol blynyddol y Brifysgol ynghyd â'r polisiâu cyfrifo. Ar ben hynny, gellid gofyn iddynt archwilio i enghreifftiau lle na chydymffurfiwyd â deddfwriaeth a rheoliadau eraill. Er bod uwch-staff y Weithrediaeth yn mynd i gyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn ôl yr angen, nid ydynt yn aelodau o'r is-bwyllgor hwnnw, a gall aelodau'r is-bwyllgor gwrrd â'r Archwilwyr ar eu pen eu hunain er mwyn cael trafodaethau annibynnol.

Mae gan Weithrediaeth y Brifysgol brosesau ffurfiol ar waith i gloriannu a rheoli risgiau sylweddol a wynebir. Mae hynny'n cynnwys nodi'r mathau o risgiau y mae'r Brifysgol yn eu hwynebu, gan eu hystyried drwy broses sy'n edrych o'r pen i'r gwaelod ac o'r gwaelod i'r pen, a hynny ar y lefel gorfforaethol ac yn adrannol. Mae'r risgiau yn cael eu blaenoriaethu o ran eu heffaith ddichonol ac o ran pa mor debygol ydynt o ddigwydd yn unol â pholisi rheoli risg a gymeradwywyd. Edrychir ar y risgiau hyn yng ngoleuni Amcanion Strategol y sefydliad, a'u monitro, ynghyd â'r dulliau rheoli cysylltiedig, a'r camau lliniaru risg, ar sail barhaus gan Weithrediaeth y Brifysgol.

Mae'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn cael adroddiad am y sefyllfa ddiweddaraf o ran risg ym mhob un o'i gyfarfodydd, ac mae'r adroddiadau a'r argymhellion priodol yn cael eu cyflwyno i Gyngor y Brifysgol.

Mae gan y Brifysgol broses ar waith i ymdrin â materion rheoli o bwys sy'n golygu bod Cadeirydd y Cyngor a Chadeiryddion y Pwyllgor Adnoddau a Pherfformiad a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn cael gwybod am faterion o'r fath yn syth; ac fe roddir gwybod hefyd i Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru a'r Comisiwn Elusennau fel y bo'n briodol.

Mae gan y Brifysgol Gynllun Cyhoeddi y cytunwyd arno sy'n pennu'r wybodaeth a fydd yn cael ei darparu gan y sefydliad i'r cyhoedd. Ceir mwy o wybodaeth ar ein gwefan. Ar ôl i'r ddogfen hon gael ei chymeradwyo'n ffurfiol gan y Cyngor, fe'u cyhoeddir ar wefan y Brifysgol gyda'r dogfennau sy'n ymwneud â blynyddoedd academiaidd ac ariannol blaenorol.

Gweithrediaeth y Brifysgol

Y Weithrediaeth yw uwch dîm rheoli'r Brifysgol a hi sy'n gyfrifol am reolaeth a gweinyddiaeth gyffredinol y Brifysgol.

Yr Athro Jon Timmis | Is-Ganghellor

Cymerodd yr Athro Jon Timmis yr awenau fel Is-Ganghellor ar 1 Ionawr 2024. Cyn hynny, roedd yn Ddirprwy Is-Ganghellor (Masnachol) ym Mhrifysgol Sunderland. Mae Jon wedi derbyn Gwobr Teilyngdod Ymchwil Wolfson y Gymdeithas Frenhinol a Chymrodoriaeth Fenter yr Academi Beirianeg Frenhinol. Ac yntau wedi graddio ym Mhrifysgol Aberystwyth, gadawodd Jon ar ôl cwblhau ei Ddoethuriaeth i fod yn ddarlithydd ym Mhrifysgol Caint yn 2000, cyn symud i Brifysgol Caerefrog fel Darllenydd yn 2005. Fe'i dyrchafwyd yn Athro yn 2008, gan ddod yn Bennaeth yr Adran Peirianeg Drydanol ac wedyn yn gwasanaethu fel Dirprwy Is-Ganghellor Partneriaethau a Chyfnewid Gwybodaeth cyn symud i Brifysgol Sunderland i fod yn Ddirprwy Is-Ganghellor (Masnachol).

Gwasanaethodd yr Athro Elizabeth Treasure CBE fel Is-Ganghellor o 1 Awst 2023 tan 31 Rhagfyr 2023.

Yr Athro Angela Hatton | Dirprwy Is-Ganghellor: Ymchwil, Cyfnewid Gwybodaeth ac Arloesi

Cychwynnodd yr Athro Angela Hatton ar y swydd ar 1 Medi 2023. Roedd hi, cyn hynny, yn Brif Wyddonydd a Chyfarwyddwr Gwyddoniaeth a Thechnoleg yng Nghanolfan Eigioneg Genedlaethol y DU. Ar hyn o bryd mae'n aelod o Grŵp Adolygu Gwyddoniaeth Canolfan Hadley, o Fwrdd Arloesi Aber, ac yn aelod craidd o'r panel ar gyfer Cymrodoriaethau Arweinwyr y Dyfodol UKRI.

Roedd hi gynt yn Gadeirydd ar Fwrdd Gwyddorau'r NERC ac yn arweinydd gwyddonol y DU yn yr G7 ar Ddyfodol y Moroedd a'r Cefnforoedd. Mae hi wedi ennill dwy Gymrodoriaeth yr NERC, Cymrodoriaeth Challenger ac mae'n Gymrawd etholedig o'r Gymdeithas Fioleg Frenhinol a Chymdeithas Gwyddor Forol yr Alban, ac yn Athro er Anrhydedd ym Mhrifysgol Southampton.

Bu'r Athro Colin McInnes yn Ddirprwy Is-Ganghellor Ymchwil, Cyfnewid Gwybodaeth ac Arloesi o 1 Awst 2023 tan 31 Awst 2023.

Yr Athro Tim Woods | Dirprwy Is-Ganghellor: Dysgu, Addysgu a Phrofiad y Myfyrwyr

Yr Athro Tim Woods sy'n arolygu materion sicrhau ansawdd a materion sy'n ymwneud â'r myfyrwyr ledled y Brifysgol. Mae'n adolygydd i'r Asiantaeth Sicrhau Ansawdd, ac fe'i penodwyd i gadeirio Grŵp Cyngori Arbenigol y corff 'AU Ymlaen' ar Gymrodoriaethau ac Achredu yn 2021. Mae'n cynrychioli Prifysgol Aberystwyth ar nifer o rwydweithiau Prifysgolion Cymru. Mae wedi cymryd rhan ym mhaneli'r Fframweithiau Rhagoriaeth Ymchwil a Dysgu yn y gorffennol, ac ar hyn o bryd mae'n cynrychioli Prifysgolion Cymru ar fwrdd yr Asiantaeth Sicrhau Ansawdd. Mae'n gadeirydd Pwyllgor Cyngori Strategol ASA Cymru.

Dr Gwawr Taylor | Ysgrifennydd y Brifysgol a Chyfarwyddwr y Gymraeg

Ymunodd Dr Gwawr Taylor â'r Brifysgol yn 2022 ac mae'n arwain ar lywodraethu'r brifysgol, cydymffurfiaeth sefydliadol â dyletswyddau cyfreithiol a statudol, yn enwedig o ran: llywodraethu gwybodaeth; iechyd, diogelwch a'r amgylchedd; cydymffurfiaeth â materion fisâu myfyrwyr; a chydymffurfiaeth â materion y Gymraeg, gan gynnwys yr uned gyfieithu a'r ddarpariaeth Dysgu Cymraeg. Mae Gwawr hefyd yn aelod o Gyngor y Gweithlu Addysg ac yn Gadeirydd ar ei Bwyllgor Archwilio a Chraffu.

Penodwyd Dr Taylor yn aelod o'r Grŵp Gweithredol ym mis Ebrill 2024. Dr Rhodri Llwyd Morgan oedd Cyfarwyddwr y Gymraeg a Chysylltiadau Allanol tan fis Mawrth 2024.

Yr Athro Anwen Jones | Dirprwy Is-Ganghellor Cyfadran y Celfyddydau a'r Gwyddorau Cymdeithasol

Yn ogystal â bod yn Ddirprwy Is-Ganghellor, yr Athro Anwen Jones sydd â'r cyfrifoldeb sefydliadol am ddarpariaeth academiaidd, ysgolheictod, ac ymchwil trwy gyfrwng y Gymraeg, yn ogystal ag elfennau rhywedd yr agenda Cydraddoldeb ac Amrywioldeb. Hi hefyd yw'r arweinydd yn y Weithrediaeth ar brosiect yr Hen Goleg. Mae'n Athro ar Astudiaethau Theatr, ac yn Olygydd ar yr e-gyfnodolyn ysgolheigaidd rhyngddisgyblaethol Cymraeg, Gwerddon, a gyhoeddir gyda chefnogaeth y Coleg Cymraeg Cenedlaethol, ac mae'n un o ymddiriedolwyr Llyfrgell Genedlaethol Cymru ac un o Gyfarwyddwyr y Coleg Cymraeg.

Cymerodd Dr Patrick Finney gyfrifoldebau'r Athro Jones pan oedd hi ar gyfnod sabothol o Hydref 2023 tan fis Chwefror 2024.

Yr Athro Qiang Shen | Dirprwy Is-Ganghellor y Gyfadran Busnes a'r Gwyddorau Ffisegol

Mae'r Athro Qiang Shen yn Gymrawd o Academi Frenhinol Peirianeg ac yn Gymrawd ac yn Aelod o Gyngor Cymdeithas Ddysgedig Cymru. Mae wedi bod yn aelod o banel y FfRhY ar Gyfrifiadureg a Gwybodeg ddwywaith, ac mae'n gyn-Bennaeth yr Adran Gyfrifiadureg ac yn Gyfarwyddwr ar Athrofa Mathemateg, Ffiseg a Chyfrifiadureg. Dyfarnwyd Gwobr Arloeswr Systemau Niwlog 2024 iddo fe gan Gymdeithas Deallusrwydd Cyfrifiannol yr IEEE.

Yr Athro Neil Glasser | Dirprwy Is-Ganghellor Cyfadran y Gwyddorau Daear a Bywyd

Ar ben ei swydd fel Dirprwy Is-Ganghellor, mae gan yr Athro Glasser gyfrifoldeb am Gydraddoldeb, Amrywioldeb a Chynhwysiant yn ogystal â materion yn ymwneud â'r Amgylchedd a Chynaliadwyedd yn y Brifysgol. Mae'n gyn Ysgolhaig Neilltuol Fulbright yn y Ganolfan Data Eira ac lâ Cenedlaethol yn Boulder, Colorado, ac mae'n aelod o Goleg Adolygiadau Cyd-academyddion yr NERC, yn Gymrawd o Gymdeithas Ddysgedig Cymru, ac yn Olygydd ac Sefydlwr y cyfnodolyn *Quaternary Science Advances*.

Steve Thomas | Cyfarwyddwr Cyfathrebu a Chysylltiadau Allanol

Ymunodd Steve Thomas â staff Prifysgol Aberystwyth yn 2020 fel Pennaeth Cyfathrebu a Materion Cyhoeddus. Roedd ei brofiad blaenorol yn cynnwys Cyfarwyddwr Cyfathrebu S4C, swyddi cyfathrebu mewn gwleidyddiaeth a Chynghorydd Arbennig i Weinidogion Llywodraeth Cymru. Fel newyddiadurwr, treuliodd Steve ei yrfa gynnar gyda'r BBC yn bennaf, fel gohebydd a chynhyrchydd, yn ymdrin â straeon newyddion o Gymru ac o bob cwr o'r byd.

Daeth Steve Thomas yn aelod o'r Grŵp Gweithredol o fis Ebrill 2024.

Simon Crick | Cyfarwyddwr Cyllid a Chynllunio

Mae Simon Crick yn Gyfrifydd Cyllid Cyhoeddus ac ymunodd â'r Brifysgol o Brifysgol Suffolk. Mae'n Gyfarwyddwr Cyllid ers 2004, yn gweithio ar draws y GIG, yr Heddlu, ac yn y sectorau Addysg Bellach ac Uwch. O'i swyddi blaenorol mae gan Simon brofiad o drawsnewid a newid, ac mae'n arwain ar hyn yn y Brifysgol. Mae hefyd yn arwain y swyddogaeth Gynllunio. Mae'n hyfforddwr arweinyddiaeth cymwysedig ac yn Llywodraethwr gwirfoddol mewn Coleg Addysg Bellach arbenigol.

Ymunodd Simon Crick â'r Brifysgol ym mis Hydref 2023. Roedd gan Mark Godsell, y Dirprwy Gyfarwyddwr Cyllid, gyfrifoldeb dros dro am yr holl gyfrifoldebau Cyllid rhwng 1 Awst 2023 a'r dyddiad hwnnw. Cyn hynny, roedd Nick Rogers, y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol, yn gyfrifol am adnoddau dynol a datblygiad sefydliadol; roedd gynt yn aelod o'r Grŵp Gweithredol a gadawodd y Brifysgol ym mis Chwefror 2024.

Adroddiadau blynyddol pwyllgorau'r Cyngor

Y PWYLLGOR ARCHWILIO, RISG A SICRWYDD

Dyma aelodau'r Pwyllgor i'r flwyddyn academiaidd 2023-24:

Enw	Categori	Presenoldeb
Mark Tweed	Cadeirydd	5/6
Yr Athro Simon Green	Aelod Annibynnol	6/6
Arwel Thomas	Aelod Annibynnol	6/6
Tiffany McWilliams	Aelod o blith y Myfyrwyr	5/6

Yn unol â'r hyn a ganiateir gan baragraff 122 o God Rheoli Ariannol y Cyngor Cyllido, gwasanaethodd Arwel Thomas yn Aelod Annibynnol ar y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd, a'r Pwyllgor Adnoddau a Pherfformiad. Cytunwyd ar yr egwyddor honno gan y Cyngor ar 10 Gorffennaf 2020 ar y sail bod yr angen cynyddol i ganolbwyntio ar hyfywedd ariannol yn y sector yn golygu ei bod hi'n hanfodol cael cynrychiolaeth ar draws y pwyllgorau fel y gallai'r aelod glywed yn uniongyrchol gan yr archwilwyr yn y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd, a chyfleu'r wybodaeth fel y bo'n briodol i'r Pwyllgor Adnoddau a Pherfformiad.

Roedd cynrychiolwyr o archwilwyr allanol a mewnol y Brifysgol yn bresennol yn y Cyngor yn ystod y cyfarfodydd a gynhaliwyd yn 2023-24, yn ogystal â'r Cyfarwyddwr Cyllid a Cynllunio, Ysgrifennydd y Brifysgol, a'r Is-Ganghellor.

Swyddogaeth y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yw cynghori a chynorthwyo'r corff llywodraethu ynglŷn â phob agwedd ar faterion sicrwydd a rheolaeth y Brifysgol. Mae'n atebol i'r Cyngor, ac mae ei brif ddyletswyddau yn cynnwys:

- profi effeithlonrwydd trefniadau'r sefydliad o ran rheoli risg, diwylliant, rheolaeth a llywodraethu, a'r dulliau rheoli a'r gweithdrefnau mewnol i hybu gweithio'n ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol, a chynghori'r Cyngor ar yr holl faterion hyn;
- goruchwyllo'r trefniadau'r archwilio allanol a mewnol, gan gynnwys cynghori'r corff llywodraethu ynglŷn â phenodi darparwyr archwiliadau, a goruchwyllo

natur a chwmpas yr archwiliadau allanol a mewnol ac effeithiolrwydd y prosesau archwilio;

- goruchwyllo'r agweddau archwiliadol ar ddatganiadau ariannol y sefydliad, gan gynnwys barn yr archwilwyr allanol a mewnol, y datganiad o gyfrifoldebau'r aelodau, y datganiad o reolaeth fewnol, ac unrhyw fater perthnasol a godir yn llythyr rheoli'r archwilwyr allanol; ac
- unrhyw faterion y cymerwyd camau yn eu cylch o dan bolisiâu'r Brifysgol yn erbyn Twyll a Chamymddwyn, a Llwgrwobrwy, a pholisiâu Datgelu er Lles y Cyhoedd, a hynny fel arfer ar ôl i'r ymchwiliadau perthnasol ddod i ben.

Yn ystod 2023-2024, canolbwyntiodd y Pwyllgor i raddau helaeth ar graffu ar faterion allweddol a chynghori'r Cyngor ar y materion hynny fel y bo'n briodol. Lle'r oedd yn briodol, gwnaed penderfyniadau hefyd gan y Pwyllgor yn unol â'i gylch gorchwyl. Roedd y busnes a ystyriwyd yn ystod y flwyddyn academiaidd yn cynnwys:

- canlyniad yr Archwiliad Allanol ar Adroddiad a Chyfrifon Blynyddol y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2024,
- asesu'r camau a roddwyd ar waith gan y rheolwyr i fynd i'r afael â materion rheoli a ddaeth i'r amlwg; a chanolbwyntio ar sicrhau bod camau arfaethedig gan y Weithrediaeth - megis adolygiad annibynnol ar ffigurau ariannol o fewn y tîm Cyllid - yn cael eu cyflwyno a'u monitro.
- ailbenodi'r Archwilwyr Allanol yn ffurfiol o 1 Awst 2023;
- Adroddiad Blynyddol a Barn yr Archwilwyr Mewnol;
- y Cynllun Archwilio Mewnol i'r blynyddoedd academiaidd 2023-24, 2024-25, a 2025-26 a'r adroddiadau Archwilio Mewnol cysylltiedig. Yn ystod 2023-24, cafwyd adroddiadau Archwilio Mewnol ar Gydymffurfio â'r Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data a Rheoli Diogelwch Gwybodaeth; y Strategaeth TGCh a Digidol; Gofynion Fisâu a Mewnfudo'r DU; Prynu a thaliadau; y Cyfrifyfr Cyffredinol; Rheoli Risg - Liniaru; Strategaeth yr ystadau (gan gynnwys yr amgylchedd a chynaliadwyedd); yr Ymagwedd Dryloyw at Brisio (TRAC); Data Ariannu Addysg Uwch; Monitro Perfformiad Gweithredol; a Chynllunio Blynyddol.
- y cynnydd a wnaed gan Weithrediaeth y Brifysgol wrth weithredu argymhellion a godwyd fel rhan o adroddiadau Archwilio Mewnol dros y blynyddoedd diwethaf;
- trefniadau rheoli risg yn y sefydliad, ystyriaeth i'r Datganiad a'r Matrics Archwaeth Risg, ac ystyried effeithiolrwydd yr adolygiad ar y gofrestr risg gorfforaethol. Canolbwyntiwyd yn benodol ar gamau lliniaru a rheoli.
- Cyflwynwyd sesiynau gwybodaeth hefyd i'r pwyllgor ar wahanol agweddau ar risg, gan gynnwys marchnata a denu myfyrwyr; a ffioedd myfyrwyr.

Y PWYLLGOR LLYWODRAETHU A DIWYLLIANT

Cyfarfu'r Cyngor dair gwaith yn ystod y flwyddyn academaidd 2023-24.

Aelodaeth a Phresenoldeb

Dyma aelodau'r Pwyllgor yn ystod y flwyddyn:

Enw	Categori	Presenoldeb
Meri Huws	Cadeirydd (tan 31/12/23)	3/3
Claire Vaughan	Cadeirydd (o 01/01/24)	2/3
Melanie Hamer	Aelod Annibynnol (ymddiswyddodd Mai 2024)	1/3
Jane Usherwood	Aelod Annibynnol	3/3
Nicola Wood MBE	Aelod Annibynnol	2/3
Yr Athro Jon Timmis	Is-Ganghellor (o 01/01/24)	2/2
Yr Athro Elizabeth Treasure CBE	Is-Ganghellor (hyd at 31/12/23)	1/1
Jackie Sayce	Aelod o'r staff anacademaidd	1/3
Elain Gwynedd	Aelod o blith y Myfyrwyr	3/3
Yr Athro Louise Marshall	Aelod o'r Senedd	3/3

Roedd y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol; Rheolwr Iechyd, Diogelwch a'r Amgylchedd; ac Ysgrifennydd y Brifysgol hefyd yn bresennol yn ystod cyfarfodydd y Pwyllgor, lle y bu'n briodol.

Craffu yw swyddogaeth y Pwyllgor Llywodraethu a Diwylliant ac mae'n cynghori'r Cyngor ar faterion sy'n cynnwys llywodraethu sefydliadol; llywodraethu gwybodaeth; adnoddau dynol a datblygu staff; cydraddoldeb ac amrywioldeb; iechyd a diogelwch; y Gymraeg; a chydymffurfio â deddfwriaeth, a gofynion cyffredinol y llywodraeth, y Cyngor Cyllido, a rheoleiddwyr eraill.

Yn ystod 2023-24, canolbwyntiodd y Pwyllgor i raddau helaeth ar graffu ar faterion allweddol a chynghori'r Cyngor ar y materion hynny fel y bo'n briodol, gan gynnwys:

- Ystyried cylch gwaith y Pwyllgor a'r cyfeiriad yn y dyfodol;
- Ystyried Adolygiad Camm a chanolbwyntio ar ddiwylliant;
- yr Adroddiad Blyneddol ar Iechyd a Diogelwch;
- y Datganiad Blyneddol ar Gyflogau;
- Enwebiadau am Raddau er Anrhydedd;
- Datgeliad Caethwasiaeth Fodern 2023;
- Adroddiad Blyneddol rhaglen 'Prevent';
- yr Adroddiad Blyneddol ar Ryddid i Lefaru;
- Cytundeb y Berthynas ag Undeb Myfyrwyr Aberystwyth;
- Adroddiad Blyneddol y Brifysgol;
- yr Adroddiad Blyneddol ar Gydraddoldeb.

Gwaith y Dyfodol

Yn ystod y flwyddyn academaidd 2024-2025, bydd y Pwyllgor yn parhau i gael adroddiadau ar faterion cydymffurfio allweddol a chefnogi staff. Ymhellach i'r adolygiad ar effeithiolrwydd llywodraethu, bydd yn ystyried yr adroddiad terfynol ac yn cytuno ar gynllun gweithredu a'i fonitro.

Y PWYLLGOR TALIADAU

Cyfarfu'r Cyngor ddwywaith yn ystod y flwyddyn academiaidd 2023-24.

Aelodaeth a Phresenoldeb

Dyma aelodau'r Pwyllgor yn ystod y flwyddyn:

Enw	Categori	Presenoldeb
Meri Huws	Cadeirydd y Pwyllgor (cyfarfod 11/23), Cadeirydd y Cyngor o 1/1/24	2/2
Dr Emyr Roberts	Cadeirydd y Cyngor (tan 31/12/23)	1/1
Charu Miani	Aelod Annibynnol	1/2
Claire Vaughan	Cadeirydd y Pwyllgor (cyfarfod 02/24)	2/2
Bayanda Vundamina	Aelod o blith y Myfyrwyr	2/2
Yr Athro Reyer Zwiggelaar	Aelod o'r Senedd ac aelod o blith y staff	2/2

Roedd y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol, Ysgrifennydd y Brifysgol, a'r Is-Ganghellor hefyd yn bresennol yng nghyfarfodydd y Pwyllgor a gynhaliwyd yn 2023-24. Ni chymerodd yr Is-Ganghellor na'r Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol ran mewn unrhyw drafodaethau ynglŷn â'u cyflogau eu hunain, ac nid yw cyflog Ysgrifennydd y Brifysgol yn rhan o gylch gorchwyl y Pwyllgor Taliadau.

Mae'r Pwyllgor Taliadau yn ystyried a phenderfynu ar faterion sy'n ymwneud â thalu uwch staff y Brifysgol, yn unol â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor. Mae'r Pwyllgor yn annibynnol ac mae'n cael comisiynu arbenigedd annibynnol allanol os oes angen.

Bu'n ystyried newidiadau yn strwythur a phortffolios y Weithrediaeth yn ogystal â chytuno ar y dyfarniad cyflog a negodwyd ar y lefel Brydeinig. Ystyriodd y Pwyllgor faterion cyflog rhwng y rhywiau ar lefel y staff uwch hefyd.

Cyflwynir adroddiad llawnach ar y gwaith a oruchwylir gan y Pwyllgor Taliadau yn 2023-24 mewn mannau eraill yn yr Adroddiad Blyneddol, yn unol â gofynion y Pwyllgor Cadeiryddion Prifysgolion (CUC) yng Nghod Taliadau Staff Uwch Addysg Uwch (Mehefin 2018).

Y PWYLLGOR ENWEBIADAU

Cynhaliwyd dau gyfarfod ffurfiol o'r Cyngor yn ystod y flwyddyn academiaidd 2023-24. Cyfarfu'r aelodau hefyd er mwyn ystyried ceisiadau a chyfweld â darpar aelodau o'r Cyngor yn ystod y flwyddyn; cyfrannodd Aelodau eraill o'r Cyngor tuag at y broses gan ddarparu eu harbenigedd hwy yn ôl y gofyn.

Aelodaeth a Phresenoldeb

Dyma aelodau'r Pwyllgor yn ystod y flwyddyn:

Enw	Categori	Presenoldeb
Meri Huws	Cadeirydd	2/2
Yr Athro Simon Green	Aelod Annibynnol	2/2
Kate Eden	Aelod Annibynnol	2/2
Yr Athro Jon Timmis	Is-Ganghellor (o 01/01/24)	2/2
Kylie Evans	Aelod o'r staff anacademaidd	2/2
Bayanda Vundamina	Aelod o blith y myfyrwyr	2/2

Yn ystod 2023-24, canolbwyntiodd y Pwyllgor i raddau helaeth ar graffu ar faterion allweddol a chynghori'r Cyngor ar y materion hynny fel y bo'n briodol, gan gynnwys:

- Y broses a'r enwebu ar gyfer Dirprwy Gadeirydd y Cyngor, a goruchwylio'r broses recriwtio am bedwar aelod newydd o'r Cyngor, ynghyd â'r argymhellion yn sgil hynny;
- Cytuno ar broses benodi Canghellor y Brifysgol;
- Proses ac enwebu am swydd yr Is-Ganghellor;
- Edrych ar Fynegai Sgiliau Aelodau'r Cyngor a diweddarau'r meini prawf asesu;
- Ystyried amrywioldeb Aelodau'r Cyngor.

Y PWYLLGOR BUDDSODDIADAU

Cyfarfu'r Cyngor ddwywaith yn ystod y flwyddyn academiaidd 2023-24.

Aelodaeth a Phresenoldeb

Dyma aelodau'r Pwyllgor yn ystod y flwyddyn:

Enw	Categori	Presenoldeb
Dr Emyr Roberts	Cadeirydd (tan 31/12/23)	1/1
Meri Huws	Cadeirydd (o 01/01/24)	1/1
Kate Eden	Aelod Annibynnol	1/2
Mathew Norman	Aelod Annibynnol	2/2
Yr Athro Jon Timmis	Is-Ganghellor (o 01/01/24)	1/1
Yr Athro Elizabeth Treasure CBE	Is-Ganghellor (tan 31/12/23)	1/1
Bayanda Vundamina	Aelod o blith y Myfyrwyr	2/2

Roedd y Cyfarwyddwr Cyllid a Chynllunio; y Rheolwr Trethi a Buddsoddiadau; ac Ysgrifennydd y Brifysgol yn bresennol yn holl gyfarfodydd y Pwyllgor.

Roedd Mr Joe Condry, Mr Stefano Carnevale a Ms Amanda Burge o Gynghorwyr Buddsoddi'r Brifysgol, Quantum Advisory, hefyd yn bresennol yn y cyfarfod cyntaf.

Ystyriodd yr aelodau ddogfennaeth ar faterion allweddol eraill, gan gynghori'r Cyngor a'r Pwyllgorau perthnasol arnynt fel y bu'n briodol, gan gynnwys:

- Adroddiad Blynnyddol y Pwyllgor Buddsoddiadau;
- Adolygu'r Polisi Buddsoddiadau;
- Perfformiad y buddsoddiadau a reolir ar ran y Brifysgol gan Quantum Advisory (yn cynnwys y gwaddolion, a chronfeydd y sefydliad ei hun);
- Perfformiad y cronfeydd gwaddol a'r cronfeydd buddsoddi eraill;
- Sut y defnyddiwyd Cronfeydd Buddsoddi'r Brifysgol.

Y PWYLLGOR ADNODDAU A PHERFFORMIAD

Yn ystod y flwyddyn academiaidd 2023-24, cyfarfu’r Pwyllgor Adnoddau a Pherfformiad bum gwaith.

Aelodaeth a Phresenoldeb

Dyma aelodau’r Pwyllgor yn ystod y flwyddyn:

Enw	Categori	Presenoldeb
Kate Eden (Cadeirydd)	Cadeirydd	5/5
Dr Emyr Roberts	Cadeirydd y Cyngor (tan 31/12/23)	1/1
Meri Huws	Cadeirydd y Cyngor (o 01/01/24)	4/4
Ellen ap Gwynn	Aelod Annibynnol	5/5
Rhuanedd Richards	Aelod Annibynnol	5/5
Arwel Thomas	Aelod Annibynnol	4/5
Yr Athro Jon Timmis	Is-Ganghellor (o 01/01/24)	4/4
Yr Athro Elizabeth Treasure CBE	Is-Ganghellor (tan 31/12/23)	1/1
Thomas Bates	Aelod o'r Staff Anacademaidd	4/5
Bayanda Vundamina	Aelod o blith y Myfyrwyr	5/5
Yr Athro Reyer Zwiggelaar	Aelod o’r Senedd	4/5

Roedd y Cyfarwyddwr Cyllid a Chynllunio; y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol; ac Ysgrifennydd y Brifysgol hefyd yn bresennol fel y bu’n briodol yn ystod cyfarfodydd y Pwyllgor.

Craffu yw swyddogaeth y Pwyllgor Adnoddau a Pherfformio, ac mae’n cynghori’r Cyngor ar faterion sy’n cynnwys rheolaeth a chynaliadwyedd ariannol y sefydliad; denu a chofrestru myfyrwyr, gan gynnwys gweithgarwch rhyngwladol; cynhyrchu incwm; ymchwil, trosglwyddo gwybodaeth ac arloesi; yr ystadau a’r amgylchedd. Cafodd yr aelodau dogfennau ar faterion allweddol eraill hefyd, gan eu hystyried a chynghori’r Cyngor arnynt fel y bu’n briodol, gan gynnwys:

- datblygu cyllideb y sefydliad a’r rhagolygon ariannol, gan gynnwys goruchwyllo cyllideb Undeb y Myfyrwyr;
- yr Adroddiad Blynnyddol a’r Cyfrifon i’r flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2024, a datganiadau blynnyddol cysylltiedig ar gynaliadwyedd i’r Cyngor Cyllido;
- yr Adnodd Credyd Cylchdroi;
- cyflwr presennol ystadau’r Brifysgol, datblygu Strategaeth Ystadau newydd, a chynigion i waredu asedau tir ac adeiladu y bernir nad oes eu hangen ar y sefydliad;
- ffioedd myfyrwyr;
- goruchwyllo a chyflawni prosiect yr Hen Goleg;
- y sefyllfa ddiweddaraf o ran denu a chofrestru myfyrwyr.

Y SENEDD

Dyma aelodau'r Senedd i'r flwyddyn academiaidd 2023-24:

Enw	Categori	Presenoldeb
Yr Athro Jon Timmis (Cadeirydd)	Is-Ganghellor (o 1/1/24)	2/2
Yr Athro Elizabeth Treasure CBE (Cadeirydd)	Is-Ganghellor (tan 31/12/23)	2/2
Yr Athro Neil Glasser	Dirprwy Is-Ganghellor	1/4
Yr Athro Anwen Jones	Dirprwy Is-Ganghellor	2/2
Yr Athro Patrick Finney	Dirprwy Is-Ganghellor Dros Dro / Cynrychiolydd Adrannol	2/4
Dr Rhodri Llwyd Morgan	Dirprwy Is-Ganghellor	2/2
Yr Athro Qiang Shen	Dirprwy Is-Ganghellor	2/4
Yr Athro Angela Hatton	Dirprwy Is-Ganghellor	4/4
Yr Athro Tim Woods	Dirprwy Is-Ganghellor	4/4
Jonathan Fry	Cadeirydd Cangen Prifysgol Aberystwyth y Coleg Cymraeg Cenedlaethol	4/4
Yr Athro Reyer Zwiggelaar	Pennaeth Ysgol y Graddedigion.	2/4
Dr Paul Croft	Cynrychiolydd Adrannol	1/4
Yr Athro Hazel Davey	Cynrychiolydd Adrannol	4/4
Yr Athro Iain Donnison	Cynrychiolydd Adrannol	3/4
Dr Otar Akanyeti	Cynrychiolydd Adrannol	4/4
Dr Stephen Atherton	Cynrychiolydd Adrannol	4/4
Dr Alex Mangold	Cynrychiolydd Adrannol	4/4
Dr Sarah Davies	Cynrychiolydd Adrannol	4/4
Yr Athro Phillipp Schofield	Cynrychiolydd Adrannol	3/4
Dr Aloysius Igboekwu	Cynrychiolydd Adrannol	4/4
Dr Alistair Shepherd	Cynrychiolydd Adrannol	2/2

Enw	Categori	Presenoldeb
Jen Phipps	Cynrychiolydd Adrannol	4/4
Dr Alex Pitchford	Cynrychiolydd Adrannol	4/4
Dr Julie Mathias	Cynrychiolydd Adrannol	3/4
Dr Ffion Jones	Cynrychiolydd Adrannol	3/4
Yr Athro Mererid Hopwood	Cynrychiolydd Adrannol	3/4
Yr Athro Andrew Evans	Cynrychiolydd Adrannol	2/4
Yr Athro Louise Marshall	Cynrychiolydd Adrannol	4/4
Dr Hanna Binks	Cynrychiolydd Adrannol	4/4
Bayanda Vundamina	Cynrychiolwyr y Myfyrwyr	1/4
Elain Gwynedd	Cynrychiolwyr y Myfyrwyr	2/4
Anna Simpkins	Cynrychiolwyr y Myfyrwyr	4/4
Tom Bates	Aelod o'r Staff Anacademaidd	4/4
Jackie Sayce	Aelod o'r Staff Anacademaidd	0/4

Gwahoddwyd y Cofrestrydd Academaidd, Pennaeth Swyddfa'r Is-Ganghellor, ac Ysgrifennydd y Brifysgol i'r holl gyfarfodydd a gynhaliwyd yn 2023-24, yn ogystal â phenaethiaid yr holl adrannau academiaidd nad oeddent wedi'u hethol i gynrychioli eu hadrannau ar y Senedd.

Y Senedd yw awdurdod academiaidd y Brifysgol, ac mae'n rhoi sicrwydd i'r Cyngor ynglŷn ag ansawdd academiaidd y dysgu a'r ymchwil, yn rheoli a chymeradwyo'r portffolio academiaidd, ac yn rheoli gwaith rheoleiddio buddiannau academiaidd y sefydliad.

Bu'r Senedd hefyd yn craffu ar benderfyniadau perthnasol a gymerir gan y corff llywodraethu ac yn cynghori'r Cyngor arnynt, gan gynnwys y Datganiadau Sicrhau Ansawdd blynyddol a gyflwynir i'r Cyngor Cyllido.

GWEITHREDIAETH Y BRIFYSGOL

Dyma aelodau Gweithrediaeth y Brifysgol i’r flwyddyn academiaidd 2023-24:

Enw	Categori	Presenoldeb
Yr Athro Jon Timmis	Is-Ganghellor a Chadeirydd (o 1 Ionawr 2024)	13/13
Yr Athro Elizabeth Treasure CBE	Is-Ganghellor a Chadeirydd (tan 31 Rhagfyr 2023)	8/8
Simon Crick	Cyfarwyddwr Cyllid a Chynllunio (o 31 Hydref 2024)	18/18
Dr Gwawr Taylor	Ysgrifennydd y Brifysgol a Chyfarwyddwr y Gymraeg (Aelod o’r Weithrediaeth o Ebrill 2024)	6/7
Yr Athro Neil Glasser	Dirprwy Is-Ganghellor	17/21
Yr Athro Anwen Jones	Dirprwy Is-Ganghellor (tan fis Hydref 2023 ac o fis Chwefror 2024)	12/13
Yr Athro Angela Hatton	Dirprwy Is-Ganghellor	16/21
Yr Athro Qiang Shen	Dirprwy Is-Ganghellor	20/21
Yr Athro Tim Woods	Dirprwy Is-Ganghellor	20/21
Dr Patrick Finney ¹	Dirprwy Is-Ganghellor Dros Dro (o fis Hydref 2023 tan fis Ionawr 2024)	8/8
Steve Thomas	Cyfarwyddwr Cyfathrebu a Chysylltiadau Allanol (Aelod o’r Weithrediaeth o Ebrill 2024)	6/7
Dr Rhodri Llwyd Morgan	Cyfarwyddwr y Gymraeg a Chysylltiadau Allanol (tan fis Mawrth 2024)	11/14
Nicholas Rogers	Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol a Gwasanaethau Corfforaethol (tan fis Chwefror 2024)	10/11

¹ Bu’r Dr Patrick Finney yn aelod dros dro o’r Weithrediaeth yn ystod cyfnod sabothol yr Athro Jones.

Mynychai’r Dr Gwawr Taylor a Steve Thomas gyfarfodydd Gweithrediaeth y Brifysgol hefyd cyn iddynt gael eu penodi’n aelodau llawn o’r Weithrediaeth. Roedd Pennaeth Swyddfa’r Is-Ganghellor a’r Cyfarwyddwr Marchnata a Denu Myfyrwyr ill dau hefyd yn bresennol yng nghyfarfodydd Gweithrediaeth y Brifysgol drwy gydol y flwyddyn academiaidd.

Ac yntau’n uwch dîm rheoli’r sefydliad, mae Grŵp Gweithredol y Brifysgol yn cynghori’r Is-Ganghellor yn bennaf; mae’r Cyngor wedi dirprwyo’r cyfrifoldeb cyffredinol dros reoli’r Brifysgol i’r Is-Ganghellor, yn rhinwedd ei swydd fel y prif swyddog academiaidd, gweinyddol a chyfrifo.

Bu Gweithrediaeth y Brifysgol felly yn ystyried unrhyw fater y barnwyd ei fod yn briodol i’r canlynol:

- cynghori’r Is-Ganghellor ar faterion y mae ganddo gyfrifoldeb cyffredinol drostynt, lle dymuna’r Is-Ganghellor ymgynghori ag aelodau Gweithrediaeth y Brifysgol cyn gwneud penderfyniad;
- cynghori aelodau eraill o Weithrediaeth y Brifysgol ar faterion y mae ganddynt gyfrifoldeb dirprwyedig penodol drostynt, lle bo’r aelodau craidd hynny’n dymuno ymgynghori â chydweithwyr cyn gwneud penderfyniad; ac
- ystyried a chynghori’r Is-Ganghellor ar faterion a ddirprwywyd i Grŵp Gweithredol y Brifysgol sy’n ymwneud â Siarter a Statudau, Ordinhadau, Rheoliadau, Polisiâu a Gweithdrefnau’r Brifysgol.

Lle bu’n briodol, cyflwynodd y Weithrediaeth argymhellion i’r Cyngor a’i is-bwyllgorau i’w cymeradwyo. Ceir braslun o’r materion hyn uchod yn rhan o’r crynodeb o’r materion busnes a ystyrir gan bob pwyllgor.

Datganiad o Gyfrifoldebau'r Cyngor o ran yr Adroddiad Blynyddol a'r Datganiadau Ariannol

Y Cyngor sy'n gyfrifol am baratoi'r Adroddiad Blynyddol a'r Datganiadau Ariannol yn unol â gofynion y Telerau a'r Amodau Ariannu a gyhoeddwyd gan Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC), y Cyfarwyddyd ar Gyfrifon i Sefydliadau Addysg Uwch ar gyfer 2023/24 a gyhoeddwyd gan CCAUC, y Cod Rheoli Ariannol a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015, a'r gyfraith a'r rheoliadau perthnasol.

Mae'n ofynnol iddo baratoi datganiadau ariannol i grŵp y Brifysgol a'r rhiant-gorff yn unol â safonau cyfrifeg y DU a'r gyfraith berthnasol (Ymarfer Cyfrifeg a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y DU), gan gynnwys FRS 102 (sef y Safon Adrodd Ariannol sydd ar waith yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon), a gofynion Deddf Elusennau 2011. Ar ben hynny, mae'n ofynnol yn ôl y Telerau a'r Amodau Cyllido fod y datganiadau ariannol yn cael eu paratoi yn unol â Datganiad 2019 ar Arferion Cymeradwy - Cyfrifeg mewn Addysg Bellach ac Uwch, a hynny'n unol â gofynion y Cyfarwyddyd ar Gyfrifon i Sefydliadau Addysg Uwch ar gyfer 2023/24 a gyhoeddwyd gan CCAUC.

Mae'n ofynnol i'r Cyngor baratoi datganiadau ariannol sy'n rhoi darlun gwir a theg o gyflwr materion Grŵp y Brifysgol a'r rhiant-gorff, ac o'u hincwm a'u gwariant, eu henillion a'u cholledion, a'r newidiadau yn y cronfeydd wrth gefn am y cyfnod hwnnw. Wrth baratoi pob un o ddatganiadau ariannol Grŵp y Brifysgol a'r rhiant-gorff, mae'n ofynnol ar y cyfarwyddwyr:

- ddewis polisiâu cyfrifeg addas a'u gweithredu'n gyson;
- gwneud asesiadau ac amcangyfrifon rhesymol a phwyllog;
- datgan a yw safonau cyfrifeg perthnasol y DU a'r Datganiad o Arferion Cymeradwy wedi'u dilyn, a datgelu unrhyw wahaniaethau o sylwedd yn y drefn, a'u hegluro yn y datganiadau ariannol;

- asesu a yw Grŵp y Brifysgol a'r rhiant-gorff yn gallu parhau ar sail busnes parhaus, gan ddatgelu, fel y bo'n briodol, unrhyw faterion sy'n berthnasol i'r gallu hwnnw; a
- defnyddio'r dull o gyfrifo ar sail busnes parhaus oni bai ei bod hi'n fwriad ganddo ddirwyn Grŵp y Brifysgol neu'r rhiant-gorff i ben neu atal eu gweithredoedd, neu os nad oes ganddo ddewis amgen realistig heblaw gwneud hynny.

Y Cyngor sy'n gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifeg digonol sy'n ddigon manwl i ddangos ac esbonio trafodion rhiant-gorff y Brifysgol, ac sy'n datgelu â chywirdeb rhesymol, ar unrhyw adeg, sefyllfa ariannol rhiant-gorff y Brifysgol. Mae'n gyfrifol am unrhyw reolaeth fewnol sydd yn ei farn ef yn angenrheidiol er mwyn gallu paratoi datganiadau ariannol heb gamddatganiad o sylwedd, boed hynny'n deillio o dwyll neu o amryfusedd. Mae ganddo gyfrifoldeb cyffredinol am gymryd unrhyw gamau sydd yn rhesymol o fewn ei allu i ddiogelu asedau'r Grŵp ac i atal a darganfod unrhyw dwyll neu arferion afreolaidd eraill.

Mae'r Cyngor hefyd yn gyfrifol am sicrhau:

- bod y cronfeydd o ba bynnag ffynhonnell a weinyddwyd gan y Grŵp neu'r Brifysgol at ddibenion penodol wedi'i ddefnyddio yn briodol at y dibenion hynny a'u rheoli yn unol â'r ddeddfwriaeth berthnasol;
- bod incwm, lle y bo'n briodol, wedi'i gymhwyso yn unol â pharagraff 145 o God Rheoli Ariannol CCAUC;
- bod grantiau Cynghorau Cyllido wedi cael eu cymhwyso yn unol â'r telerau a'r amodau sydd ynghlwm wrthynt a'u bod wedi'u defnyddio at y dibenion y cawsant eu derbyn ar eu cyfer, gan gynnwys y Telerau a'r Amodau Cyllido;
- bod rheoliadau ariannol a rheoli addas mewn grym i ddiogelu cyllid cyhoeddus yn ogystal â chyllid a ddaw o ffynonellau eraill; a
- bod adnoddau a gwariant y Brifysgol yn cael eu rheoli'n ddarbodus, yn effeithlon, ac yn effeithiol.

Y Cyngor sy'n gyfrifol am gynnal y wybodaeth gorfforaethol ac ariannol a gyhoeddir ar wefan y Brifysgol, ac am ei chywirdeb. Gall deddfwriaeth yn y Deyrnas Unedig sy'n ymwneud â pharatoi a dosbarthu datganiadau ariannol fod yn wahanol i'r ddeddfwriaeth mewn awdurdodaethau eraill.

YMDDIRIEDOLWYR Y BRIFYSGOL

Dyma Ymddiriedolwyr y Brifysgol i'r flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2024, a hyd at gyfarfod y Cyngor lle y cymeradwywyd y datganiadau ariannol hyn yn ffurfiol:

Aelodau Annibynnol *Ex-officio*

Dr Emyr Roberts, Cadeirydd y Cyngor (tan 31 Rhagfyr 2023) (2/2)
Meri Huws, Cadeirydd y Cyngor (o 1 Ionawr 2024) (6/7)
Rhuanedd Richards, Dirprwy Gadeirydd y Cyngor (6/7)

Penodwyd

Ellen ap Gwynn (6/7)
Kate Eden (7/7)
Yr Athro Simon Green (7/7)
Arwel Thomas (7/7)
Mark Tweed (7/7)
Claire Vaughan (7/7)
Jane Usherwood (7/7)
Paul Bevan (o 1 Awst 2024)
Yusuf Ibrahim (o 1 Awst 2024)
Daniel Richards (o 1 Awst 2024)

Aelodau Staff / Myfyriwr

Ex-officio

Yr Athro Elizabeth Treasure CBE, Is-Ganghellor (tan 31 Rhagfyr 2023) (2/2)
Yr Athro Jon Timmis, Is-Ganghellor (o 1 Ionawr 2024) (5/5)
Yr Athro Tim Woods, Dirprwy Is-Ganghellor (6/7)

Aelodau o'r Senedd

Yr Athro Louise Marshall (7/7)
Yr Athro Reyer Zwiggelaar (7/7)

Aelodau o'r Staff Anacademaidd

Kylie Evans (7/7)

Aelodau yn Cynrychioli'r Myfyrwyr

Bayanda Vundamina, Llywydd Undeb Myfyrwyr Prifysgol Aberystwyth (7/7)
Elain Gwynedd, Llywydd UMCA (5/7)

Rhoddir gwybodaeth am bresenoldeb aelodau'r Cyngor a fu'n gwasanaethu yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2024, wedi'i rhoi ar ffurf y nifer o gyfarfodydd y Cyngor yr aethpwyd iddynt allan o'r cyfanswm o gyfarfodydd yr oedd disgwyl i'r aelod fynd iddynt.

YMGYNGHORWYR PROFFESIYNOL

Archwilwyr allanol ac ymgynghorwyr ar dreth gorfforaethol

KPMG LLP
3 Assembly Square
Britannia Quay
Caerdydd
CF10 4AX

Archwilwyr mewnol

TIAA
Artillery House
Fort Fareham
Newgate Lane
Fareham
PO14 1AH

Bancwyr

Barclays Bank
26 Ffordd y Môr
Aberystwyth
Ceredigion SY23 2AE

Cyfreithwyr

Shakespeare Martineau
No 1 Colmore Square
Birmingham
B4 6AA

Prif Swyddfa

Y Ganolfan Ddelweddu
Penglais Aberystwyth
Aberystwyth
Ceredigion
SY23 3BF

Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol i Gyngor Prifysgol Aberystwyth

ADRODDIAD AR YR ARCHWILIAD I'R DATGANIAD ARIANNOL

Barn

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol Prifysgol Aberystwyth ("y Brifysgol") i'r flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024, sy'n cynnwys y Datganiad Cyfun a Datganiad y Brifysgol o Incwm Cynhwysfawr, y Fantolen Gyfun a Mantolen y Brifysgol, y Datganiad o Newidiadau Cyfun a Datganiad Newidiadau'r Brifysgol yn yr Arian Wrth Gefn, y Datganiad Llif Arian Cyfun, a'r Datganiad o'r Prif Bolisiau Cyfrifeg a'r nodiadau perthnasol.

Yn ein barn ni mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o gyflwr materion y Grŵp a'r Brifysgol ar 31 Gorffennaf 2024 ac o incwm a gwariant y Grŵp a'r Brifysgol, a'u henillion a'u cholledion, a'r newidiadau yn y cronfeydd wrth gefn ac o lif arian y Grŵp am y flwyddyn a ddaeth i ben y pryd hynny;
- wedi'u paratoi'n gywir yn unol â safonau cyfrifeg y DU, gan gynnwys FRS 102 sef y Safon Adrodd Ariannol sydd ar waith yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon, ac â Datganiad 2019 ar Arferion Cymeradwy - Cyfrifeg mewn Addysg Bellach ac Uwch; ac
- wedi'u paratoi yn unol â gofynion Deddf Elusennau 2011.

Sail y farn

Fe'n penodwyd yn archwilydd yn ôl Siarteri ac Ystatudau'r sefydliad ac yn unol ag adran 144 o Ddeddf Elusennau 2011 (neu ei rhagflaenwyr) ac rydym yn cyflwyno ein hadroddiad yn unol â'r rheoliadau a wnaed o dan adran 154 o'r Ddeddf honno.

Cynaliasom ein harchwiliad yn unol â Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (y DU) a'r gyfraith berthnasol. Disgrifir ein cyfrifoldebau isod. Rydym wedi bodloni ein cyfrifoldebau moesegol yn ôl y gofynion moesegol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rydym yn annibynnol ar y Grŵp yn unol â'r gofynion hynny. Credwn fod y dystiolaeth a gawsom i'r archwiliad yn sail ddigonol a phriodol ar gyfer ein barn.

Busnes parhaus

Mae'r Cyngor wedi paratoi'r datganiadau ariannol gan ddefnyddio'r dull o gyfrifo ar sail busnes parhaus gan nad yw'n fwriad ganddo ddirwyn y Grŵp na'r Brifysgol i ben nac atal eu gweithredoedd, ac yntau wedi dod i'r casgliad bod sefyllfa ariannol y Grŵp a'r Brifysgol yn golygu bod hyn yn realistig. Mae hefyd wedi dod i'r casgliad nad oes unrhyw elfennau sylweddol o ansicrwydd a allai fod wedi bwrw amheuaeth sylweddol ar y gallu i barhau ar sail busnes parhaus am flwyddyn o leiaf ar ôl dyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol ("cyfnod busnes parhaus").

Wrth inni bwyso a mesur casgliadau'r Cyngor, ystyriasom y risgiau ymhlyg ym model busnes y Grŵp, a buom yn dadansoddi sut y gallai'r risgiau hynny effeithio ar adnoddau ariannol y Grŵp a'r Brifysgol neu ar eu gallu i barhau â'u gweithrediadau dros gyfnod y busnes parhaus.

Dyma ein casgliadau ar sail y gwaith hwnnw:

- rydym o'r farn bod y sail busnes parhaus a ddefnyddir gan y Cyngor yn y cyfrifon, wrth baratoi'r datganiadau ariannol, yn briodol; ac
- ni ddaethom o hyd i unrhyw ansicrwydd o sylwedd o ran unrhyw ddigwyddiadau neu amgylchiadau a allai fod, yn unigol neu gyda'i gilydd, wedi bwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r Grŵp neu'r Brifysgol i barhau ar sail busnes parhaus am y cyfnod busnes parhaus, ac rydym yn cytuno ag asesiad y Cyngor nad oes ansicrwydd o'r fath.

Serch hynny, gan na allwn ragweld digwyddiadau nac amgylchiadau'r dyfodol a chan y gallai digwyddiadau yn y dyfodol arwain at ganlyniadau sy'n anghyson â dyfarniadau a oedd yn rhesymol ar yr adeg pan y'u gwnaed, nid yw'r casgliadau uchod yn rhoi gwarant y bydd y Grŵp neu'r Brifysgol yn parhau i weithredu.

Twyll a thorri cyfreithiau a rheoliadau – y gallu i ddarganfod achosion o'r fath

Canfod ac ymateb i risgiau o gamddatgan o sylwedd oherwydd twyll

Er mwyn dod o hyd i risgiau camddatgan o sylwedd sy'n deillio o dwyll ("risgiau twyll") gwnaethom asesu digwyddiadau neu amgylchiadau a allai ddangos bod cymhellad neu bwysau i gyflawni twyll neu ddarparu cyfle i gyflawni twyll. Roedd y camau a gymerasom i asesu'r risg yn cynnwys:

- Gofyn i'r Cyngor, y Pwyllgor Archwilio, Sicrwydd a Risg a'r archwiliad mewnol ynghylch polisïau a gweithdrefnau'r Grŵp, ar y lefel uchel, i ddod o hyd i dwyll ac i'w atal, gan gynnwys y swyddogaeth archwilio mewnol, a threfn y Grŵp ar gyfer "chwythu'r chwiban", yn ogystal ag unrhyw wybodaeth a fo ganddynt am dwyll gwirioneddol, neu amheuaeth neu gyhuddiadau am dwyll.
- Darllen cofnodion y Cyngor, a'r Pwyllgor Archwilio, Sicrwydd a Risg.
- Defnyddio gweithdrefnau dadansoddi er mwyn dod o hyd i unrhyw gysylltiadau anarferol neu annisgwyl.

Gwnaethom gyfleu unrhyw risgiau twyll a nodwyd i'r tîm archwilio cyfan, gan aros yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll yn ystod yr archwiliad.

Yn unol â gofynion y safonau archwilio, rydym yn cymryd camau i ymdrin â'r risg y bydd y rheolwyr yn diystyru'r rheolau, a'r risg y cofnodir refeniw yn dwyllodrus, yn benodol:

- y risg na fydd incwm ymchwil yn cael ei gofnodi yn unol â thelerau ac amodau perthnasol y grantiau dan sylw; ac
- y risg y gallai rheolwyr y Grŵp fod mewn sefyllfa i wneud cofnodion cyfrifo amhriodol.

Ni ddaethom o hyd i unrhyw risgiau twyll ychwanegol.

Roedd y camau a gymerasom yn cynnwys:

- Nodi cofnodion mewn dyddlyfrau ac addasiadau eraill er mwyn gwneud profion ar sail y meini prawf risg, gan gymharu'r cofnodion a nodwyd â'r ddogfennaeth ategol. Roedd y rhain yn cynnwys dyddlyfrau refeniw a bostiwyd i gyfuniadau anarferol o gyfrifon, dyddlyfrau gyda disgrifiad yn cynnwys geiriau penodol, a dyddlyfrau a bostiwyd ar gyfnodau penodol o fewn y flwyddyn, a gymeradwywyd gan uwch staff cyllid ac a gynyddodd y gwarged.
- Ar gyfer detholiad o'r incwm ymchwil a gofnodwyd yn y cyfnod, gwirio a yw'r incwm a gofnodwyd yn briodol ar sail y cytundeb grant gwaelodol a'r gwariant ymchwil cyfatebol.

Nodi risgiau camddatgan o sylwedd oherwydd diffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau

Nodasom feysydd yn y cyfreithiau a'r rheoliadau y gellid yn rhesymol ddisgwyl y byddant yn cael effaith o sylwedd ar y datganiadau ariannol drwy ein profiad cyffredinol ym myd masnach ac yn y sector, a thrwy drafod â'r Cyngor a rheolwyr eraill (yn unol â gofynion y safonau archwilio) gan drafod â'r Cyngor a rheolwyr eraill y polisïau a'r gweithdrefnau sy'n ymwneud â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau.

Gwnaethom gyfleu i'n tîm cyfan y cyfreithiau a'r rheoliadau a nodwyd, gan aros yn effro i unrhyw arwyddion o ddiffyg cydymffurfio drwy gydol yr archwiliad.

Mae effeithiau posib y cyfreithiau a'r rheoliadau hyn ar y datganiadau ariannol yn amrywio'n sylweddol.

Yn gyntaf, mae'r Grŵp yn ddarostyngedig i gyfreithiau a rheoliadau sy'n effeithio'n uniongyrchol ar y datganiadau ariannol, gan gynnwys y ddeddfwriaeth a'r rheoliadau ar adroddiadau ariannol (gan gynnwys y ddeddfwriaeth gysylltiedig ar elusennau a'r ddeddfwriaeth ar addysg uwch, gan gynnwys y Cyfarwyddyd ar Gyfrifon a gyhoeddir gan Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru ("CCAUC"), y ddeddfwriaeth dreth a'r ddeddfwriaeth ar bensiynau, ac fe wnaethom asesu i ba raddau y cydymffurfiwyd â'r cyfreithiau a'r rheoliadau hyn, yn rhan o'n gweithdrefnau ar yr eitemau cysylltiedig yn y datganiadau ariannol.

Yn ail, mae'r Grŵp yn ddarostyngedig i lawer o gyfreithiau a rheoliadau eraill lle y gallai peidio â chydymffurfio gael effaith o sylwedd ar symiau neu ddatgeliadau yn y datganiadau ariannol, er enghraifft drwy osod dirwyon neu ddwyn achos cyfreithiol neu drwy angen cynnwys darpariaethau o sylwedd. Gwnaethom nodi'r meysydd isod fel y rhai mwyaf tebygol o gael effaith o'r fath: cydymffurfio â gofynion rheoleiddio addysg uwch CCAUC, yn cydnabod natur reoleiddiedig gweithgareddau'r Grŵp. Mae'r safonau archwilio yn cyfyngu ar y gweithdrefnau archwilio sy'n ofynnol er mwyn nodi diffyg cydymffurfio â'r cyfreithiau a'r rheoliadau hyn, sef eu cyfyngu i holi'r cyfarwyddwyr a'r rheolwyr eraill, ac i archwilio'r ohebiaeth reoleiddio a chyfreithiol, os oes rhai.

Felly os oes achlysur lle y torrwyd y rheoliadau gweithredol ond nad yw wedi'i ddatgelu i ni, neu os nad yw'n dod i'r amlwg o'r ohebiaeth berthnasol, ni fydd yr archwiliad yn darganfod yr achos hwnnw.

Cyd-destun gallu'r archwiliad i ddarganfod twyll neu achlysuron lle y torrwyd y gyfraith neu reoliadau

Oherwydd y cyfyngiadau sy'n gynhenid i archwiliad, mae risg anochel na fyddwn ni efallai wedi darganfod rhai camddatganiadau o sylwedd yn y datganiadau ariannol, er i ni gynllunio a chynnal ein harchwiliad yn briodol yn unol â'r safonau archwilio. Er enghraifft, po bellaf y bo unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau yn gwyro oddi wrth y digwyddiadau a'r trafodion a adlewyrchir yn y datganiadau ariannol, lleiaf tebygol yn y byd yw hi y byddai'r gweithdrefnau - sydd yn eu hanfod yn gyfyngedig - yn eu canfod.

Ar ben hynny, fel pob archwiliad, mae risg uwch na fydd twyll yn cael ei ganfod oherwydd bod yr achosion hyn yn gallu cynnwys cydgynllwynio, ffugio, hepgor bwriadol, camliwio, neu ddiystyru'r camau rheoli mewnol. Mae ein gweithdrefnau archwilio wedi'u cynllunio i ddarganfod camddatganiadau o sylwedd. Nid ydym yn gyfrifol am atal diffyg cydymffurfio nac am atal twyll ac ni ellir disgwyl i ni ddarganfod diffygion cydymffurfio â phob cyfraith a rheoliad.

Gwybodaeth arall

Y Cyngor (y mae ei aelodau'n Ymddiriedolwyr y Brifysgol at ddibenion y gyfraith elusennau) sy'n gyfrifol am y wybodaeth arall, sy'n cynnwys yr holl wybodaeth yn yr Adolygiad Blyneddol ac eithrio'r datganiadau ariannol ac adroddiad ein harchwilydd ar y datganiadau hynny. Nid yw ein barn ar y datganiadau ariannol yn cynnwys y wybodaeth arall honno ac felly nid ydym yn mynegi barn archwiliadol nac, ac eithrio yn y modd a ddatgenir yn ddiamwys isod, unrhyw fath o gasgliad ar sicrwydd y wybodaeth honno.

Ein cyfrifoldeb ni yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried ar sail ein gwaith archwilio ar y datganiadau ariannol, a yw'r wybodaeth yno wedi'i chamddatgan yn ei sylwedd neu'n anghyson â'r datganiadau ariannol neu ein gwybodaeth archwiliadol. Mae'n ofynnol i ni roi gwybod i chi:

- os, ar sail y gwaith hwnnw yn unig, y daethom o hyd i gamddatganiadau o sylwedd yn y wybodaeth arall; neu
- os yw'r wybodaeth a roddwyd yn yr Adroddiad Blyneddol (sef Adroddiad Blyneddol yr Ymddiriedolwyr i'r flwyddyn ariannol), yn ein barn ni, yn anghyson mewn unrhyw agwedd o sylwedd â'r datganiadau ariannol.

Nid oes gennym ddim i'w adrodd o ran y materion hynny.

Materion y mae'n ofynnol arnom roi adroddiad arnynt drwy eithriad

Yn ôl Deddf Elusennau 2011, mae'n ofynnol i ni roi gwybod i chi os, yn ein barn ni:

- nad yw'r Brifysgol wedi cadw cofnodion digonol o gyfrifon; neu
- nad yw'r datganiadau ariannol yn cyd-fynd â chofnodion y cyfrifon; neu
- na chawsom yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen i'n harchwiliad.

Nid oes gennym ddim i'w adrodd o ran y materion hynny.

Cyfrifoldebau'r Cyngor

Fel yr esbonnir yn llawnach yn ei ddatganiad a roddir ar dudalen 54, y Cyngor sy'n gyfrifol am: paratoi'r datganiadau ariannol sy'n rhoi golwg wir a theg; y rheolaeth fewnol sydd yn ei farn ef yn angenrheidiol er mwyn gallu paratoi'r datganiadau ariannol heb gamddatganiad o sylwedd, boed hynny'n deillio o dwyll neu o amryfusedd; pwyso a mesur gallu'r Grŵp a'r Brifysgol i barhau ar sail busnes parhaus, gan ddatgelu, fel y bo'n briodol, faterion sy'n ymwneud â'r busnes parhaus; a defnyddio'r dull o gyfrifo ar sail busnes parhaus oni bai ei bod hi'n fwrriad ganddo ddirwyn y Grŵp neu'r Brifysgol i ben neu atal eu gweithredoedd; neu os nad oes ganddo ddewis amgen realistig heblaw gwneud hynny.

Cyfrifoldebau'r archwilydd

Ein hamcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn cynnwys camddatganiadau materol, boed hynny'n deillio o dwyll neu drwy amryfusedd, ac i gyhoeddi ein barn mewn adroddiad archwilydd. Lefel uchel o sicrwydd yw 'sicrwydd rhesymol', ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (y DU) bob amser yn dod o hyd i gamddatganiad o sylwedd pan fo un i'w gael. Gall camddatganiadau godi o dwyll neu amryfusedd ac fe fernir mai camddatganiadau o sylwedd ydynt os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid disgwyl yn rhesymol y byddent yn dylanwadu ar benderfyniadau ariannol defnyddwyr a fyddai'n cael eu cymryd ar sail y datganiadau ariannol.

Ceir disgrifiad llawnach o'n cyfrifoldebau ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities.

ADRODDIAD AR OFYNION CYFREITHIOL A RHEOLIADOL ERAILL

Mae’n ofynnol inni roi adroddiad ar y materion isod yn unol â’r hyn a bennir yn y Cod Rheoli Ariannol a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015 a’r Cyfarwyddyd ar Gyfrifon i Sefydliadau Addysg Uwch ar gyfer 2023/24 a gyhoeddwyd gan CCAUC (“y Cyfarwyddyd ar Gyfrifon”).

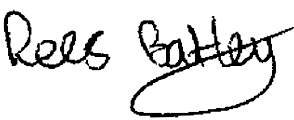
Trosglwyddwyd dyletswyddau rheoleiddio sector Addysg Uwch Cymru o CCAUC i Medr, y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil, ar 1 Awst 2024. Mae’r Cyfarwyddyd ar Gyfrifon, y Cod Rheoli Ariannol, a Thelerau ac Amodau Cyllid 2023/24 a gyhoeddwyd gan CCAUC yn dal i fod ar waith ar ddyddiad ein hadroddiad. Yng ngoleuni’r trosglwyddo hwnnw, dylid darllen unrhyw gyfeiriad at CCAUC yn ein hadroddiad fel un sy’n cyfeirio at Medr.

Yn ein barn ni, ym mhob agwedd o sylwedd:

- mae’r cronfeydd o ba bynnag ffynhonnell a weinyddwyd gan y Grŵp neu’r Brifysgol at ddibenion penodol wedi’i ddefnyddio yn briodol at y dibenion hynny a’u rheoli yn unol â’r ddeddfwriaeth berthnasol;
- mae’r incwm, lle y bo’n briodol, wedi’i gymhwyso gan y Brifysgol yn unol â pharagraff 145 o God Rheoli Ariannol CCAUC;
- mae grantiau’r Cynghorau Cyllido wedi cael eu cymhwyso yn unol â’r telerau a’r amodau sydd ynghlwm wrthynt ac fe’u defnyddiwyd at y dibenion y cawsant eu derbyn ar eu cyfer, gan gynnwys Telerau ac Amodau Cyllido 2023/24 a gyhoeddwyd gan CCAUC; ac
- mae gofynion Cyfarwyddyd Cyfrifon CCAUC wedi eu bodloni.

DIBEN EIN GWAITH ARCHWILIO AC I BWY MAE GENNYM GYFRIFOLDEBAU

Adroddiad i’r Cyngor yn unig yw hwn yn unol ag Adran 4 o Siarter ac Ystatudau’r Brifysgol ac yn unol ag adran 144 o Ddeddf Elusennau 2011 (neu ei rhagflaenwyr) a’r rheoliadau a wnaed o dan adran 154 o’r Ddeddf honno. Mae ein gwaith archwilio wedi ei wneud er mwyn datgan i’r Cyngor y materion hynny y mae’n ofynnol arnom eu datgan iddo mewn adroddiad archwilio, ac nid at unrhyw ddiben arall. I’r graddau mwyaf a ganiateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac arddel cyfrifoldeb i neb ond y Brifysgol a’i Chyngor am ein gwaith archwilio, yr adroddiad hwn, a’r casgliadau yr ydym wedi eu gwneud.

Rees Batley
ar gyfer ac ar ran KPMG LLP, Archwilydd Statudol
Cyfrifwyr Siartredig
Mae KPMG LLP yn gymwys i weithredu yn archwilydd
yn nhermau adran 1212 o Ddeddf Cwmnïau 2006
66 Queen Square, Bryste, BS1 4BE

28 Tachwedd 2024

Datganiadau Ariannol i'r Flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024

Datganiad o'r prif bolisiau cyfrifeg

1. SAIL Y PARATOI

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â'r Datganiad o Arferion Cymeradwy (SORP): Cyfrifon ar gyfer Addysg Bellach ac Uwch 2019; y Cyfarwyddyd ar Gyfrifon a gyhoeddwyd gan CCAUC; a'r Safonau Adrodd Ariannol (FRS102).

Sefydliad er y budd cyhoeddus yw'r Brifysgol ac felly mae wedi cymhwyso gofyniad perthnasol y budd cyhoeddus yn FRS102. Paratowyd y datganiadau ariannol yn unol â chonfensiwn y gost wreiddiol, ac eithrio'r eiddo buddsoddi a rhwymedigaethau'r pensiynau buddiannau diffiniedig sy'n cael eu dal ar eu gwerth teg.

Mae'r Brifysgol wedi cyflwyno Datganiad o Lif Arian Parod y grŵp dim ond yn ôl yr hyn a ganiateir gan yr eithriad ar ddatgan sydd i'w gael yn FRS102.

Mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi ar sail busnes parhaus.

Busnes Parhaus

Gwnaeth Grŵp Cyfunol Prifysgol Aberystwyth £29.9 miliwn o warged (2022-23 £3.8 miliwn o warged) sydd wedi arwain at £2.4 miliwn o all-lif net o arian parod (2022-23 £0.1 miliwn o fewnlif). Mae gan y Grŵp hefyd £16.5 miliwn o rwymedigaethau cyfredol net (rhwymedigaeth gyfredol net 2022-23 £8.4 miliwn) ac £124.3 miliwn o asedau net (2022-23 £98.1 miliwn), y mae £87.4 miliwn (2022-23 £64.0 miliwn) ohonynt yn gronfeydd digyfngiad. O fewn yr asedau cyfredol net y mae arian parod ac arian cyfatebol, sef £5.7 miliwn (£8.2 miliwn yn 2022-23) sydd ar gael i'w ddefnyddio gan y Grŵp i dalu am ei rwymedigaethau parhaol ac i gefnogi Rhaglen Gyfalaf y Grŵp. Ym mis Gorffennaf 2024, roedd y Brifysgol wedi defnyddio £12.0 miliwn o'r £15.0 miliwn sydd ar gael o gronfeydd yr adnodd credyd cylchdroi, sy'n golygu bod £3.0 miliwn o gronfeydd tymor byr nas defnyddiwyd ar ddyddiad yr adroddiad.

Adnewyddodd y Brifysgol yr adnodd credyd cylchdroi, gwerth £15 miliwn, ar 18 Ionawr 2024. Mae'r adnodd ar gael hyd at 18 Ionawr 2027, ac fe fydd opsiwn ar gael i'w adnewyddu am 12 mis arall. Yn rhan o'r adnewyddu, cytunodd y Brifysgol ar ddiweddariadau i'r cyfamodau ariannol.

Parhaodd y Brifysgol i gydymffurfio â'i chyfamodau am dri chwarter cyntaf 2023-24 ac fe gafodd hepgoriad ar gyfer un o'i chyfamodau ariannol ar gyfer y chwarter a ddaeth i ben yng Ngorffennaf 2024. Roedd hyn yn gysylltiedig ag £8.1 miliwn o ddiffyg alldro sylfaenol ar gyfer 2023-24, ac roedd hynny'n uwch na'r £5.8 miliwn a ragwelwyd pan gytunwyd ar y cytundeb. Roedd yr anghysondeb yn yr alldro yn cynnwys sawl addasiad hanesyddol a thechnegol, nad oeddynt yn arian parod, i'r flwyddyn ariannol 2023-24. Rhoddwyd gwybod i fenthycwyr y Brifysgol am natur yr addasiadau hyn, yn bennaf materion ynghylch dileu a chofnodi balansau ymchwil hanesyddol, gwerth £0.7 miliwn, ac ail-gategorïo £0.3 miliwn o ddyledion myfyrwyr yn y ddarpariaeth a ddelir. Ar sail y cefndir hwn, a'r cynnydd cadarnhaol gan y Brifysgol ar arbedion gweithredol a gwella hylifedd ar gyfer 2024-25 a'r tu hwnt, rhoddodd y banc hepgoriad ffurfiol i'r Brifysgol.

Er mwyn cefnogi hylifedd ymhellach a darparu mwy o wytnwch o ran llif arian parod, ym mis Hydref 2024 cymeradwyodd Cyngor y Brifysgol fenthycha hyd at 25% o gyfanswm gwerth y gronfeydd gwaddol cyfyngedig. Mae gan y Brifysgol hawl i ddefnyddio'r cronfeydd hyn, ar yr amod bod hynny'n fuddiol ac yn dod â mantais glir o ran y strategaeth ehangach, ac ar yr amod bod yr arian yn cael ei ad-dalu ymhen amserlen benodedig. Cymeradwywyd benthyca £6 miliwn yn y lle cyntaf, o'r tuag 8 miliwn sydd ar gael (yn seiliedig ar werth diweddaraf y cronfeydd) yn ôl yr hyn a ganiateir o dan y penderfyniad.

Ar y sail honno, mae'r rhagolygon ariannol, gan gynnwys y rhagamcanion o'r llif arian parod a'r dadansoddiad o sensitifrwydd, wedi'u paratoi i'r Grŵp yn cwmpasu cyfnod yr asesiad ar sail busnes parhaus, sef o leiaf 12 mis o ddyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol hyn. Mae'r rhagolwg ar gyfer y llif arian sylfaenol dros y cyfnod modelu yn cynnwys yr amcangyfrifon o'r holl fewnlifiadau ac all-lifiadau o arian parod yn seiliedig ar y rhagdybiaethau cyfredol, a fyddai'n cynnwys yr arbedion cyllidebol gofynnol. Roedd y rhagolygon hyn hefyd yn cynnwys ystyriaeth o brofion straen a dadansoddi sensitifrwydd, yn ymwneud â ffioedd dysgu ac incwm ymchwil, chwyddiant, codiadau cyfraddau llog, a diffygion yn yr arbedion a gyflawnir.

Ar sail y rhagolygon, mae'r Cyngor yn hyderus y bydd gan Grŵp Prifysgol Aberystwyth ddigon o gronfeydd i barhau â bodloni ei rwymedigaethau wrth iddynt ddod yn ddyledus ac yn dal i gydymffurfio â'i gyfamodau, gyda hyblygrwydd gweddol, am o leiaf 12 mis o ddyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol ac felly y mae wedi paratoi'r datganiadau ar sail busnes parhaus.

2. SAIL CYFUNO'R CYFRIFON

Mae'r datganiadau ariannol cyfun hyn yn cynnwys y Brifysgol, Campws Arloesi a Menter Aberystwyth (CAMA) (is-gwmni), Aber Trading Cyf (is-gwmni), ac Ymgynghori Aber Bangor Cyf (is-gwmni) am y flwyddyn ariannol hyd at 31 Gorffennaf 2024. Mae canlyniadau'r is-gwmni yn ystod y cyfnod wedi'u cynnwys yn y datganiad cyfun o incwm a gwariant. Mae trafodion o fewn y grŵp yn cael eu dileu wrth gyfuno.

Nid yw'r datganiadau ariannol cyfun yn cynnwys incwm a gwariant Undeb y Myfyrwyr gan nad yw'r Brifysgol yn dwyn rheolaeth na dylanwad llywodraethol ar ei phenderfyniadau polisi. Defnyddir y dull ecwiti ar gyfer cyfrifon cwmnïau cysylltiedig a mentrau ar y cyd.

3. COFNODI INCWM

Mae incwm o werthu nwyddau neu wasanaethau yn cael ei gofnodi ar y Datganiad Cyfun a Datganiad y Brifysgol o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fo'r nwyddau neu'r gwasanaethau wedi'u darparu i'r cwsmer allanol neu pan fo telerau'r contract wedi'u cyflawni.

Mae incwm o ffioedd yn cael ei ddatgan gros o unrhyw wariant nad yw'n ddisgownt ac yn cael ei roi ar y Datganiad Cyfun a Datganiad y Brifysgol o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr dros y cyfnod pan fo'r myfyrwyr yn astudio. Os yw maint y ffi ddysgu wedi'i leihau, drwy ddisgownt am dalu'n brydlon neu ddisgownt a warentir i bob myfyriwr, mae'r incwm derbyniadwy yn cael ei ddangos ar ôl tynnu'r disgownt. Mae bwsariaethau ac ysgoloriaethau nad ydynt yn gyffredinol yn cael eu cyfrif gros o fewn gwariant a heb eu tynnu o incwm.

Mae'r cronfeydd sy'n cael eu derbyn a'u dosbarthu gan y Brifysgol fel asiant sy'n talu ar ran corff cyllido yn cael eu heithrio o incwm a gwariant y Brifysgol os nad yw'r Brifysgol yn agored ond i'r mymryn lleiaf o risg, neu os nad yw'n cael ond y mymryn lleiaf o fudd economaidd mewn cysylltiad â'r trafodyn ariannol.

Cyllid Grantiau

Mae grantiau refeniw'r Llywodraeth, gan gynnwys grantiau bloc a grantiau ymchwil y cynghorau cyllid yn cael eu cofnodi mewn incwm dros y cyfnodau pan fydd y Brifysgol yn cofnodi'r costau cysylltiedig y rhoddwyd y grant amdanynt. Os yw rhan o grant y llywodraeth wedi'i gohirio, fe'i cofnodir fel incwm gohiriedig o fewn y credydwy'r a'i dyrannu rhwng y credydwy'r sy'n ddyledus o fewn un flwyddyn a'r credydwy'r sy'n ddyledus ar ôl mwy nag un flwyddyn fel y bo'n briodol.

Mae grantiau (gan gynnwys grantiau ymchwil) a ddaw o ffynonellau anllywodraethol yn cael eu cofnodi yn yr incwm pan fo gan y Brifysgol yr hawl i'r incwm hwnnw, a phan fo'r amodau sy'n ymwneud â pherfformiad wedi'u bodloni. Mae'r incwm a gafwyd cyn y bodlonir yr amodau sy'n ymwneud â pherfformiad yn cael ei gofnodi fel incwm gohiriedig ar y fantolen, ac yn cael ei ryddhau i incwm wrth i'r amodau gael eu bodloni.

Grantiau cyfalaf

Cofnodir grantiau cyfalaf y llywodraeth yn yr incwm dros oes ddefnyddiol ddisgwyliedig yr ased. Mae grantiau cyfalaf eraill yn cael eu cofnodi yn yr incwm pan fo gan y Brifysgol yr hawl i'r cronfeydd, yn amodol ar yr angen i fodloni unrhyw amodau sy'n gysylltiedig â pherfformiad.

Rhoddion a gwaddolion

Mae rhoddion a gwaddolion ac arnynt gyfyngiadau a osodwyd gan y rhoddwr yn cael eu cofnodi yn yr incwm pan fo gan y Brifysgol hawl i'r cronfeydd. Cedwir incwm o waddolion cyfyngedig o fewn cronfa'r gwaddolion nes y bydd yn cael ei ddefnyddio yn unol â'r cyfyngiadau penodol, ac ar yr adeg honno fe ryddheir yr incwm i'r arian cyffredinol wrth gefn drwy drosglwyddiad arian wrth gefn. Mae incwm o waddolion digyfyngiad yn cael ei gofnodi yn y cyfnod pan y'i derbynnir.

Cedwir rhoddion cyfyngedig o fewn y cronfeydd cyfyngedig nes y byddant yn cael eu defnyddio yn unol â'r cyfyngiadau, ac ar yr adeg honno fe ryddheir yr incwm i'r arian cyffredinol wrth gefn drwy drosglwyddiad arian wrth gefn. Mae rhoddion heb gyfyngiadau arnynt yn cael eu cofnodi yn yr incwm pan fo gan y Brifysgol yr hawl i'r cronfeydd.

Cofnodir incwm o fuddsoddiadau ac arbrisiu gwaddolion yn yr incwm i'r flwyddyn pan fydd yn codi, naill ai fel incwm cyfyngedig neu ddigyfyngiad.

Mae'r categorïau'n dibynnu ar y telerau a'r cyfyngiadau a osodir ar y gronfa waddol unigol.

Pedwar prif fath o roddion a gwaddolion a gofnodir yn y cronfeydd wrth gefn:

1. Rhoddion cyfyngedig - mae'r rhoddwr wedi nodi bod rhaid defnyddio'r rhodd at ryw fwriad penodol.
2. Gwaddolion parhaol digyfyngiad - mae'r rhoddwr wedi nodi bod y gronfa i'w buddsoddi'n barhaol i gynhyrchu llif incwm er budd cyffredinol y Brifysgol.
3. Gwaddolion treuliadwy cyfyngedig - mae'r rhoddwr wedi nodi amcan penodol ac eithrio prynu neu adeiladu asedau cyffyrddadwy sefydlog, ac mae gan y Brifysgol yr hawl i ddefnyddio'r cyfalaf.
4. Gwaddolion parhaol cyfyngedig - mae'r rhoddwr wedi nodi bod y gronfa i'w buddsoddi'n barhaol i gynhyrchu llif incwm i'w defnyddio at ryw fwriad penodol.

4. CYFRIFO BUDDIANNAU YMDDEOL

Dyma'r pedwar prif gynllun pensiwn yn y Brifysgol:

- Cynllun Pensiwn y Prifysgolion (USS), sef cynllun Aml-gyflogwr â Buddiannau Diffiniedig;
- Cynllun Pensiwn Prifysgol Aberystwyth (CPPA), sef Cynllun Cyfraniadau Diffiniedig;
- Cynllun Pensiwn ac Aswariant Prifysgol Aberystwyth (CPAPA), sef Cynllun Buddiannau Diffiniedig sydd wedi'i gau rhag cyfraniadau gan weithwyr yn y dyfodol; a
- Chronfa Pensiwn Dyfed (CPD), sef Cynllun Buddiannau Diffiniedig sydd wedi'i gau rhag cyfraniadau gan weithwyr yn y dyfodol.

Cynllun Aml-gyflogwr â Buddiannau Diffiniedig

Mae'r sefydliad yn rhan o Gynllun Pensiwn y Prifysgolion (USS), sef cynllun aml-gyflogwr â buddiannau diffiniedig. Cedwir asedau'r cynllun mewn cronfa ar wahân a weinyddir gan ymddiriedolwyr. Oherwydd natur gydfuddiannol y cynllun, nid yw ei asedau wedi'u neilltuo i sefydliadau unigol ac mae cyfradd gyfrannu wedi'i gosod i'r cynllun cyfan. Felly mae'r sefydliad yn agored i risgiau actiwaraid sy'n gysylltiedig â staff cyflogedig sefydliadau eraill ac nid oes modd ynysu ei gyfran ei hun o asedau a rhwymedigaethau gwaelodol y cynllun ar sail gyson a rhesymol. Yn unol â gofynion Adran 28 o FRS 102 'Buddiannau i Gyflogeion', mae'r sefydliad felly yn cyfrifo am y cynllun fel petai'n gynllun cyfraniadau diffiniedig. O ganlyniad, mae'r swm a gofnodir ar y cyfrif elw a cholled yn cynrychioli'r cyfraniadau sy'n daladwy i'r cynllun a'r cyfraniadau sy'n daladwy i adfer y diffyg yn ôl y Cynllun Adfer.

Pan fo prisiad cynllun yn dyfarnu bod diffyg ar y cynllun ar sail darpariaethau technegol (fel a ddigwyddodd ar ôl prisiad 2020), rhaid i ymddiriedolwr y cynllun gytuno ar Gynllun Adfer sy'n pennu sut y bydd pob cyflogwr o fewn y cynllun yn ariannu'r diffyg. Mae'r sefydliad yn cydnabod atebolrwydd am y cyfraniadau sy'n daladwy sy'n codi o gytundeb o'r fath (i'r graddau eu bod yn berthnasol i'r diffyg) gyda threuliau cysylltiedig yn cael eu cofnodi drwy'r datganiad o incwm. Yn sgil prisiad teirblynyddol diweddaraf yr USS, nid yw'r Cynllun Pensiwn bellach mewn diffyg, ac felly ni chofnodir unrhyw ddarpariaeth ar 31 Gorffennaf. Bydd y sefyllfa hon yn cael ei hailasesu ar ôl pob prisiad teirblynyddol. Mae mwy o fanylion i'w cael yn nodyn 29.

Cynllun Cyfraniadau Diffiniedig

Mae'r Brifysgol yn talu cyfraniadau penodedig i endid ar wahân ac ni fydd arni rhwymedigaeth gyfreithiol, na thrwy ddehongliad, i dalu mwy. Mae rhwymedigaethau am gyfraniadau i gynlluniau pensiwn cyfraniadau diffiniedig yn cael eu cofnodi fel gwariant yn y datganiad o incwm yn y cyfnodau pan fo'r staff yn cyflawni eu dyletswyddau.

Cynllun Buddiannau Diffiniedig

Mewn cynlluniau buddiannau diffiniedig mae gan y Brifysgol rhwymedigaeth i ddarparu'r buddiannau y cytunwyd arnynt i aelodau presennol o staff ac i gyn-weithwyr. Y Brifysgol sy'n ysgwyddo'r risg actiwaraid (sef bod y buddiannau yn costio'n fwy neu'n llai na'r disgwyl) a'r risg fuddsoddol (sef bod yr adenillion ar yr asedau a neilltuir i ariannu'r buddiannau yn wahanol i'r disgwyl).

Mae'r Brifysgol yn cofnodi rhwymedigaeth am ei hymrwymiaid yn ôl cynlluniau buddiannau diffiniedig, net o asedau'r cynlluniau. Mae'r rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig net hon yn cael ei mesur drwy amcangyfrif y cyfanswm o fuddiannau y mae'r staff wedi'u hennill am eu gwasanaeth yn y cyfnodau presennol a blaenorol, wedi'i ostwng i bennu'r gwerth presennol, wedi tynnu gwerth teg asedau'r cynllun (yn ôl prisiau cynnig). Gwneir y gwaith cyfrifo gan actwari cymwys gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu credyd unedau. Os ased net yw canlyniad y cyfrifo hwnnw, cyfyngir ar gofnodi'r ased hwnnw i'r graddau bod y Brifysgol yn gallu adfer y gweddill naill ai drwy leihau cyfraniadau yn y dyfodol, neu drwy ad-daliadau o'r cynllun. Mae cynlluniau buddiannau diffiniedig yn cael eu prisio bob yn dair blynedd gan actiwariaid annibynnol sydd wedi cymhwyso'n broffesiynol.

5. BUDDIANNAU CYFLOGAETH

Mae buddiannau cyflogaeth yn y tymor byr, megis cyflogau ac absenoldebau y telir amdanynt, yn cael eu cofnodi fel gwariant yn y flwyddyn pan fydd yr aelodau o staff dan sylw yn cyflawni eu gwasanaeth i'r Brifysgol. Cronnir unrhyw fuddiannau nas defnyddiwyd ac mae gwerth y rhwymedigaeth yn cael ei gofnodi fel y swm ychwanegol y mae'r Brifysgol yn disgwyl ei dalu o ganlyniad i'r hawliau nas defnyddiwyd.

6. PRYDLESAU CYLLID

Diffinnir prydlesau fel prydlesau cyllid lle mae'r Brifysgol yn arddel sylwedd yr holl risgiau a'r buddiannau sy'n cyd-fynd â pherchnogaeth yr ased a brydlesir. Mae asedau ar brydles a gafwyd drwy brydlesau cyllid a'r rhwymedigaethau prydles cyfatebol yn cael eu cofnodi ar y dechrau am swm sy'n cyfateb naill ai i'w gwerth teg neu werth presennol y taliadau prydles isafsymol, p'un bynnag fo'r isaf, ar ddechrau'r brydles.

Mae'r taliadau prydles isafsymol yn cael eu rhannu rhwng y costau cyllid a lleihad y rhwymedigaeth sy'n weddill.

Mae cost y cyllid yn cael ei dyrannu i bob cyfnod yn ystod tymor y brydles er mwyn creu cyfradd llog gyson ar weddill y rhwymedigaeth.

7. PRYDLESAU GWEITHREDU

Cofnodir costau sy'n gysylltiedig â phrydlesau gweithredu ar sail llinell syth dros gyfnod y brydles. Rhennir unrhyw breimymau neu gymhelliannau prydlesau dros dymor isafsymol y brydles.

Mae incwm a gafwyd drwy roi prydlesau gweithredu yn cael eu cofnodi ar sail llinell syth dros gyfnod y brydles. Rhennir unrhyw breimymau neu gymhelliannau prydlesau dros dymor isafsymol y brydles.

8. ARIAN TRAMOR

Y bunt (sterling) yw arian cyfredol gweithredol Grŵp Prifysgol Aberystwyth.

Trosir trafodion a gynhaliwyd mewn gwahanol fathau o arian tramor i'r bunt yn ôl y gyfradd gyfnewid arian tramor sy'n weithredol ar ddyddiad y trafodyn. Mae asedau ariannol a rhwymedigaethau a gofnodir mewn gwahanol fathau o arian tramor ar ddyddiad y fantolen yn cael eu trosi i'r arian cyfredol yn ôl y gyfradd gyfnewid arian tramor sy'n weithredol ar y dyddiad hwnnw.

Mae gwahaniaethau cyfraddau newid arian tramor sy'n codi wrth droi i'r arian cyfredol yn cael eu cofnodi yn y Datganiad Cyfun o Incwm Cynhwysfawr.

Mae asedau a rhwymedigaethau gweithrediadau tramor yn cael eu trosi i'r bunt yn ôl y cyfraddau cyfnewid arian tramor sy'n weithredol ar ddyddiad y fantolen. Mae refeniwiâu a threuliau gweithrediadau tramor yn cael eu trosi ar gyfradd gyfartaleddol i'r flwyddyn lle mae'r gyfradd honno'n debyg i'r cyfraddau cyfnewid arian tramor a fu ar waith ar ddyddiadau'r trafodion. Mae gwahaniaethau cyfraddau newid sy'n codi wrth droi gweithrediadau tramor fel hyn yn cael eu cofnodi o dan llog a chostau cyllid eraill.

9. ASED AU SEFYDLOG

Mae asedau sefydlog yn cael eu cyfalafu yn ôl eu cost dybiedig pan fyddant yn cael eu cofnodi am y tro cyntaf. Ar ôl y cofnod cyntaf, mae asedau sefydlog yn cael eu mesur wedi hynny yn ôl y gost dybiedig wedi tynnu'r colledion dibrisio cronedig a'r colledion cronedig drwy golli gwerth. Mae rhai eitemau o asedau sefydlog a ailbrisiwyd i werth teg ar ddyddiad y trosglwyddiad i SORP Addysg Uwch 2015, neu cyn y dyddiad hwnnw, wedi'u mesur ar sail y gost dybiedig, sef y gwerth ailbrisio a bennwyd ar ddyddiad yr ailbrisiad hwnnw.

Os bydd oes ddefnyddiol wahanol gan wahanol rannau o ased sefydlog, cyfrifir amdanynt fel eitemau o asedau sefydlog ar wahân. Mae dulliau dibrisio, oesau defnyddiol a gwerthoedd gweddilliol yn cael eu hadolygu ar ddyddiad paratoi pob Mantolen.

Ar bob dyddiad adrodd fe gynhelir adolygiad ar gyfer dangosyddion posib o golli gwerth. Os yw digwyddiadau neu newidiadau mewn amgylchiadau'n dangos ei bod hi'n bosib na ellir adennill swm cario'r eiddo, y cyfarpar a'r offer, fe gyfrifir yr effaith a bydd y gwerthoedd a gollir yn cael eu cofnodi ar yr ased ac yn y Datganiad Cyfun a Datganiad y Brifysgol o Incwm Cynhwysfawr.

Tir ac adeiladau

Ailbrisiwyd eiddo rhydd-ddaliad, ac eithrio Neuaddau Llety ac adeiladau eraill sy'n gysylltiedig â masnachu, ar sail gwerth adnewyddu ar ôl dibrisiant ar 31 Gorffennaf 2014. Mae'r asedau hyn yn parhau yn ôl prisiad 2014. Mae ychwanegiadau eraill yn cael eu dal yn ôl y gost.

Mae adeiladau rhydd-ddaliad yn cael eu dibrisio ar sail llinell syth dros gyfnod eu hoes economaidd ddefnyddiol ddisgwyliedig, yn unol â'u rhannau cyfansoddol, sef:

Tymor Hir e.e. sylfeini ac adeiladwaith	40 i 60 o flynyddoedd
Tymor Canolig e.e. gwasanaethau	10 i 30 o flynyddoedd
Tymor Byr e.e. gosodiadau mewnol	5 i 10 o flynyddoedd

Mae costau sy'n codi mewn cyswllt â thir ac adeiladau, ar ôl eu prynu neu eu hadeiladu ar y cyntaf, yn cael eu cyfalafu i'r graddau eu bod yn cynyddu'r budd disgwyliedig i'r Brifysgol yn y dyfodol. Ni ddibrisir asedau tra byddant yn cael eu hadeiladu.

Nid yw tir ar rydd-ddaliad yn cael ei ddibrisio gan yr ystyfir bod iddo oes ddefnyddiol am gyfnod amhenodol. Mae tir ar brydles yn cael ei ddibrisio dros gyfnod y brydles.

Offer a Pheiriannau

Y mae gwariant ar offer sy'n costio llai na £10,000 fesul eitem unigol yn cael ei ddileu yn y flwyddyn pan y'u prynwyd. Mae'r offer eraill yn cael eu cyfalafu. Cofnodwyd offer a gyfalafwyd yn ôl ei gost a'i ddibrisio, drwy'r dull llinell syth, dros gyfnod disgwyledig ei ddefnyddioldeb, sef pum mlynedd, heblaw am offer a gafwyd ar gyfer prosiectau ymchwil penodol sy'n cael ei ddibrisio dros gyfnod y prosiect (sef tair blynedd fel arfer).

Asedau treftadaeth

Paentiadau, gweithiau celfyddydol a darnau o waith seramig ym meddiant y Brifysgol yw asedau treftadaeth. Maent yn cael eu dal a'u cynnal yn bennaf oherwydd eu cyfraniad at wybodaeth a diwylliant. Mae'r eitemau hynny y pennwyd eu gwerth dros £10,000 wedi'u cyfalafu a'u cofnodi yn ôl y gost neu eu gwerth caffael, lle y bo modd cael amcan rhesymol o'r gost neu'r gwerth. Nid yw asedau treftadaeth yn cael eu dibrisio gan fod eu bywyd economaidd hir a'u gwerth gweddilliol uchel yn golygu na fyddai sylwedd i unrhyw ddibrisio o'r fath. Mae unrhyw gostau sy'n codi o waith adfer neu gadwriaethol i'r asedau hyn yn cael eu cynnwys yn y Datganiad Cyfun o Incwm Cynhwysfawr yn y flwyddyn pan fo'r costau hynny'n codi.

10. EIDDO BUDDSODDI

Ystyr eiddo buddsoddi yw tir ac adeiladau a ddelir er mwyn cael incwm o'u llogi neu er mwyn arbrizio cyfalaf, yn wahanol i'r eiddo a ddefnyddir i ddarparu gwasanaethau. Mesurir eiddo buddsoddi yn ôl y gost ar y cychwyn, ac wedyn yn ôl eu gwerth teg, ac fe'u hystyrir bob blwyddyn, gydag unrhyw newidiadau yn cael eu cofnodi yn y Datganiad Cyfun o Incwm Cynhwysfawr.

11. BUDDSODDIADAU ERAILL

Mae buddsoddiadau a restrir yn cael eu prisio yn ôl eu gwerth teg ar y farchnad ac mae enillion a cholledion yn cael eu cofnodi yn y Datganiad o Incwm Cynhwysfawr. Mae buddsoddiadau asedau anghyfredol yn cael eu cofnodi ar y Fantolen yn ôl eu cost wedi'u hamorteiddio, wedi tynnu unrhyw addasiadau am golli gwerth. Mae buddsoddiadau mewn endidau a gyd-reolir, cwmnïau cysylltiedig ac is-gwmnïau yn cael eu cofnodi yn ôl y gost wedi tynnu addasiadau am golli gwerth yng nghyfrifon y Brifysgol.

Delir buddsoddiadau asedau cyfredol yn ôl eu gwerth teg, ac mae unrhyw newidiadau yn cael eu cofnodi yn y Datganiad Cyfun o Incwm Cynhwysfawr.

12. STOC

Prisiwyd stoc yn ôl y gost neu'r gwerth gwiredadwy net, p'un bynnag fo'r isaf.

13. ARIAN PAROD AC ARIAN CYFATEBOL

Mae Arian Parod yn cynnwys arian parod mewn llaw, adneuo sydd i'w had-dalu ar gais, a gorgodiadau. Cyfrifir bod adneuo i'w had-dalu ar gais os ydynt ar gael i bob pwrpas o fewn 24 awr heb gosb ariannol. Mae arian cyfatebol yn fuddsoddiadau byrdymor a hylifol iawn y gellir yn hawdd eu trosi'n symiau hysbys o arian parod, heb risg sylweddol o newid yn eu gwerth.

14. DARPARIAETHAU, RHWYMEDIGAETHAU AMODOL AC ASED AU AMODOL

- Cydnabyddir darpariaethau yn y datganiadau ariannol pan:
- (i) fo gan y Brifysgol ymrwymiad (cyfreithiol neu ddeongliadol) yn y presennol o ganlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol;
 - (ii) fo'n debygol y bydd angen gwario buddiannau economaidd er mwyn bodloni'r ymrwymiad hwnnw; a phan
 - (iii) fo modd gwneud amcangyfrif dibynadwy am swm yr ymrwymiad.

Mae'r maint a gofnodir fel darpariaeth yn cael ei bennu drwy dynnu'r llif disgwyledig o arian parod yn y dyfodol, ar gyfradd, cyn tynnu treth, sy'n adlewyrchu'r risgiau sy'n berthnasol i'r rhwymedigaeth. Mae rhwymedigaethau amodol yn codi o ddigwyddiad yn y gorffennol sy'n gosod ymrwymiad tebygol ar y Brifysgol ac ni fydd modd ei gadarnhau nes y bo digwyddiadau posib yn y dyfodol, y tu allan i reolaeth y Brifysgol, yn digwydd ai peidio. Mae rhwymedigaethau amodol hefyd yn codi mewn amgylchiadau lle y byddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall, ond naill ai ei bod hi'n annhebyg y bydd angen i adnoddau fynd allan, neu ei bod hi'n amhosib mesur maint yr ymrwymiad yn ddibynadwy. Mae ased amodol yn codi lle mae digwyddiad yn golygu ei bod hi'n bosib y bydd gan y Brifysgol ased ond ni fydd modd ei gadarnhau nes y bo digwyddiadau posib yn y dyfodol, y tu allan i reolaeth y Brifysgol, yn digwydd ai peidio.

Nid yw asedau a rhwymedigaethau amodol yn cael eu cofnodi ar y Fantolen, ond fe'u datgenir yn y nodiadau.

15. TRETH

Mae'r Brifysgol yn elusen eithriedig o fewn ystyr Rhan 3 o Ddeddf Elusennau 2011. Felly mae'n elusen yn unol â'r ystyr ym Mharagraff 1 o atodlen 6 o Ddeddf Cyllid 2010 ac felly mae gan y Brifysgol botensial i gael ei heithrio rhag talu treth ar incwm neu enillion cyfalaf a geir o fewn y categorïau sy'n cael eu cwmpasu gan adrannau 478-488 o Ddeddf Treth Gorfforaethol 2010 (CTA 2010) neu adran 256 o Ddeddf Trethu Enillion Taladwy 1992 i'r graddau bod yr incwm neu'r enillion dan sylw wedi eu defnyddio at ddibenion cwbl elusennol.

Mae is-gwmnïau'r Brifysgol yn talu Treth Gorfforaethol yn union fel unrhyw gorff masnachol arall.

Byddai treth ohiriedig yn cael ei darparu'n llawn ar wahaniaethau amseru sy'n golygu bod rhwymedigaeth ar ddyddiad y fantolen i dalu mwy o dreth, neu hawl i dalu llai o dreth, ar ddyddiad yn y dyfodol.

Mae prif gylchoedd gweithredu'r Brifysgol yn cael eu hesgusodi rhag Treth ar Werth (TAW), ond mae rhai cyflenwadau a gwasanaethau ategol yn talu TAW ar wahanol gyfraddau. Mae Gwariant yn cynnwys Treth ar Werth anadferadwy a godwyd gan gyflenwyr i'r Brifysgol.

16. ARIAN WRTH GEFN

Mae arian wrth gefn wedi'i bennu naill ai'n gyfyngedig neu'n ddigyfyngiad. Mae gwaddolion cyfyngedig wrth gefn yn cynnwys gweddillion a ddelir, drwy eu gwaddoli i'r Brifysgol, mewn cronfeydd sydd wedi'u cyfyngu yn barhaol ac y mae'n rhaid i'r Brifysgol eu dal am byth.

Mae arian cyfyngedig arall wrth gefn yn cynnwys gweddillion lle y mae'r rhoddwr wedi pennu amcan penodol iddynt ac felly dim ond at ddibenion cyfyngedig y mae'r Brifysgol yn cael defnyddio'r cronfeydd hynny.

17. OFFERYNNAU ARIANNOL SYLFAENOL

Masnach a dyledwyr/credydwyr eraill

Mae dyledwyr a chredydwyr nad oes ganddynt gyfradd log ddatganedig neu sy'n daladwy o fewn un flwyddyn yn cael eu cofnodi yn ôl pris y trafodyn. Cofnodir unrhyw golledion sy'n deillio o golli gwerth yn y datganiad o incwm cynhwysfawr o fewn y costau gweithredu eraill.

Rhwymedigaethau ariannol hirdymor

Mae rhwymedigaethau ariannol hirdymor yn cael eu dosbarthu yn ôl sylwedd goblygiadau contractiol yr offeryn ariannol, yn hytrach na ffurf gyfreithiol yr offeryn ariannol. Mae'r holl fenthyciadau a ddelir gan y Grŵp yn cael eu dosbarthu fel offerynnau ariannol sylfaenol yn unol â gofynion FRS 102, ac yn cael eu dal yn ôl eu cost wedi'u hamorteiddio. Nid yw benthyciadau a buddsoddiadau sy'n daladwy neu'n ddyledus o fewn un flwyddyn yn cael eu disgowntio.

Cafwyd y llety myfyrwyr, Fferm Penglais, drwy ddefnyddio cyllid oddi wrth Legal & General (L&G) a Balfour Beatty. Mae'r adeilad wedi'i gofnodi yn ôl y gost. Mae'r cyllid a ddarparwyd gan L&G a Balfour Beatty wedi'i gofnodi o dan gredydwyr hirdymor ar sail y gyfradd log ymhlyg yn y trefniadau.

18. AMCANGYFRIFON AC ASESIADAU ALLWEDDOL

Er mwyn paratoi datganiadau ariannol y Sefydliad mae angen gwneud asesiadau, amcangyfrifon, a rhagdybiaethau sy'n effeithio ar sut mae'r polisïau cyfrifo yn cael eu cymhwyso ac ar y meintiau o asedau a rhwymedigaethau, incwm, a threuliau a gofnodir yn yr adroddiad.

Mae'r asesiadau, yr amcangyfrifon a'r rhagdybiaethau cysylltiedig wedi'u seilio ar brofiad hanesyddol a ffactorau eraill, gan gynnwys disgwyliadau am ddigwyddiadau'r dyfodol y credir eu bod yn rhesymol dan yr amgylchiadau. Yn ei hanfod, prin y bydd yr amcangyfrifon cyfrifo sy'n deillio o hynny yr un peth â'r canlyniadau gwirioneddol.

(i) Goblygiadau buddiannau ymddeol

Amcangyfrif - CPAPA

Mae'r Brifysgol yn gweithredu ei chynllun ei hun, sef Cynllun Pensiwn ac Aswiriant Prifysgol Aberystwyth (CPAPA), sydd yn gynllun buddiannau diffiniedig. Cynhelir prisiad actiwaraidd ar y cynllun yn unol â phenderfyniad yr ymddiriedolwyr ar gyfnodau heb fod yn hwy na thair blynedd. Asesir costau pensiwn o dan FRS 102 yn unol â chyngor actiwariau annibynnol ar sail y prisiadau actiwaraidd diweddaraf a'r rhagdybiaethau a bennir gan yr actiwariau. Mae'r rhagdybiaethau wedi'u seilio ar wybodaeth a roddwyd i'r actiwariaid gan y Brifysgol, a ategir gan drafodaethau rhwng y actiwari a'r rheolwyr lle bo hynny'n berthnasol. Mae'r rhagdybiaethau wedi'u cofnodi yn Nodyn 29.

Asesiad - USS

Mae FRS 102 yn gwahaniaethu rhwng cynllun grŵp a chynllun aml-gyflogwr. Mae cynllun grŵp yn gasgliad o endidau o dan reolaeth gyffredin, fel rheol ag un cyflogwr nawdd. Mae cynllun aml-gyflogwr yn gynllun ar gyfer endidau nad ydynt o dan reolaeth gyffredin ac sydd (fel rheol) yn gynllun ar draws y diwydiant, fel Cynllun Pensiwn y Prifysgolion. Mae cyfrifo am gynllun aml-gyflogwr, lle mae'r cyflogwr wedi ymrwymo i gytundeb â'r cynllun sy'n penderfynu sut y bydd y cyflogwr yn ariannu diffyg, yn golygu cofnodi rhwymedigaeth am y cyfraniadau sy'n daladwy sy'n codi o'r cytundeb (i'r graddau eu bod yn ymwneud â'r diffyg) a'r gost sy'n deillio o hynny yn cael ei chofnodi drwy'r gyfrif elw neu golled yn unol ag adran 28 o FRS 102.

2024			2023		
	Nodiadau	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
		£'000	£'000	£'000	£'000
INCWM					
Ffioedd dysgu a chontractau addysg	1	58,781	58,781	57,095	57,095
Grantiau cyrff cyllido	2	17,150	17,150	18,571	18,571
Grantiau a chontractau ymchwil	3	19,019	19,019	22,230	22,230
Incwm arall	4	29,341	26,590	30,101	28,120
Incwm o fuddsoddiadau	5	841	841	730	730
Rhoddion a gwaddolion	6	1,181	1,181	4,044	4,044
Cyfanswm yr incwm		126,313	123,562	132,771	130,790
GWARIANT					
Costau staff	7	75,287	74,587	73,034	72,470
Costau staff - cynnydd/(gostyngiad) ym mhensiwn yr USS	7	(38,418)	(38,418)	(4,249)	(4,249)
Costau ailstrwythuro sylfaenol	7	2,098	2,098	395	395
Treuliau gweithredu eraill	9	40,725	40,064	40,617	40,727
Dibrisiant	10/11	14,466	12,801	14,250	12,631
Llog a chostau cyllid eraill	8/9	5,767	5,767	5,819	5,819
Cyfanswm y gwariant		99,925	96,899	129,866	127,793
Gwarged/(diffyg) cyn enillion/colledion eraill a chyfran o warged/diffyg gweithredol o fentrau ar y cyd a mentrau cysylltiedig.		26,388	26,663	2,905	2,997
Enillion/(colled) ar ôl gwerthu asedau sefydlog		367	367	77	77
Enillion o ailbrisio	12	-	-	1,866	1,866
(Colledion) / enillion o fuddsoddiadau		3,217	3,217	(1,036)	(1,036)
Gwarged / (diffyg) cyn treth		29,972	30,247	3,812	3,904
Treth		(20)	-	11	-
Gwarged / (diffyg) ar ôl treth		29,952	30,247	3,823	3,904

Mae’r nodiadau a’r polisiâu cysylltiedig ar dudalennau 61 i 99 yn rhan o’r datganiadau ariannol hyn.

DATGANIAD CYFUN A DATGANIAD Y BRIFYSGOL O INCWM CYNHWYSFAWR am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024 (parhad)

		2024		2023	
	Nodiadau	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
		£'000	£'000	£'000	£'000
Incwm cynhwysfawr arall					
(Colledion)/enillion actiwaraidd o ran y cynlluniau pensiwn	29	(3,720)	(3,720)	5,289	5,289
Cyfanswm yr incwm cynhwysfawr/(y golled gynhwysfawr) am y flwyddyn		26,232	26,527	9,112	9,193
Cynrychiolir gan:					
Incwm cynhwysfawr o waddolion am y flwyddyn	21	2,907	2,907	3,269	3,269
Incwm/(gwariant) cynhwysfawr cyfyngedig am y flwyddyn	22	52	52	(10)	(10)
Incwm cynhwysfawr digyfyngiad am y flwyddyn		23,273	23,568	5,853	5,934
		26,232	26,527	9,112	9,193
Cyfanswm yr incwm cynhwysfawr am y flwyddyn a briodolir i					
Cyfran anreolaethol		(75)	-	(16)	-
Y Brifysgol		26,307	26,527	9,128	9,193
		26,232	26,527	9,112	9,193
Gwarged/(diffyg) ar ôl treth y gellir ei briodoli i					
Cyfran anreolaethol		(75)	-	(16)	-
Y Brifysgol		30,027	30,247	3,839	3,904
		29,952	30,247	3,823	3,904

Mae’r nodiadau a’r polisiâu cysylltiedig ar dudalennau 61 i 99 yn rhan o’r datganiadau ariannol hyn.

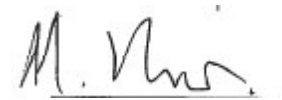
		2024		2023	
		Nodiadau	Cyfun Y Brifysgol	Cyfun Y Brifysgol	
			£'000	£'000	£'000
ASEDAU ANGHYFREDOL					
Asedau sefydlog	10	253,616	228,724	250,279	223,722
Asedau treftadaeth	11	1,899	1,899	1,898	1,898
Eiddo buddsoddi	12	6,252	6,252	6,941	6,941
Buddsoddiadau	14	35,046	35,046	31,952	31,952
		296,813	271,921	291,070	264,513
ASEDAU CYFREDOL					
Stoc	15	2,318	2,318	2,392	2,392
Masnach a symiau eraill sy'n dderbyniadwy	16	23,475	24,203	23,550	23,872
Buddsoddiadau	17	1,518	1,518	1,396	1,396
Arian parod a chyfwerth ag arian parod	23	5,787	4,985	8,208	8,121
		33,098	33,024	35,546	35,781
Tynnu: Credydwyr: symiau sy'n ddyledus o fewn un flwyddyn	18	49,639	47,452	43,965	42,492
(Rhwymedigaethau)/asedau cyfredol net		(16,541)	(14,428)	(8,419)	(6,711)
Cyfanswm asedau wedi tynnu rhwymedigaethau cyfredol		280,272	257,493	282,651	257,802
Credydwyr: symiau sy'n ddyledus ar ôl mwy nag un flwyddyn	19	141,677	118,513	133,719	108,780

Mae’r nodiadau a’r polisïau cysylltiedig ar dudalennau 61 i 99 yn rhan o’r datganiadau ariannol hyn.

		2024		2023	
	Nodiadau	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
		£'000	£'000	£'000	£'000
DARPARIAETHAU					
Darpariaethau pensiynau	20	13,881	13,881	49,945	49,945
Darpariaethau eraill	20	384	384	889	889
Cyfanswm asedau net		124,330	124,715	98,098	98,188
ARIAN CYFYNGEDIG WRTH GEFN					
Arian wrth gefn o incwm a gwariant - arian wrth gefn o waddoliadau	21	36,447	36,447	33,540	33,540
Arian wrth gefn o incwm a gwariant - arian cyfyngedig wrth gefn	22	622	622	570	570
ARIAN DIGYFYNGIAD WRTH GEFN					
Arian wrth gefn o incwm a gwariant - digyfyngiad		87,353	87,646	64,005	64,078
Cyfran anreolaethol		(92)	-	(17)	-
Cyfanswm arian wrth gefn		124,330	124,715	98,098	98,188

Mae’r nodiadau a’r polisïau cysylltiedig ar dudalennau 61 i 99 yn rhan o’r datganiadau ariannol hyn.

Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan y Corff Llywodraethol ar 26 Tachwedd 2024 ac fe’u llofnodwyd ar ei ran ar y dyddiad hwnnw gan:

Meri Huws,
Cadeirydd y Cyngor

Yr Athro Jon Timmis,
Is-Ganghellor

DATGANIAD CYFUN A DATGANIAD Y BRIFYSGOL O NEWIDIADAU YN YR ARIAN WRTH GEFN am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024

CYFUN	Cyfrif incwm a gwariant			Cyfanswm gan gynnwys cyfran anreolaethol	Cyfran anreolaethol	Cyfanswm
	Gwaddolion £'000	Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000	£'000	£'000	£'000
Gweddill ar 1 Awst 2023	33,540	570	64,005	98,115	(17)	98,098
Gwarged/(diffyg) o'r datganiad o incwm cynhwysfawr	2,907	52	23,348	26,307	(75)	26,232
Cyfanswm yr incwm cynhwysfawr am y flwyddyn	2,907	52	23,348	26,307	(75)	26,232
Gweddill ar 31 Gorffennaf 2024	36,447	622	87,353	124,422	(92)	124,330

Y BRIFYSGOL	Cyfrif incwm a gwariant			Cyfanswm gan gynnwys cyfran anreolaethol	Cyfran anreolaethol	Cyfanswm
	Gwaddolion £'000	Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000	£'000	£'000	£'000
Gweddill ar 1 Awst 2023	33,540	570	64,078	98,188	-	98,188
Gwarged/(diffyg) o'r datganiad o incwm a gwariant	2,907	52	23,568	26,527	-	26,527
Cyfanswm yr incwm cynhwysfawr am y flwyddyn	2,907	52	23,568	26,527	-	26,527
Gweddill ar 31 Gorffennaf 2024	36,447	622	87,646	124,715	-	124,715

Mae'r nodiadau a'r polisïau cysylltiedig ar dudalennau 61 i 99 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn.

DATGANIAD CYFUN O'R LLIF ARIAN PAROD am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024

	Nodiadau	2024	2023
		£'000	£'000
Llif arian parod o weithgareddau gweithredol			
Gwarged am y flwyddyn		29,877	3,823
Addasiad am eitemau nad yw'n arian parod			
Dibrisiant	9	14,466	14,250
Colli gwerth asedau sefydlog	12	305	80
Colledion / (enillion) o fuddsoddiadau gwaddolion	21	(3,217)	1,036
Enillion o fuddsoddiadau eraill		-	-
Enillion o ailbrisio		-	(1,866)
(Cynnydd)/gostyngiad mewn stoc	15	74	(203)
(Cynnydd)/gostyngiad mewn dyledwyr	16	75	(3,747)
Cynnydd/(gostyngiad) mewn credydwyr	18/19	3,077	(3,835)
Costau llog pensiynau	8/29	1,329	2,018
Cyfraniad at bensiynau yn fwy na chost y gwasanaeth cyfredol	29	(2,694)	(4,193)
Newid yn nhybiaethau cynllun lleihau diffyg yr USS	7/29	(38,418)	(4,249)
(Gostyngiad)/cynnydd mewn darpariaethau eraill	20	(505)	-
Cyfran anreolaethol mewn is-gwmnïau	31	75	16
Addasiadau am weithgareddau buddsoddi neu gyllido			
Incwm o fuddsoddiadau	5	(841)	(730)
Llog taladwy arall	8	4,438	3,801
Incwm o waddolion	6/21	(407)	(3,663)
Elw ar ôl gwerthu asedau sefydlog		(367)	(77)
Incwm grantiau cyfalaf		(6,058)	(6,460)
Mewnlif arian parod net o weithgareddau gweithredol		1,209	(3,999)

Mae'r nodiadau a'r polisiâu cysylltiedig ar dudalennau 61 i 99 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn.

DATGANIAD CYFUN O'R LLIF ARIAN PAROD am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024 (parhad)

	Nodiadau	2024	2023
Llif arian parod o weithgareddau buddsoddi			
Enillion ar ôl gwerthu asedau sefydlog		1,933	77
Derbyniadau o grantiau cyfalaf		12,134	10,858
Incwm o fuddsoddiadau		841	730
Taliadau a wnaed i brynu asedau sefydlog		(18,986)	(14,354)
Buddsoddiadau asedau anghyfredol newydd		1	(24)
		(4,077)	(2,713)
Llif arian parod o weithgareddau cyllido			
Llog a dalwyd		(4,438)	(3,801)
Arian parod a dderbyniwyd o waddolion		407	3,663
Benthyciadau heb sicrwydd		4,478	6,947
		447	6,809
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn arian parod ac arian cyfatebol yn y flwyddyn		(2,421)	97
Arian parod ac arian cyfatebol ar ddechrau'r flwyddyn	23	8,208	8,111
Arian parod ac arian cyfatebol ar ddiwedd y flwyddyn	23	5,787	8,208

Mae'r nodiadau a'r polisiâu cysylltiedig ar dudalennau 61 i 99 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn.

2024			2023	
Nodiadau	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
1 FFFIOEDD DYSGU A CHONTRACTAU ADDYSG				
Myfyrwyr amser-llawn cartref / yr UE	46,464	46,464	45,395	45,395
Myfyrwyr rhyngwladol amser-llawn	10,973	10,973	10,436	10,436
Myfyrwyr rhan-amser	985	985	906	906
Cyrsiau byr a ffioedd eraill	359	359	358	358
	58,781	58,781	57,095	57,095
2 GRANTIAU CYRFF CYLLIDO				
Grant adnewyddol				
Cyngor Cyllido Addysg Uwch	13,073	13,073	14,830	14,830
Rhyddhau grantiau cyfalaf CCAUC a ohiriwyd	1,071	1,071	1,179	1,179
Grantiau penodol				
Adran Addysg a Sgiliau Llywodraeth Cymru	3,006	3,006	2,562	2,562
	17,150	17,150	18,571	18,571
3 GRANTIAU A CHONTRACTAU YMCHWIL				
Cynghorau ymchwil	9,539	9,539	8,041	8,041
Elusennau ymchwil	1,152	1,152	955	955
Llywodraethau (y DU a thramor)	6,372	6,372	11,564	11,564
Diwydiant a masnach	2,012	2,012	1,476	1,476
Arall	(56)	(56)	194	194
	19,019	19,019	22,230	22,230

2024			2023		
Nodiadau	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol	
	£'000	£'000	£'000	£'000	
4 INCWM ARALL					
Llety, arlwyo a chynadleddau	12,805	12,805	11,771	11,771	
Grantiau refeniw eraill	1,827	935	1,393	456	
Gwasanaethau eraill a ddarparwyd	1,344	1,344	2,197	2,197	
Canolfan y Celfyddydau	3,102	3,102	3,209	3,209	
Ffermydd	1,706	1,706	2,258	2,258	
Rhyddhawyd o grantiau cyfalaf gohiriedig	4,040	2,375	3,876	2,257	
Incwm arall	4,517	4,323	5,397	5,972	
	29,341	26,590	30,101	28,120	
5 INCWM O FUDDSODDIADAU					
Incwm buddsoddi o waddolion	56	56	43	43	
Incwm buddsoddi o gronfeydd cyfyngedig wrth gefn	551	551	482	482	
Incwm arall o fuddsoddiadau	234	234	205	205	
	841	841	730	730	
6 RHODDION A GWADDOLION					
Gwaddolion newydd	21	407	407	3,663	3,663
Rhoddion a chyfyngiadau arnynt	22	741	741	355	355
Rhoddion digyfyngiad		33	33	26	26
		1,181	1,181	4,044	4,044

Nodiadau	2024		2023	
	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
7 COSTAU STAFF				
Cyflogau	61,210	60,666	59,403	58,969
Costau nawdd cymdeithasol	5,679	5,629	5,392	5,349
Costau pensiwn yr USS	6,878	6,878	6,886	6,886
Costau pensiynau eraill	1,520	1,414	1,353	1,266
	75,287	74,587	73,034	72,470
Costau staff - Cynnydd/(gostyngiad) ym mhensiwn yr USS	(38,418)	(38,418)	(4,249)	(4,249)
	36,869	36,169	68,785	68,221
Costau staff - ailstrwythuro	2,098	2,098	395	395
Taliadau i'r Is-Ganghellor (o 1 Ionawr 2024)				
Cyflog		134		-
Buddiannau trethadwy ar ffurfiau eraill		19		-
		153		-
Cyfraniadau pensiwn i'r USS		19		-
		172		-
Taliadau i'r Is-Ganghellor (o 1 Awst 2023 i 31 Rhagfyr 2023)				
Cyflog		106		245
Buddiannau trethadwy ar ffurfiau eraill		10		22
		116		267
Cyfraniadau pensiwn i'r USS		7		15
		123		282

Mae taliadau i'r Is-Ganghellor yng ngholofn 2023 yn ymwneud â'r flwyddyn academiaidd lawn 2022/23

Mae'r swm a ddangosir fel "Buddiannau trethadwy ar ffurfiau eraill" yn y tabl uchod yn ymwneud â'r llety a ddarperir gan Brifysgol Aberystwyth ym Mhlas Penglais. Nid yw ddarpariaeth y llety ei hun wedi newid.

Ar 21 Medi 2018, cafodd Fframwaith Cydnabyddiaeth Staff Uwch i'r Brifysgol ei gymeradwyo gan y Cyngor. Mae'r fframwaith yn disgrifio sut mae'r sefydliad yn ymdrin â thaliadau'r staff uwch, gan gynnwys yr Is-Ganghellor. Gellir gweld copi yn: <https://www.aber.ac.uk/cy/corporate-information/remuneration/>.

Mae'r Cyngor wedi dirprwyo i'r Pwyllgor Taliadau yr awdurdod i gytuno ar faterion sy'n ymwneud â thâl yr Is-Ganghellor. Nid oes cynllun taliadau bonws ar waith, ac nid oes buddiannau eraill yn cael eu darparu ac eithrio'r llety ac aelodaeth o gynllun pensiwn yr USS, fel y gwelir yn y tabl uchod.

Mae'r Brifysgol yn cydnabod ei bod yn gweithredu mewn amgylchiadau cystadleuol ac mae'n awyddus i ddenu a chadw'r staff gorau posib. Serch hynny, wrth wneud unrhyw benderfyniadau sy'n ymwneud â thâl y staff uwch, mae'n ofynnol i'r Pwyllgor Taliadau ystyried i ba raddau y gellir fforddio unrhyw benderfyniadau o'r fath, gan gyfeirio at y data meincnodi i brifysgolion tebyg.

O ran taliadau'r Is-Ganghellor, mae'r data meincnodi wedi'i seilio ar Arolwg Blynnyddol Cymdeithas Cyflogwyr y Prifysgolion a'r Colegau (UCEA) o Daliadau Staff Uwch ac ar Arolwg Blynnyddol Pwyllgor Cadeiryddion y Prifysgolion ar Gyflogau Is-Ganghellorion. Ystyrir bod y cyflog sy'n cael ei dalu'n cyd-fynd â swyddi tebyg mewn sefydliadau eraill sydd o faint a statws tebyg.

Mae pob aelod o'r staff uwch yn y Brifysgol - gan gynnwys yr Is-Ganghellor - yn derbyn yn awtomatig unrhyw ddyfarniadau tâl 'costau byw' sy'n cael eu darparu gan y Brifysgol i'w staff ar y golofn dâl sengl y cytunwyd arni'n genedlaethol.

Mae'n ofynnol hefyd i'r Is-Ganghellor gymryd rhan yn y broses arfarnu yn y sefydliad, sef y Cynllun Cyfraniad Effeithiol, lle mae amcanion penodol yn cael eu gosod bob blwyddyn a'u hadolygu'n barhaus. Cynhelir yr arfarniad blynnyddol hwn gan Gadeirydd y Cyngor, ac mae'r broses yn rhoi ystyriaeth i ba mor dda mae'r sefydliad yn ei grynsyth yn gwneud. Cyflwynir canlyniadau'r arfarnu hwn wedyn i'r Pwyllgor Taliadau ac fe'u defnyddir yn sylfaen i unrhyw argymhellion i'r Pwyllgor Taliadau ynghylch unrhyw newidiadau i'r taliadau i'r Is-Ganghellor.

Mae cyflog sylfaenol yr Is-Ganghellor, wedi'i roi ar ffurf lluosrif cyflog y cyflogeion eraill i gyd, yn 6.20 gwaith yn fwy na chanolrif cyflog y staff, yn achos yr Is-Ganghellor presennol, ac roedd yn 6.87 yn fwy yn achos yr Is-Ganghellor blaenorol (2022-23 6.75 gwaith). Cyfrifir canolrif cyflog y staff ar sail y cyflogau amser-llawn a delir gan y Brifysgol i'w staff. Gorffennodd yr Is-Ganghellor blaenorol ar 31 Rhagfyr 2023 ac fe gymerodd yr Is-Ganghellor presennol yr awenau ar 1 Ionawr 2024.

Mae cyfanswm cyflog cyfun yr Is-Ganghellor, wedi'i roi ar ffurf lluosrif cyflog y cyflogeion eraill i gyd, yn 7.96 gwaith yn fwy na chanolrif cyflog y staff, a hynny yn achos yr Is-Ganghellor presennol a'r Is-Ganghellor blaenorol fel ei gilydd (2022-23 7.77 gwaith).

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL (parhad)

Cyfrifir canolrif y cyflog ar sail y cyflogau amser-llawn a delir gan y Brifysgol i'w staff. Dangosir taliadau'r Is-Ganghellor ar yr un sail â'r staff eraill sydd ar daliadau uwch. Telir cyfraniadau'r Brifysgol i'r USS ar yr un raddfa ag a wneir i staff academiaidd eraill. Mae'r taliadau i'r staff eraill ar gyflogau uwch, ac eithrio'r cyfraniadau i Yswiriant Gwladol a phensiynau a wneir gan y cyflogwr (yn amodol ar gyfarwyddiadau perthnasol ar gyfrifon), wedi'u dangos isod. Dangosir yr holl daliadau cyn tynnu unrhyw symiau 'aberthu cyflog':

	Nifer y staff 2024	Nifer y staff 2023
£100,001 i £105,000	2	1
£105,001 i £110,000	2	5
£110,001 i £115,000	5	1
£115,001 i £120,000	-	2
£120,001 i £125,000	-	-
£125,001 i £130,000	3	1
£130,001 i £135,000	1	-
£135,001 i £140,000	-	1
£140,001 i £145,001	-	-
	13	11
Cyfanswm costau'r staff ar daliadau uwch (dangosir uchod)	1,557	1,250

Nid yw'r costau uchod yn cynnwys yr Is-Ganghellor na chostau pensiynau'r cyflogwr.

CYFARTALEDD NIFEROEDD Y STAFF YN ÔL Y PRIF GATEGORIÂU	2024	2023
Academiaidd	437	412
Ymchwil	102	127
Rheoli ac arbenigol	362	368
Technegol	119	127
Arall	394	403
	1,414	1,437

PERSONÉL RHEOLI ALLWEDDOL

Mae'r personél rheoli allweddol yn ymwneud â'r aelodau hynny sydd ar Grŵp Gweithredol y Brifysgol, sef naw aelod.

	2024	2023
	£'000	£'000
Taliadau i'r personél rheoli allweddol	1,417	1,363

Mae'r costau uchod yn cynnwys costau pensiynau'r Is-Ganghellor a'r cyflogwr

Ni chafodd yr un aelod o'r Cyngor daliad, na thâl a ildwyd, gan y Brifysgol am weithredu yn rhinwedd eu haelodaeth o'r Cyngor yn ystod y flwyddyn (2022-23 £dim). Nid yw aelodau staff y brifysgol a benodwyd i'r Cyngor yn derbyn taliad ychwanegol o unrhyw fath yn ymwneud â'u haelodaeth o'r Cyngor.

Ni chafodd yr un o aelodau'r Cyngor unrhyw daliad am wasanaethau eraill a ddarparwyd i'r Brifysgol, heblaw o dan gontract cyflogaeth i'r aelodau o'r Cyngor sydd hefyd yn staff cyflogedig y Brifysgol, yn ystod y flwyddyn (2022-23: £dim).

Cyfanswm y treuliau a dalwyd i naw o aelodau'r Cyngor, neu ar eu rhan, oedd £2,529 (2022-23 £12,000 i wyth aelod o'r Cyngor). Talwyd hyn am gostau teithio a chynhaliaeth yn codi o ganlyniad i'w presenoldeb yng nghyfarfodydd y Cyngor a chyfarfodydd eraill yn rhinwedd eu dyletswyddau swyddogol.

	2024		2023	
	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000

8 LLOG A CHOSTAU CYLLID ERAILL

Cost llog ynghylch rhwymedigaeth pensiwn yr USS	890	890	1,465	1,465
Llog ar lety myfyrwyr Fferm Penglais	3,687	3,687	3,469	3,469
Arall	751	751	332	332
Cost net ar gynlluniau pensiwn	439	439	553	553
	5,767	5,767	5,819	5,819

9 DADANSODDIAD O GYFANSWM GWARIANT Y BRIFYSGOL YN ÔL GWEITHGAREDDAU

	Costau staff		Arall			Cyfanswm 2024	Cyfanswm 2023
	Costau gweithredol staff	Costau ailstrwythuro	Dibrisiant	Treuliau gweithredu eraill	Llog taladwy		
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Adrannau academiaidd	32,733	-	1,115	3,084	-	36,932	34,737
Gwasanaethau Academaidd	6,791	-	12	2,049	2,080	10,932	11,433
Grantiau a chontractau ymchwil	11,209	-	880	7,615	-	19,704	22,121
Llety, arlwyo a chynadleddau	5,338	-	1,408	7,096	-	13,842	12,721
Tir ac adeiladau	1,429	-	8,654	7,478	3,687	21,248	19,626
Gwariant cyffredinol ar addysg	6,594	-	59	3,876	-	10,529	9,318
Gweinyddu a gwasanaethau canolog	(34,779)	2,098	353	4,122	-	(28,206)	4,872
Cyfleusterau ac adnoddau i'r myfyrwyr a'r staff	3,209	-	33	650	-	3,892	3,411
Gwasanaethau eraill a ddarparwyd	784	-	5	231	-	1,020	2,418
Canolfan y Celfyddydau	2,221	-	136	1,587	-	3,944	3,938
Ffermydd	640	-	146	2,079	-	2,865	2,959
Taliad i'r archwilydd	-	-	-	197	-	197	239
Treuliau eraill	-	-	-	-	-	-	-
	36,169	2,098	12,801	40,064	5,767	96,899	127,793

9 DADANSODDIAD CYFUN O GYFANSWM Y GWARIANT YN ÔL GWEITHGAREDDAU

	Costau staff		Arall			Cyfanswm 2024	Cyfanswm 2023
	Costau gweithredol staff	Costau ailstrwythuro	Dibrisiant	Treuliau gweithredu eraill	Llog taladwy		
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Adrannau academiaidd	32,733	-	1,115	3,084	-	36,932	34,737
Gwasanaethau Academiaidd	6,791	-	12	2,048	2,080	10,931	11,433
Grantiau a chontractau ymchwil	11,209	-	880	7,615	-	19,704	22,121
Llety, arlwyo a chynadleddau	5,338	-	1,408	7,096	-	13,842	12,721
Tir ac adeiladau	1,429	-	8,654	7,478	3,687	21,248	19,626
Gwariant cyffredinol ar addysg	6,594	-	59	3,876	-	10,529	9,318
Gweinyddu a gwasanaethau canolog	(34,079)	2,098	2,018	4,755	-	(25,208)	6,917
Cyfleusterau ac adnoddau i'r myfyrwyr a'r staff	3,209	-	33	650	-	3,892	3,411
Gwasanaethau eraill a ddarparwyd	784	-	5	231	-	1,020	2,418
Canolfan y Celfyddydau	2,221	-	136	1,587	-	3,944	3,938
Ffermydd	640	-	146	2,079	-	2,865	2,959
Taliad i'r archwilydd	-	-	-	226	-	226	267
Treuliau eraill	-	-	-	-	-	-	-
	36,869	2,098	14,466	40,725	5,767	99,925	129,866

MAE'R TALIAD I'R ARCHWILYDD YN CYNNWYS	2024		2023	
	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Taliadau i archwilwyr allanol am wasanaethau archwilio	198	169	150	122
Taliad i archwilwyr allanol am wasanaethau heblaw archwilio				
Pob gwasanaeth yswirio arall	17	17	108	108
Pob gwasanaeth arall heblaw archwilio	11	11	9	9

Diswyddo Gwirfoddol

Mae’r ymrwymiad i ariannu diswyddiadau gwirfoddol sydd yn y costau ailstrwythuro yn ymwneud â threfniadau y cytunwyd arnynt a disgwylir y bydd costau i’w talu ymhen un flwyddyn.

10 ASEDAU SEFYDLOG					
	Tir ac Adeiladau Rhydd-ddaliad	Tir ac Adeiladau Prydlesol	Offer a Pheiriannau	Asedau'n cael eu hadeiladu	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
COSTAU A PHRSIO CYFUN					
Ar 1 Awst 2023	280,015	53,156	61,774	18,315	413,260
Ychwanegiadau	4,210	-	2,436	12,360	19,006
Trosglwyddiadau	4,606	-	2,319	(6,925)	
Gwaredu/datgydnabod	(1,232)	-	(1,026)	-	(2,258)
Ar 31 Gorffennaf 2024	287,599	53,156	65,503	23,750	430,008
DIBRSIO CYFUN					
Ar 1 Awst 2023	100,111	11,390	51,480	-	162,981
Cost am y flwyddyn	8,439	1,347	4,680	-	14,466
Gwaredu/datgydnabod	(30)	-	(1,025)	-	(1,055)
Ar 31 Gorffennaf 2024	108,520	12,737	55,135	-	176,392
Gwerth net yn ôl y llyfr					
Ar 31 Gorffennaf 2024	179,079	40,419	10,368	23,750	253,616
Ar 31 Gorffennaf 2023	179,904	41,766	10,294	18,315	250,279
COSTAU A PHRSIO'R BRIFYSGOL					
Ar 1 Awst 2023	253,142	53,156	57,827	18,309	382,434
Ychwanegiadau	4,210	-	2,436	12,360	19,006
Trosglwyddiadau	4,606	-	2,319	(6,925)	
Gwaredu/datgydnabod	(1,232)	-	(1,026)	-	(2,258)
Ar 31 Gorffennaf 2024	260,726	53,156	61,556	23,744	399,182
DIBRSIO'R BRIFYSGOL					
Ar 1 Awst 2023	97,484	11,390	49,838	-	158,712
Cost am y flwyddyn	7,566	1,347	3,888	-	12,801
Gwaredu	(30)	-	(1,025)	-	(1,055)
Ar 31 Gorffennaf 2024	105,020	12,737	52,701	-	170,458
Gwerth net yn ôl y llyfr					
Ar 31 Gorffennaf 2024	155,706	40,419	8,855	23,774	228,724
Ar 31 Gorffennaf 2023	155,658	41,766	7,989	18,309	223,722

11 ASEDAU SEFYDLOG - ASEDAU TREFTADAETH					
Y Brifysgol a Chyfun					
	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gweddill agoriadol	1,347	1,347	1,898	1,898	1,898
Ychwanegiadau		724			
Cyfanswm y caffaeliadau a gafalafwyd	1,347	2,071	1,898	1,898	1,898
Colli gwerth		(173)	-	-	-
Gweddill terfynol	1,347	1,898	1,898	1,898	1,898

Cynhaliwyd y prisiad allanol diweddaraf ar yr asedau treftadaeth sy’n werth mwy na £10,000 gan Webb Valuations Fine Art Ltd ym mis Mawrth 2023. Yn ystod y flwyddyn, cynhaliwyd adolygiad ar yr holl asedau treftadaeth gwerth mwy na £10,000 gan staff profiadol yn Ysgol Gelf y Brifysgol. Er bod yr adolygiad hwnnw’n gyfyngedig i aelodau o’r staff mewnol, mae ganddynt brofiad helaeth o ymdrin â’r eitemau hyn ac maent yn ymwybodol o’u gwerth yn ôl prisiau’r farchnad bresennol. Penderfynwyd na fyddai’n rhoi gwerth da am arian pe byddai’r asedau hyn yn cael eu hailbrisio’n allanol gan fod ein staff ein hunan yn fwy ymwybodol o werth ein hasedau yn ôl y farchnad bresennol. Ni chafwyd bod yr un ased Treftadaeth wedi colli gwerth yn y flwyddyn.

12 ASEDAU SEFYDLOG - EIDDO BUDDSODDI		
Y Brifysgol a Chyfun		
	Tir ac Adeiladau buddsoddi rhydd-ddaliad	Cyfanswm
	£'000	£'000
Prisiad		
Ar 1 Awst 2023	6,941	6,941
Colli gwerth	(305)	(305)
Gwaredu	(384)	(384)
Ar 31 Gorffennaf 2024	6,252	6,252

Cynhaliwyd y prisiad llawn diwethaf ar yr asedau hyn gan Cooke & Arkwright yng Ngorffennaf 2023. Yn ystod y flwyddyn cynhaliwyd adolygiad ar yr holl eiddo buddsoddi ar 31 Gorffennaf 2024. Ni chofnodwyd enillion yn y Datganiad Cyfun o Incwm Cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn (2022-23 £1,866,000).

Collwyd gwerth dau ased yn ystod y flwyddyn, oherwydd bod dau adeilad wedi’u dymchwel yn rhan o waith prosiect yr Hen Goleg; cyfanswm gwerth y ddau oedd £305,000. Dyma’r unig achos o golli gwerth yn ystod y Flwyddyn Ariannol hon.

13 BUDDSODDIADAU YN IS-GWMNIAU'R BRIFYSGOL			
Cwmni	Prif Weithgareddau	Statws	Cyfranddaliadau
Campws Arloesi a Menter Aberystwyth (CAMA) Cyf	Darparu ymchwil i ddiogelu cyflenwadau bwyd, maeth ac ynni; ynni adnewyddadwy a biodechnoleg ym Mhrydain	Perchen 75%	75 Cyfranddaliad Dosbarth A
Aber Trading Cyf	Darparu gwaith ymgynghori ac ymchwil ym Mhrydain	Perchen 100%	1 Cyfranddaliad cyffredin
Ymgynghori Busnes Aber Cyf	Darparu gwaith ymgynghori	Perchen 100%	2 Gyfranddaliad cyffredin
Aber Commercial Trading Cyf	Cwmni segur yn masnachu drwy brosiect yr Hen Goleg, yn cynnwys cyfleusterau gwesty a chynadledda	Perchen 100%	1 Cyfranddaliad cyffredin

	2024		2023	
	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
14 BUDDSODDIADAU ANGHYFREDOL				
Stociau llog sefydlog	3,501	3,501	3,339	3,339
Buddsoddiadau di-ecwiti	137	137	132	132
Ecwitiau	22,766	22,766	20,030	20,030
Adenillion absoliwt	6,961	6,961	6,643	6,643
Ymddiriedolaeth unedol eiddo	1,681	1,681	1,808	1,808
	35,046	35,046	31,952	31,952

	2024		2023	
	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
15 STOC				
Defnyddiau treuliadwy cyffredinol	2,318	2,318	2,392	2,392
	2,318	2,318	2,392	2,392

	2024		2023	
	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
16 MASNACH A SYMIAU ERAILL SY'N DDERBYNIADWY				
Symiau sy'n ddyledus o fewn un flwyddyn:				
Grantiau ymchwil sy'n dderbyniadwy	8,738	8,738	9,490	9,490
Symiau masnachol eraill sy'n dderbyniadwy	7,902	7,816	9,346	8,982
Nawdd cymdeithasol a threth dderbyniadwy arall	2,671	2,660	-	-
Rhagdaliadau ac incwm cronedig	4,164	3,686	4,714	4,700
Symiau sy'n ddyledus o'r is-gwmnïau	-	1,303	-	700
	23,475	24,203	23,550	23,872

	2024		2023	
	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
17 BUDDSODDIADAU CYFREDOL				
Biliau Trysorlys	1,518	1,518	1,396	1,396
	1,518	1,518	1,396	1,396

	2024		2023	
	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
18 CREDYDWYR: SYMIAU SY'N DDYLEDUS O FEWN UN FLWYDDYN				
Taliadau a dderbyniwyd yn ernes	2,831	2,831	3,633	3,633
Gweddillion grantiau ymchwil	11,762	11,754	8,123	8,115
Incwm gohiriedig o Brydles Pentref y Myfyrwyr	680	680	680	680
Benthyciad Salix	657	657	508	508
Prydles cyllid	365	365		
Buddiannau byrdymor y staff	1,508	1,508	1,574	1,574
Symiau taladwy masnachol	9,207	9,113	8,014	8,256
Nawdd cymdeithasol a threth daladwy arall	2,303	2,422	3,085	3,169
Adnodd Credyd Cylchdroi	12,000	12,000	10,000	10,000
Croniadau ac incwm gohiriedig	2,268	1,729	2,613	2,441
Grant cyfalaf gohiriedig am lai nag un flwyddyn	6,058	4,393	5,735	4,116
	49,639	47,452	43,965	42,492

	2024		2023	
	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
19 CREDYDWYR: SYMIAU SY'N DDYLEDUS AR ÔL MWY NAG UN FLWYDDYN				
Incwm gohiriedig o Brydles Pentref y Myfyrwyr	2,035	2,035	2,714	2,714
Benthyciad Salix	5,720	5,720	3,391	3,391
Rhwymedigaethau â sicrwydd				
- Cyllid L&G	45,174	45,174	45,137	45,137
- Cydnabyddiaeth ohiriedig Balfour Beatty	5,450	5,450	5,348	5,348
Prydles cyllid	415	415	-	-
Credydwr grant cyfalaf gohiriedig am dros 1 flwyddyn	82,883	59,719	77,129	52,190
	141,677	118,513	133,719	108,780
Dadansoddiad o fenthyciadau â sicrwydd a benthyciadau				
Yn ddyledus ymhen pum mlynedd neu fwy	50,624	50,624	50,485	50,485
Cyfanswm y benthyciadau â sicrwydd a'r benthyciadau	50,624	50,624	50,485	50,485
Benthyciadau â sicrwydd sy'n daladwy erbyn 2048	50,624	50,624	50,485	50,485

Mae rhwymedigaethau L&G a Balfour Beatty yn cael eu had-dalu drwy daliadau blynyddol sy'n cynyddu yn ôl y mynegai prisiau manwerthu tan 2048. Y cyfraddau llog ymhlyg yw 6.5% (2022-23 6.6%) am gyllid L&G a 14.9% (2022-23 14.9%) am gyllid Balfour Beatty.

Mae benthyciadau cyllid L&G a Balfour Beatty yn cael eu sicrhau yn erbyn Fferm Penglais, sydd wedi'i chynnwys yn Tir ac Adeiladau Rhydd-ddaliad yn nodyn 10. Cyfanswm cario'r ased hwn yw £37,738.

20 DARPARIAETHAU AM RWYMEDIGAETHAU AR 31 GORFFENNAF 2024							
	Pensiynau			Arall			
	Rhwymedigaethau buddiannau diffiniedig	Rhwymedigaeth i ariannu'r diffyg ym mhensiwn yr USS	Cyfanswm darpariaethau'r pensiynau	Treth	Diswyddo gwirfoddol	Arall	Arall - cyfanswm
Cyfun	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Ar 1 Awst 2023	11,231	38,714	49,945	160	-	729	889
Defnyddiwyd yn y flwyddyn	-	(38,714)	(38,714)	(160)	-	(345)	(505)
Ychwanegiadau yn 2023/24	2,650	-	2,650	-	-	-	-
Ar 31 Gorffennaf 2024	13,881	-	13,881	-	-	384	384
Y Brifysgol							
Ar 1 Awst 2023	11,231	38,714	49,945	160	-	729	889
Defnyddiwyd yn y flwyddyn	-	(38,714)	(38,714)	(160)	-	(345)	(505)
Ychwanegiadau yn 2023-24	2,650	-	2,650	-	-	-	-
Ar 31 Gorffennaf 2024	13,881	-	13,881	-	-	384	384

Diffyg yr USS

Mae'r rhwymedigaeth i ariannu diffyg hanesyddol Cynllun Pensiwn y Prifysgolion (USS) yn codi o'r rhwymedigaeth contractiol â'r cynllun pensiwn i wneud taliadau llawn am fuddiannau sy'n deillio o'r perfformiad yn y gorffennol. Yn sgil prisiad actiwaraid yr USS yn 2023, mae gwarged gan y cynllun bellach, ac felly ni chofnodir unrhyw ddarpariaeth am daliadau diffyg yn y dyfodol. Mae dadansoddiad llawn o ddad-ddirwyn y ddarpariaeth, gan gynnwys cost bresennol y gwasanaeth, y newidiadau yn rhagdybiaethau'r cynllun a chyfraniad y Brifysgol, i'w weld yn Nodyn 29.

Darpariaeth Arall

O'r cyfanswm, sef £384,000, mae £144,000 yn ymwneud â rhwymedigaethau ar eiddo ar brydles y mae'n rhaid i'r Brifysgol eu cynnal tra bydd yn denant yr eiddo. Mae'r Brifysgol yn credu bod ganddi amcangyfrif call o'r gwaith adfer a allai godi. Mae £240,000 pellach yn ymwneud ag iawndal wedi'i ffurfioli y mae'n ofynnol i'r Brifysgol ei dalu i un o brydleseion tir y Brifysgol ar gyfer gwaith adeiladu a wnaed ar y tir gan y tenant. Cymerir bod y llifoedd hyn o adnoddau economaidd yn debygol ac felly mae darpariaeth wedi'i gwneud ar eu cyfer, yn hytrach na rhwymedigaeth amodol.

21 GWADDOLION WRTH GEFN

Dyma’r asedau net cyfyngedig sy’n ymwneud â gwaddolion:

	Gwaddolion parhaol cyfyngedig	Gwaddolion parhaol digyfngiad	Gwaddolion treuliadwy	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cyfalaf a ddygwyd ymlaen	28,365	-	2,539	30,904
Incwm cronedig a ddygwyd ymlaen	2,745	-	(109)	2,636
Gweddill ar 31 Gorffennaf 2023	31,110	-	2,430	33,540
Gweddill ar 31 Gorffennaf 2024	33,546	-	2,901	36,447
Cyfalaf a ddygwyd ymlaen	30,505	-	3,124	33,629
Incwm cronedig a ddygwyd ymlaen	3,041	-	(223)	2,818
Ar 31 Gorffennaf 2024	33,546	-	2,901	36,447

Mae’r Brifysgol wedi cynnal adolygiad mewnol o’r cronfeydd gwaddolion a’u rhesymoli er mwyn sicrhau eu bod yn cyd-fynd ag amcanion a bwriadau dymuniadau’r rhoddwyr.

	2024		2023	
	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
Dadansoddiad yn ôl y math:	£'000	£'000	£'000	£'000
Darlithyddiaethau	2,302	2,302	2,146	2,146
Ysgoloriaethau a bwrsariaethau	20,870	20,870	19,254	19,254
Cymorth ymchwil	10,048	10,048	9,306	9,306
Cronfeydd gwobrau	1,475	1,475	1,380	1,380
Cyffredinol	1,752	1,752	1,454	1,454
	36,447	36,447	33,540	33,540
Dadansoddiad yn ôl yr ased:				
Buddsoddi	29,064	29,064	26,212	26,212
Tir ac Adeiladau	3,296	3,296	3,296	3,296
Arian parod gwaddolion a biliau trysorlys	4,087	4,087	4,032	4,032
	36,447	36,447	33,540	33,540

Mae’r incwm cronedig sy’n ymwneud â’r gwaddolion parhaol isod mewn diffyg ar hyn o bryd. Disgwylir derbyn incwm i dalu am y diffygion hyn erbyn 31 Gorffennaf 2025.

	Cyfalaf	Incwm
Gweddill ar 31 Gorffennaf	£'000	£'000
Gwobr Lyfrau Glaxo (Biocemeg)	1	(2)
Cronfa Ysgoloriaethau Agored	2,618	(277)

Mae gan y Sefydliad y gwaddolion isod, sydd bob un o sylwedd yn unigol, ac sydd oll yn gyfyngedig o ran sut y’u defnyddir.

21 GWADDOLION WRTH GEFN (PARHAD)

	Natur a diben	Asedau	Rhwymedigaethau	Incwm	Gwariant
Gweddill ar 31 Gorffennaf 2024	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cronfa Rhodd Gregynog	-	6,474	-	78	59
Cadair Wilson mewn Gwleidyddiaeth Ryngwladol	-	1,951	-	40	30
Cronfa Ysgoloriaethau Agored	-	2,618	-	53	6
Efrydiaeth Ymchwil David ac Eleanor James	-	2,521	-	51	43
Cronfa Grantiau PhD ac Ôl-Ddoethurol Joy Welch	-	3,423	-	69	8
	-	16,987	-	291	146

- (a) Cronfa Rhodd Gregynog - Dyrennir y cronfeydd i Ddaearyddiaeth, y Gymraeg ac Astudiaethau Celtaidd, Cerddoriaeth, ac Efrydiau Allanol ar gyfer darlithoedd cyhoeddus a grantiau teithio i fyfyrwyr.
- (b) Cadair Wilson mewn Gwleidyddiaeth Ryngwladol - Talu am swydd Athro i ddysgu Gwleidyddiaeth Ryngwladol, cynorthwyo â chostau teithio'r Athro, prynu llyfrau i gynorthwyo â darlithoedd a myfyrwyr, talu am gostau argraffu a chyhoeddi llyfrau, ysgoloriaethau i israddedigion ac uwchraddedigion, a gwobrau i fyfyrwyr.
- (c) Cronfa Ysgoloriaethau Agored - Ym mis Chwefror 1984 cymeradwyodd y Comisiynwyr Elusennau gronni incwm o'r cronfeydd gwaddol cwsg.
- (d) Efrydiaeth Ymchwil David ac Eleanor James - Diben y rhodd yw sefydlu Cronfa Efrydiaeth Ymchwil David ac Eleanor James i ariannu cyfnodau astudio am dair blynedd o leiaf i fyfyrwyr sy'n ymgymryd â gwaith ymchwil yn y Brifysgol ac sydd yn bodloni o leiaf un o'r pedwar maen prawf isod:
 - Maent wedi cael eu haddysg uwchradd yng Nghymru
 - Maent wedi byw yng Nghymru am 10 mlynedd o leiaf
 - Maent wedi graddio o'r Brifysgol
 - Cawsant eu geni yng Nghymru
- (e) Cronfa Grantiau PhD ac Ôl-Ddoethurol Joy Welch - I ariannu grantiau tuag at ymchwil o safon uchel ym mhob blwyddyn academiaidd; rhoddir ystyriaeth i bob maes ymchwil ar draws pob pwnc.

22 CRONFEYDD CYFYNGEDIG	2024		2023	
Manylion y cronfeydd cyfyngedig wrth gefn:	Cyfun a'r Brifysgol		Cyfun a'r Brifysgol	
	Rhoddion	Cyfanswm	Rhoddion	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cyfalaf a ddygwyd ymlaen	116	116	116	116
Incwm cronedig a ddygwyd ymlaen	454	454	464	464
Ar 31 Gorffennaf 2023	570	570	580	580
Rhoddion newydd	154	154	355	355
Grantiau cyfyngedig	-	-	361	361
Gwariant	(102)	(102)	(726)	(726)
Cyfanswm yr incwm cynhwysfawr cyfyngedig am y flwyddyn	52	52	(10)	(10)
Cyfalaf a ddygwyd ymlaen	116	116	116	116
Incwm cronedig a ddygwyd ymlaen	506	506	454	454
Ar 31 Gorffennaf 2024	622	622	570	570
Dadansoddiad o gronfeydd a rhoddion cyfyngedig eraill yn ôl eu diben:	129	129	129	129
Ysgoloriaethau a bwrsariaethau	1	1	1	1
Cronfeydd gwobrau	492	492	440	440
Cyffredinol	622	622	570	570

23 CYSONIAD CYFUN O'R DDYLED NET	Ar 1 Awst 2023	Arall - Heb fod yn Arian Parod	Llif Arian Parod	Ar 31 Gorffennaf 2024
	£'000	£'000	£'000	£'000
Benthyciad L&G	(45,137)	(37)	-	(45,174)
Cydnabyddiaeth ohiriedig Balfour Beatty	(5,348)	(102)	-	(5,450)
Adnodd Credyd Cylchdroi	(10,000)	-	(2,000)	(12,000)
Benthyciad Salix	(3,899)	-	(2,478)	(6,377)
	(64,384)	(139)	(4,478)	(69,001)
Arian parod a chyfwerth ag arian parod				
Arian parod ar gael i'r Brifysgol	3,136	-	100	3,236
Arian parod o waddolion cyfyngedig	5,072	-	(2,521)	2,551
	8,208	-	(2,421)	5,787
Dyled Net	(56,176)	(139)	(6,899)	(63,214)

24 OFFERYNNAU ARIANNOL	2024		2023	
	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Asedau ariannol				
Asedau ariannol yn ôl eu gwerth teg drwy'r Datganiad o Incwm Cynhwysfawr				
Buddsoddiadau a restrir	35,046	35,046	31,952	31,952
	35,046	35,046	31,952	31,952
Asedau ariannol sydd yn offerynnau ecwiti wedi'u mesur yn ôl y gost wedi tynnu dibrisiant				
Buddsoddiadau eraill	-	-	-	-
	-	-	-	-
Asedau ariannol sydd yn offerynnau dyled wedi'u mesur yn ôl y gost wedi'i hamorteiddio				
Arian parod a chyfwerth ag arian parod	5,787	4,985	8,208	8,121
Buddsoddiadau	1,518	1,518	1,396	1,396
Dyledwyr eraill	25,793	26,521	25,942	26,264
	33,098	33,024	35,546	35,781
Rhwymedigaethau ariannol				
Rhwymedigaethau ariannol a fesurir yn ôl eu cost wedi'i hamorteiddio				
Benthyciadau Adnodd Credyd - Natwest	12,000	12,000	10,000	10,000
Benthyciadau - Salix	6,377	6,377	3,899	3,899
Benthyciadau - Legal & General	45,174	45,174	45,137	45,137
Cydnabyddiaeth ohiriedig Balfour Beatty	5,450	5,450	5,348	5,348
Incwm gohiriedig o Brydles Pentref y Myfyrwyr	2,035	2,035	2,714	2,714
Grant cyfalaf gohiriedig	88,941	64,112	82,864	56,306
Symiau taladwy masnachol	9,207	9,113	8,014	8,256
Credydwyr eraill	22,132	21,704	19,708	19,612
	191,316	165,965	177,684	151,272

25 ATODLEN AR GYFRIFOLDEB ARIANNOL

Mae’r darnau isod o’r tri thabl yn dangos dull o ddefnyddio’r ddwy golofn tua’r chwith i adlewyrchu’r addasiad lleol angenrheidiol ar gyfer rhifau tudalennau a’r chyfeiriadau at y prif ddatganiadau/nodiadau/eitemau llinell yng nghyfrifon y sefydliad ei hunan:

CYMHAREB Y PRIF GRONFEYDD WRTH GEFN			2024	2023
Tudalen	Eitem y llinell/datgeliadau cysylltiedig	Asedau Net Treuliadwy	£'000	£'000
71	Arian Digyfngiad wrth Gefn	Asedau net heb gyfngiad	87,261	63,988
71	Arian Cyfngedig wrth Gefn	Asedau net gyda chyfngiadau rhoddwyr	37,069	34,110
		Wedi Tynnu		
71		Blwydd-daliadau	622	570
85	Nodyn 21 Gwaddolion Treuliadwy	Gwaddolion am gyfnodau penodol	2,901	2,430
		Cronfeydd incwm am oes	-	-
85	Nodyn 21 Cyfalaf Cyfngedig	Cyfngedig am byth	33,546	31,110
		Arall o ran diben neu amser	-	-
		Symiau derbyniadwy partïon cysylltiedig	-	-
80 & 81	Nodyn 10, 11 & 12	Eiddo, Offer a Chyfarpar	224,029	220,124
	Nodyn 10, 11 & 12	Eiddo, Offer a Chyfarpar - Cyn gweithredu	133,516	166,373
	Nodyn 10, 11 & 12	Ar ôl gweithredu, gyda’r ddyled sy’n weddill am y prynu gwreiddiol	2,974	3,040
	Nodyn 10, 11 & 12	Ar ôl gweithredu, heb y ddyled sy’n weddill am y prynu gwreiddiol	87,539	50,711
80	Nodyn 10	Prydles - hawl defnyddio, net	37,738	38,996
80	Nodyn 10	Prydles hawl-defnyddio cyn gweithredu	37,738	38,996
	Nodyn 10	Prydles hawl-defnyddio ar ôl gweithredu	-	-
		Ewyllys da	-	-
84	Nodyn 20	Rhwymedigaeth pensiynau	13,881	49,945
83	Nodyn 19	Llinell credyd at ddibenion hirdymor	91,053	83,234
83	Nodyn 19	Credyd hirdymor cyn gweithredu	87,653	83,234
		Credyd hirdymor ar ôl gweithredu	3,400	-
		Llinell credyd - tymor byr ar gyfer Adeiladu ar Waith		
83	Nodyn 19	Rhwymedigaeth prydles hawl-defnyddio	50,624	50,485
83	Nodyn 19	Rhwymedigaeth prydles hawl-defnyddio cyn gweithredu	50,624	50,485
		Rhwymedigaeth prydles hawl-defnyddio ar ôl gweithredu	-	-

			2024	2023
Tudalen	Eitem y llinell/datgeliadau cysylltiedig	Cyfanswm Treuliau a Cholledion heb gyfyngiadau rhoddwyr	£'000	£'000
		Cyfanswm y Gwariant a'r Colledion	103,665	125,613
68	Cyfanswm Gwariant (ac eithrio'r USS)	Cyfanswm y Gwariant	138,343	134,115
68	Datganiad o Incwm Cynhwysfawr: symudiadau yn y pensiynau	Costau pensiwn cyfnodol net	(34,698)	(9,538)
68 & 69	Colledion eraill ar y Datganiad o Incwm Cynhwysfawr	Colledion eraill	20	1,036

CYMHAREB ECWITI

Tudalen	Eitem y llinell/datgeliadau cysylltiedig	Asedau Net wedi'u Haddasu	£'000	£'000
71	Arian Digyfyngiad wrth Gefn	Asedau Net heb Gyfyngiadau Rhoddwyr	87,261	63,988
71	Arian Cyfyngedig wrth Gefn	Asedau Net gyda Chyfyngiadau Rhoddwyr	37,069	34,110
80	Nodyn 10	Prydles ased hawl-defnyddio cyn gweithredu	37,738	38,996
83	Nodyn 19	Prydles hawl-defnyddio cyn gweithredu	50,624	50,485
		Ewyllys da	-	-
		Symiau derbyniadwy partiön cysylltiedig	-	-

Tudalen	Eitem y llinell/datgeliadau cysylltiedig	Asedau wedi'u Haddasu	£'000	£'000
70	Y Fantolen	Cyfanswm yr Asedau	329,911	326,615
80	Nodyn 10	Ased prydles cyn gweithredu	(37,738)	(38,996)
		Ewyllys da	-	-
		Symiau derbyniadwy partiön cysylltiedig	-	-

25 ATODLEN AR GYFRIFOLDEB ARIANNOL (PARHAD)

CYMHAREB INCWM NET			2024	2023
Tudalen	Eitem y llinell/datgeliadau cysylltiedig	Newid mewn Asedau Net heb Gyfyngiadau Rhoddwyr	£'000	£'000
69	Incwm Cynhwysfawr Digyfyngiad	Newid mewn asedau net heb gyfyngiadau rhoddwyr	23,273	5,853

Tudalen	Eitem y llinell/datgeliadau cysylltiedig	Cyfanswm Refeniw ac Enillion heb Gyfyngiadau Rhoddwyr	£'000	£'000
68	Cyfanswm yr incwm ar Incwm a Gwariant	Cyfanswm refeniw gweithredu - digyfyngiad	126,313	132,771
68 & 75		Cyfanswm refeniw gweithredu ac enillion eraill	122,462	133,498
68 & 75	Incwm buddsoddiadau a rhoddion digyfyngiad	Adenillion ar fuddsoddiadau a ddefnyddiwyd ar gyfer gwariant	3,484	(804)
68	Gwaredu asedau sefydlog	Gwerthu asedau sefydlog	367	77

Yn ystod y flwyddyn cafodd y Brifysgol adborth gan Adran Addysg yr Unol Daleithiau ynghylch fformat y nodyn a ddefnyddiwyd yn y datganiadau ariannol yn y gorffennol. Mae nodyn i 2023/24 wedi'i ddiweddarw o ganlyniad i'r adborth hwn gyda'r gymhariaeth â'r cyfnod blaenorol wedi'i haddasu at ddibenion cymharu.

26 CYFALAF AC YMRWYMIADAU ERAILL	2024		2023	
	Cyfun	Y Brifysgol	Cyfun	Y Brifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Ymrwymadau cyfalaf	15,165	15,165	27,293	27,293
	15,165	15,165	27,293	27,293

27 RHWYMEDIGAETHAU AC ASEDAU AMODOL

Nid oes rhwymedigaethau nac asedau amodol ar ddiwedd y cyfnod.

28 DIGWYDDIADAU AR ÔL CYFNOD YR ADRODDIAD

Ar ôl diwedd y flwyddyn, mae'r Brifysgol yn rhyddhau £6 miliwn o arian parod o'i chronfa gwaddolion i gefnogi ei Rhaglen Drawsnewid a gweithgareddau eraill, sy'n gyson â'r fframweithiau cyfreithiol a'r meini prawf perthnasol ar gyfer ein sector.

29 CYNLLUNIAU PENSIWN Y BRIFYSGOL A'R CYNLLUNIAU CYFUN

Mae'r Brifysgol yn rhan o bedwar cynllun gwahanol:

Cynllun Pensiwn Prifysgol Aberystwyth (CPPA)	cyfraniadau diffiniedig
Cynllun Pensiwn y Prifysgolion (USS)	cynllun aml-gyflogwr â buddiannau diffiniedig
Cynllun Pensiwn ac Aswariant Prifysgol Aberystwyth (CPAPA)	buddiannau diffiniedig wedi'i gau
Cronfa Pensiwn Dyfed (CPD)	buddiannau diffiniedig - wedi'i gau i aelodau newydd

Mae CPAPA ar gau i gyfraniadau pellach gan ei haelodau ers Ebrill 2015. Nid yw Cronfa Pensiwn Dyfed ar agor i aelodau newydd.

EFFAITH AR DDATGANIAD CYFUN O INCWM CYNHWYSFAWR	2024	2023
Tâl gweithredu mewn costau staff	£'000	£'000
USS	(31,544)	2,630
CPD	6	13
Cyfanswm taliadau pensiwn mewn costau staff	(31,538)	2,643
Costau llog		
USS	890	1,465
CPAPA	541	585
CPD	(102)	(32)
Cyfanswm y costau llog	1,329	2,018
Enillion/(colledion) actiwaraidd ar y cynlluniau pensiwn		
CPAPA	(3,572)	5,414
CPD	(148)	(125)
Cyfanswm yr enillion/(colledion) actiwaraidd	(3,720)	5,289
Effaith ar y Fantolen		
Darparu Pensiynau		
USS	-	38,714
CPAPA	13,881	11,231
CPD	-	-
Cyfanswm y Rhwymedigaeth Pensiynau	13,881	49,945

(i) CYNLLUN PENSIWN PRIFYSGOL ABERYSTWYTH

Cynllun cyfraniadau diffiniedig yw Cynllun Pensiwn Aberystwyth, yn cael ei weinyddu gan Legal & General. Mae'r holl gyfraniadau gan yr aelodau a'r sefydliad yn cael eu buddsoddi yn un o Gynlluniau Pensiwn Personol Grŵp Legal & General. Mae'r Brifysgol yn cyfrannu 10% o'r cyflog i'r cynllun pensiwn. Yn 2023-24, £1,185,742 oedd cyfanswm y cyfraniad (2022-23 £1,134,370)

(ii) CYNLLUN PENSIWN Y PRIFYSGOLION

Mae'r sefydliad yn rhan o Gynllun Pensiwn y Prifysgolion (USS), sef y prif gynllun sy'n cynnwys y rhan fwyaf o'r staff academiaidd ac academiaidd-berthynol. Cynllun pensiwn cymysg yw'r cynllun hwn, yn darparu buddiannau diffiniedig (i bob aelod), yn ogystal â buddiannau cyfraniadau diffiniedig. Cedwir asedau'r cynllun mewn cronfa ar wahân a weinyddir gan ymddiriedolwyr.

29 CYNLLUNIAU PENSIWN Y BRIFYSGOL A'R CYNLLUNIAU CYFUN (PARHAD)

Cynllun aml-gyflogwr yw'r USS ac mae'r polisiau cyfrifo yn disgrifio sut yr ymdrinnir ag ef yn y cyfrifon.

Cyfanswm yr addasiad sy'n ei gredydu i'r Datganiad Cyfun o Incwm Cynhwysfawr yw £31,544,000 (2023: cost £2,630,000) gan gynnwys PensionChoice, ond heb gynnwys effaith y newid yn y cynllun adfer diffyg, fel y'i dangosir yn nodyn 7.

Y cyfraniadau'r tuag at adfer y diffyg a dalwyd yn ystod y flwyddyn gan y sefydliad oedd £8,059,007 (2023: £9,648,582).

Rhoddydd ar waith gynllun newydd i adfer y diffyg yn rhan o brisiad 2020, a oedd yn golygu bod angen talu 6.2% o gyflogau o 1 Ebrill 2022 hyd 31 Mawrth 2024, ac wedyn byddai'r gyfradd yn codi i 6.3%. Fel y nodwyd yn Nodyn 20, nid oedd angen y cynllun adfer diffyg yn ôl prisiad 2023 oherwydd bod gan y cynllun waged ar sail darpariaethau technegol. Nid oedd yn ofynnol bellach i'r sefydliad wneud cyfraniadau ar gyfer adfer diffyg ar ôl 1 Ionawr 2024 ac yn unol â hynny rhyddhawyd y ddarpariaeth oedd yn weddill i'r cyfrif elw a cholled.

Dyddiad y prisiad actiwaraid llawn diweddaraf sydd ar gael ar elfen Adeiladydd Incwm Ymddeoliad y Cynllun oedd 31 March 2023 ("dyddiad y prisiad"), a gynhaliwyd gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau.

Oherwydd na all y sefydliad ddynodi faint yw ei chyfran hi o asedau a rhwymedigaethau elfen Adeiladydd Incwm Ymddeoliad (buddiannau diffiniedig) yr USS, mae'r datgeliadau isod yn adlewyrchu'r rhai sy'n berthnasol i'r asedau a'r rhwymedigaethau hynny yn eu cyfanrwydd.

Prisiad 2023 oedd y seithfed prisiad i'r cynllun o dan y drefn ariannu gynllun-benodol a gyflwynwyd gan Ddeddf Pensiynau 2004. Mae'r ddeddf honno yn mynnu bod gan gynlluniau asedau digonol a phriodol i dalu am eu darpariaethau technegol (yr amcan ariannu statudol). Ar ddyddiad y prisiad, £73.1 biliwn oedd gwerth asedau'r cynllun a £65.7 biliwn oedd gwerth darpariaethau technegol y cynllun, gan ddangos bod £7.4 biliwn o waged, ac mai 111% yw'r gymhareb ariannu.

Mae'r rhagdybiaethau ariannol allweddol a ddefnyddiwyd ym mhrisiad 2023 wedi'u disgrifio isod. Rhoddir mwy o fanylion yn y Datganiad o Egwyddorion Ariannu (uss.co.uk/about-us/valuation-and-funding/statement-of-funding-principles).

Rhagdybiaeth Mynegai Prisiau Defnyddwyr	Cyfraddau cyfnod-ddibynnol yn unol â'r gwahaniaeth rhwng y cromliniau arenillion Llog Sefydlog a Mynegrifol, wedi tynnu: 1.1% y flwyddyn i 2030, gan leihau 0.1% y flwyddyn yn llinol o 2030
Codiadau pensiwn (gyda'r terfyn isaf ar 0%)	Buddiannau heb unrhyw gap: Rhagdybiaeth Mynegai Prisiau Defnyddwyr, wedi ychwanegu 3 phwynt sylfaen Mae'r budd-daliadau yn ddarostyngedig i "gap meddal", sef 5% (yn darparu cynnydd yn unol â chwyddiant hyd at 5%, a hanner unrhyw chwyddiant hyd at 5% uwchben hynny, sef hyd at 10% i gyd): Rhagdybiaeth Mynegai Prisiau Defnyddwyr, wedi tynnu 3 phwynt sylfaen
Cyfradd ddisgowntio (blaengyfraddau)	Cromlin cynnyrch gilt llog sefydlog, wedi ychwanegu: Cyn ymddeol: 2.5% y flwyddyn Ar ôl ymddeol: 0.9% y flwyddyn

Mae'r brif ragdybiaethau demograffig a ddefnyddir yn ymwneud â'r rhagdybiaethau am gyfraddau marw. Mae'r rhagdybiaethau hyn wedi'u seilio ar ddadansoddiad o brofiad y cynllun a gynhaliwyd yn rhan o brisiad actiwaraid 2023. Dyma'r rhagdybiaethau ar gyfraddau marw a ddefnyddiwyd yn y ffigurau hyn:

	Prisiad 2023
Tabl sylfaen y cyfraddau marw	101% o S2PMA "ysgafn" i ddynion a 95% o S3PFA i fenywod.
Gwelliannau i gyfraddau marw y dyfodol	CMI 2021 gyda'r paramedr llyfnhau 7.5, ychwanegiad cychwynnol 0.4% y flwyddyn, paramedrau 10% w2020 a w2021, a chyfradd wella hirdymor, sef 1.8% y flwyddyn i ddynion ac 1.6% i fenywod

DYMA'R DISGWYLIADAU OES CYFREDOL WRTH YMDDEOL YN 65 OED:	2024	2023
Dynion sydd 65 oed ar hyn o bryd	23.7	24
Menywod sydd 65 oed ar hyn o bryd	25.6	25.6
Dynion sydd 45 oed ar hyn o bryd	25.4	26
Menywod sydd 45 oed ar hyn o bryd	27.2	27.4

29 CYNLLUNIAU PENSIWN Y BRIFYSGOL A'R CYNLLUNIAU CYFUN (PARHAD)

Yn unol â'r manylion yn Nodyn 20, mae'r Brifysgol wedi rhyddhau ei darpariaeth o ran y taliadau y byddai wedi'u gwneud am ddiffyg yr USS. Dangosir y symudiadau allweddol isod:-

	2024	2023
	£'000	£'000
Diffyg ar ddechrau'r flwyddyn	(38,713)	(44,267)
Cost gyfredol y gwasanaeth	(6,874)	(6,879)
Newid yn rhagdybiaethau'r cynllun i leihau'r diffyg	38,418	4,249
Cost pensiwn yr USS yn y Datganiad Cyfun o Incwm	31,544	(2,630)
Costau llog net	(890)	(1,465)
Cyfraniad gan y Brifysgol	8,059	9,649
Diffyg ar ddiwedd y flwyddyn	-	(38,713)

(iii) CYNLLUN PENSIWN AC ASWIRIANT PRIFYSGOL ABERYSTWYTH

Mae'r Brifysgol yn cynnal cynllun pensiwn cyflog terfynol buddiannau diffiniedig o'r enw Cynllun Pensiwn ac Aswariant Prifysgol Aberystwyth. Ariennir y cynllun yn allanol. Cynhaliwyd arolwg actiwaraid teirblwydd ffurfiol diwethaf y cynllun ar 1 Awst 2023 gan actiwari proffesiynol cymwys.

Yn ystod y cyfnod cyfrifo, talodd y Brifysgol £1,463,000 (2022-23 £1,330,000) o gyfraniadau i'r cynllun pensiwn fel cyfraniad i leihau gwerth y diffyg. Mae'r cynllun wedi cau ac ni wnaed cyfraniadau gan aelodau.

Ym mis Mehefin 2023, rhoes yr Uchel Lys benderfyniad yn achos *Virgin Media Limited v NTL Pension Trustees II Limited* ac eraill yn ymwneud â dilysrwydd rhai newidiadau hanesyddol i bensiynau oherwydd diffyg cadarnhad actiwaraid sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith. Ym mis Gorffennaf 2024, gwrthododd y Llys Apêl yr apêl a gyflwynwyd gan Virgin Media Ltd yn erbyn agweddau ar benderfyniad Mehefin 2023. Mae'n bosib y bydd gan benderfyniadau'r llys yn yr achos hwn oblygiadau i gynlluniau buddiannau diffiniedig eraill y DU. Ar hyn o bryd mae'r Cwmni a'r ymddiriedolwyr pensiwn yn ystyried goblygiadau'r achos hwnnw i Gynllun Pensiwn ac Aswariant Prifysgol Aberystwyth (CPAPA).

Mae rhwymedigaeth y buddiannau diffiniedig wedi'i chyfrifo ar sail y buddiannau pensiwn sy'n cael eu gweinyddu yn awr ac, ar hyn o bryd, nid yw'r cyfarwyddwyr yn credu bod angen gwneud unrhyw addasiadau o ganlyniad i achos Virgin Media.

RHAGDYBIAETHAU	2024	2023
Dyma'r rhagdybiaethau ariannol a ddefnyddiwyd i gyfrifo rhwymedigaethau'r cynllun o dan FRS102:		
	% y flwyddyn	% y flwyddyn
Chwyddiant prisiau (RPI)	3.15	3.15
Cyfradd cynnydd cyflogau	3.35	3.3
Cyfradd ddisgowntio	4.9	5.15

Y rhagdybiaeth anariannol fwyaf arwyddocaol yw'r rhagdybiaeth am ddisgwyliadau oes. Mae'r tabl isod yn dangos y rhagdybiaethau am ddisgwyliadau oes a ddefnyddiwyd yn yr asesiadau cyfrifo yn seiliedig ar ddisgwyliadau oes aelodau gwrywaidd a benywaidd yn 65 oed.

Dynion sydd 65 oed ar hyn o bryd	21.1	20.9
Menywod sydd 65 oed ar hyn o bryd	23.6	23.4
Dynion sydd 40 oed ar hyn o bryd	23.2	22.6
Menywod sydd 40 oed ar hyn o bryd	25.8	25.3

29 CYNLLUNIAU PENSIWN Y BRIFYSGOL A'R CYNLLUNIAU CYFUN (PARHAD)

CRYNODEB O'R CYFANSYMAU A DDANGOSIR YN Y FANTOLEN AR GYFER CPAPA	2024	2023
	£'000	£'000
Asedau'r cynllun	73,446	72,322
Rhwymedigaethau'r cynllun	87,327	83,553
Rhwymedigaeth pensiynau net	13,881	11,231
Dadansoddiad o'r symudiad yng ngwerth presennol rhwymedigaethau CPAPA		
Gwerth presennol rhwymedigaethau CPAPA ar ddechrau'r flwyddyn	83,553	104,921
Cost gyfredol y gwasanaeth (net o gyfraniadau'r aelodau)	-	-
Colled ar gwtogiadau/newidiadau	-	-
Costau llog	4,194	3,596
Cyfraniadau gwirioneddol gan aelodau (gan gynnwys cyfraniadau tybiannol)	-	-
(Enillion)/colledion actiwaraid oherwydd newidiadau yn y rhagdybiaethau	3,412	(23,141)
(Enillion) / colled ar gwtogiadau/newidiadau/cyflwyno	-	-
(Enillion)/colledion actiwaraid oherwydd effaith addasiad profiad	414	2,508
Taliadau buddiannau gwirioneddol	(4,246)	(4,331)
Gwerth presennol rhwymedigaethau CPAPA ar ddiwedd y flwyddyn	87,327	83,553
Dadansoddiad o'r symudiad yng ngwerth presennol asedau CPAPA		
Gwerth teg yr asedau ar ddechrau'r flwyddyn	72,322	87,531
Incwm llog disgwyledig ar asedau'r cynllun	3,653	3,011
Adenillion gwirioneddol ar asedau'r cynllun (heb gynnwys incwm llog)	254	(15,219)
Cyfraniadau gwirioneddol a dalwyd gan y Brifysgol	1,463	1,330
Cyfraniadau gwirioneddol gan aelodau (gan gynnwys cyfraniadau tybiannol)	-	-
Taliadau buddiannau gwirioneddol	(4,246)	(4,331)
Costau gweinyddol a dalwyd o asedau'r cynllun	-	-
Gwerth teg asedau'r cynllun ar ddiwedd y flwyddyn	73,446	72,322

29 CYNLLUNIAU PENSIWN Y BRIFYSGOL A'R CYNLLUNIAU CYFUN (PARHAD)

	2024	2023
	£'000	£'000
Gwerth teg asedau cynllun CPAPA		
Arian parod a chyfwerth ag arian parod	16,630	8,840
Offerynnau ecwiti	14,220	14,625
Offerynnau dyled	25,308	24,469
Eiddo tirol	1,435	3,193
Arall	15,853	21,195
Cyfanswm gwerth teg asedau cynllun CPAPA	73,446	72,322

Nid yw asedau CPAPA yn cynnwys yr un offeryn ariannol sydd gan y Brifysgol ei hun, nac unrhyw eiddo a feddiannir gan y Brifysgol.

Adenillion gwirioneddol ar asedau'r cynllun		
Adenillion disgwylidig ar asedau'r cynllun	3,653	3,011
Enillion/(colledion) asedau	254	(15,219)
Adenillion gwirioneddol ar asedau'r cynllun	3,907	(12,208)
Canran yr adenillion o asedau'r cynllun ar ddechrau'r flwyddyn	5.40%	-13.95%

DADANSODDI SENSITIFRWYDD	2024	2023
Gwerth presennol y rhwymedigaeth ddiffiniedig		
Cyfradd y disgownt - 50 pwynt sylfaen	93,049	88,916
Cyfradd y disgownt + 50 pwynt sylfaen	82,189	78,730
Cyfradd cynnydd cyflog + 25 pwynt sylfaen	87,410	83,627
Cyfradd chwyddiant prisiau + 25 pwynt sylfaen	89,577	85,904
Disgwyliad oes tybiedig wrth ymddeol yn 65 oed -1	89,990	86,155

29 CYNLLUNIAU PENSIWN Y BRIFYSGOL A'R CYNLLUNIAU CYFUN (PARHAD)

(IV) CRONFA PENSIWN DYFED

Y mae'r Brifysgol yn aelod a dderbyniwyd i Gronfa Pensiwn Dyfed sydd yn Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol i aml-gyflogwr ac sy'n cael ei reoleiddio trwy ystatud. Gwnaed yr arolwg actiwaraidd llawn diwethaf ar 31 Mawrth 2022 gan actiwari annibynnol cymwys. Gwnaed arolwg actiwaraidd bras ar 31 Gorffennaf 2024 gan actiwari annibynnol cymwys.

RHAGDYBIAETHAU	2024	2023
Dyma'r rhagdybiaethau ariannol a ddefnyddiwyd i gyfrifo rhwymedigaethau'r cynllun o dan FRS102:		
	%pa	%pa
Chwyddiant prisiau	2.7	2.7
Cyfradd cynnydd cyflogau	4.2	4.2
Cyfradd cynnydd y pensiynau a delir i aelodau CPD	2.8	2.8
Cyfradd ddisgowntio	4.9	5.4
Y rhagdybiaeth anariannol fwyaf arwyddocaol yw'r rhagdybiaeth am ddisgwyliadau oes. Mae'r tabl isod yn dangos y rhagdybiaethau am ddisgwyliadau oes a ddefnyddiwyd yn yr asesiadau cyfrifo yn seiliedig ar ddisgwyliadau oes aelodau gwrywaidd a benywaidd yn 65 oed.		
Dynion sydd 65 oed ar hyn o bryd	21.4	21.4
Menywod sydd 65 oed ar hyn o bryd	23.8	23.7
Dynion sydd 45 oed ar hyn o bryd	22.8	22.8
Menywod sydd 45 oed ar hyn o bryd	25.6	25.5

DADANSODDIAD O'R CYFANSYMAU A DDANGOSWYD YN Y DATGANIAD CYFUN O INCWM CYNHWYSFAWR AR GYFER CPD	2024	2023
	£'000	£'000
Cost y pensiwn o fewn y gweddill/diffyg cyn enillion/colledion eraill		
Cost gyfredol y gwasanaeth	6	13
Cyfanswm y tâl gweithredu mewn costau staff	6	13
Llog ar asedau'r cynllun	318	209
Llog ar rwymedigaethau'r cynllun pensiwn	216	177
Costau llog net	(102)	(32)
Cost weinyddol	-	-
Cyfanswm cost y pensiwn o fewn y gweddill/diffyg cyn enillion/ colledion eraill	(96)	(19)
Enillion/(colledion) actiwaraidd ar y cynlluniau pensiwn		
(Colledion) / enillion o asedau	236	(308)
Enillion/(colled) ar rwymedigaethau	(178)	1,148
Cynnydd yn Addasiad Terfyn Uchaf Asedau	(206)	(965)
Enillion/(colledion) actiwaraidd net ar y cynlluniau pensiwn	(148)	(125)
Cyfanswm yr incwm/(costau) cynhwysfawr am y flwyddyn	(52)	(106)

29 CYNLLUNIAU PENSIWN Y BRIFYSGOL A'R CYNLLUNIAU CYFUN (PARHAD)

DADANSODDIAD O'R CYFANSYMAU A DDANGOSWYD YN Y FANTOLEN AR GYFER CPD	2024	2023
	£'000	£'000
Asedau'r cynllun	6,344	5,985
Rhwymedigaethau'r cynllun	4,289	4,136
(Rhwymedigaeth)/ased pensiynau net	2,055	1,849
Addasiad Terfyn Uchaf Asedau	(2,055)	(1,849)
Swm yn y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol	-	-
Dadansoddiad o'r symudiad yng ngwerth presennol rhwymedigaethau CPD		
Gwerth presennol rhwymedigaethau CPD ar ddechrau'r flwyddyn	4,136	5,303
Cost gyfredol y gwasanaeth (net o gyfraniadau'r aelodau)	6	13
Costau llog	216	177
Cyfraniadau gwirioneddol gan aelodau (gan gynnwys cyfraniadau tybiannol)	2	2
Costau gwasanaeth y gorffennol	-	-
(Enillion)/colledion actiwaraid oherwydd newidiadau yn y rhagdybiaethau	178	(1,148)
Taliadau buddiannau gwirioneddol	(249)	(211)
Gwerth presennol rhwymedigaethau CPD ar ddiwedd y flwyddyn	4,289	4,136
Dadansoddiad o'r symudiad yng ngwerth teg asedau'r cynllun		
Gwerth teg yr asedau ar ddechrau'r flwyddyn	5,985	6,187
Incwm llog disgwyledig ar asedau'r cynllun	318	209
Adenillion gwirioneddol ar asedau'r cynllun (heb gynnwys incwm llog)	236	(308)
Cyfraniadau gwirioneddol a dalwyd gan y Brifysgol	52	106
Cyfraniadau gwirioneddol gan aelodau (gan gynnwys cyfraniadau tybiannol)	2	2
Taliadau buddiannau gwirioneddol	(249)	(211)
Gwerth teg asedau'r cynllun ar ddiwedd y flwyddyn	6,344	5,985

	2024	2023
	£'000	£'000
Gwerth teg asedau cynllun CPD		
Arian parod a chyfwerth ag arian parod	57	72
Offerynnau ecwiti	4,644	4,375
Offerynnau dyled	590	521
Eiddo tirol	685	790
Arall	368	227
Cyfanswm gwerth teg asedau cynllun CPD	6,344	5,985
Adenillion gwirioneddol ar asedau'r cynllun		
Adenillion disgwyledig ar asedau'r cynllun	318	209
Enillion asedau	236	(308)
Adenillion gwirioneddol ar asedau'r cynllun	554	(99)
Canran yr adenillion o asedau'r cynllun ar ddechrau'r flwyddyn	8.7%	-1.6%

Nid yw asedau'r pensiwn wedi cael eu cofnodi felly ar y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol, gan nad oes hawl awtomatig i ad-daliad o'r cynllun.

30 RHWYMEDIGAETHAU PRYDLES I'R BRIFYSGOL A CHYFUN					
	Tir ac Adeiladau	Offer a Pheiriannau	Prydlesau eraill	Cyfanswm 2024	Cyfanswm 2023
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Taladwy yn ystod y flwyddyn	280	-	195	475	434
Taliadau prydles isafsymol y dyfodol yn ddyledus:					
Heb fod yn hwyrach nag 1 flwyddyn	341	-	193	534	555
Yn hwyrach nag 1 flwyddyn a heb fod yn hwyrach na 5 mlynedd	797	-	407	1,204	1,607
Yn hwyrach na 5 mlynedd	821	-	-	821	893
Cyfanswm taliadau prydles yn ddyledus	1,959	-	600	2,559	3,055

31 TRAFODION PARTÏON CYSYLLTIEDIG

Mae Cyngor a Senedd y Brifysgol, ac aelodau uwch y staff, yn Ymddiriedolwyr at ddibenion y gyfraith elusennau. Oherwydd natur gwaith y Brifysgol a chyfansoddiad yr ymddiriedolwyr, mae’n anochel y bydd trafodion yn digwydd â chyrrff lle y gall fod buddiant gan aelod o’r Ymddiriedolwyr. Mae’r holl drafodion sy’n ymwneud â chyrrff lle y gall fod buddiant gan aelod o’r Ymddiriedolwyr, gan gynnwys y rhai a nodwyd isod, wedi’u cynnal o hyd braich ac yn unol â Rheoliadau Ariannol y Brifysgol a’r gweithdrefnau prynu arferol.

	Incwm	Gwariant	Dyledwr	Credydwr
	£'000	£'000	£'000	£'000
Aelodau'r Cyngor				
Iechyd Cyhoeddus Cymru (Kate Eden)	3	-	-	-
Amgueddfa Cymru (Kate Eden)	13	(2)	-	-
Y Coleg Cymraeg Cenedlaethol (Meri Huws)	6	-	2	-
Urdd Gobaith Cymru (Ellen Elizabeth ap Gwynn)	27	(40)	-	-
Cyngor y Celfyddydau (Arwel Thomas)	5	-	-	-
Ambiwlans Sant Ioan (Claire Vaughan)	2	-	-	-
Aelodau'r Staff Uwch				
Prifysgolion Cymru (yr Athro Elizabeth T Treasure CBE)	6	-	-	-
UCEA (yr Athro Elizabeth T Treasure CBE)	-	(27)	-	-

Buddsoddiad yng Nghampws Arloesi a Menter Prifysgol Aberystwyth (CAMA)

Yn ystod y flwyddyn anfonebwyd CAMA gan y Brifysgol am yr hyn a wariwyd gan y Brifysgol ar ran CAMA, sef cyfanswm o £1,498,278 (2022-23 £1,292,056) ac anfonebwyd y Brifysgol gan CAMA am £251,782 (2022-23 £266,188). Mae’r Brifysgol hefyd wedi benthyg gwerth

£220,000 (2022-23 £1,370,000) o arian parod i CAMA sydd â 5.25% (2021-22 3.25%) o gyfradd log. Ar ddiwedd y flwyddyn roedd CAMA yn gredydwr hirdymor i’r Brifysgol, gan gynnwys benthyciadau arian parod, of £645,000 (2022-23 £668,196). Y gyfran anrheolaethol yw £-92,084 (2022-23 £-17,216). Mae CAMA yn is-gwmni sydd 75% yn eiddo i’r Brifysgol.

Mae Prifysgol Aberystwyth wedi manteisio ar ddarpariaeth Paragraff 33.1A o’r safon FRS 102, sef nid oes angen rhoi datgeliadau am drafodion sydd wedi digwydd rhwng rhiant-sefydliad a’i is-gwmnïau sydd dan berchnogaeth lwyr y rhiant-sefydliad.

Cynllun Pensiwn ac Aswariant Prifysgol Aberystwyth (CPAPA)

Mae’r Brifysgol yn cynnal gwasanaeth cyflogres ar ran y Cynllun Pensiwn ac Aswariant. Ni chodir tâl am ei weinyddu. Roedd y Cynllun Pensiwn yn ddyledwr ar ddiwedd y flwyddyn, sef £585,597 (2022-23 £448,7855). Mae hyn yn ymwneud â thaliadau’r cynllun Talu Wrth Ennill (PAYE) a wnaed gan Brifysgol Aberystwyth ar ran CPAPA yn ystod y flwyddyn, ac sydd wedyn yn ddyledus i’r Brifysgol.

Undeb Myfyrwyr Prifysgol Aberystwyth

Corff ar wahân yw Undeb Myfyrwyr Prifysgol Aberystwyth, wedi ei gyllido gan y Brifysgol trwy grant. Fe’i gweinyddir gan swyddogion a etholwyd o blith y myfyrwyr, er budd y myfyrwyr. Rhoddwyd £861,250 o grant i Undeb y Myfyrwyr gan y Brifysgol (2022-23 £936,496). Mae Undeb y Myfyrwyr yn defnyddio adeilad sy’n eiddo i’r Brifysgol. Ni chodir rhent am hyn, ac ni chodir tâl am wasanaethau cyflogres y mae’r Brifysgol wedi eu rhoi iddi. Ar ddiwedd y flwyddyn doedd dim byd £dim yn ddyledus gan y Brifysgol i Undeb Myfyrwyr Aberystwyth (2022-23 £10,961).

Roedd Bayanda Vundamina, yn ogystal â bod yn Ymddiriedolwr y Brifysgol hefyd yn aelod o Undeb Myfyrwyr Prifysgol Aberystwyth.